

Profilul Migrațional Extins al Republicii Moldova 2007–2012

Guvernul Republicii Moldova

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Agenția Elvețiană pentru
Dezvoltare și Cooperare SDC

Analizele, constatările, interpretările și concluziile exprimate în cadrul acestei publicații aparțin autorilor și nu reflectă neapărat opiniile Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) și ale partenerilor proiectului. Denumirile întrebuițate și modalitatea de prezentare a materialului în cadrul lucrării nu reprezintă punctul de vedere al OIM, al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare și ale partenerilor proiectului, privind statutul juridic al oricărei țări, teritoriu, oraș sau zonă, sau al autorităților acestora, sau privind frontierele și hotarele acestora.

OIM este fidelă principiului că migrația legală ce respectă demnitatea umană aduce beneficii migranților și societății. În calitate de organizație inter-guvernamentală, OIM colaborează cu partenerii săi pe plan mondial după cum urmează: asistă la satisfacerea provocărilor operaționale ale migrației; promovează înțelegerea integrală a problemelor ce țin de migrație; încurajează dezvoltarea economică și socială prin intermediul migrației; activează pentru respectarea reală a demnității umane și a bunăstării migranților.

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar oferit de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, SDC, în cadrul proiectului „Valorificarea Migrației în Scopuri de Dezvoltare a Republicii Moldova”, implementat de OIM Moldova.

Elaborat de către:

Olga Poalelungi
Jana Mazur
Maria Vremis

Editat de:

Leonid Bordeianu

Publicat de: Organizația Internațională pentru Migrație, Misiunea în Moldova

Str. Ciuflea 36/1
Chisinau, MD-2001
Republica Moldova
Tel: + 373 22 23-29-40; + 373 22 23-29-41
Fax: + 373 22 23-28-62
Email: iomchisinau@iom.int
Internet: <http://www.iom.md>

ISBN: 978-92-9068-701-6

© 2014 Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o parte a prezentei publicații nu poate fi reprodusă, păstrată pe un sistem de căutare a informației sau transmisă sub orice formă prin intermediul unor mijloace electronice, mecanice, de fotocopiere, înregistrare sau altfel fără permisiunea scrisă prealabilă a editorului.

Profilul Migrațional Extins al Republicii Moldova 2007–2012

Raport analitic

Ministerul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova
Biroul Migrație și Asil

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Agencia Elvețiană pentru
Dezvoltare și Cooperare SDC**

Chișinău 2013

CUPRINS

CUPRINS.....	3
LISTA FIGURILOR	5
LISTA TABELELOR.....	7
LISTA ABREVIERILOR.....	9
Introducere și mulțumiri	10
Datele-cheie.....	12
Sumar executiv.....	13
Partea A: Tendințe migraționiste	19
A.1. Scurt istoric și principalii factori determinanți	19
A.1.1. Factorii ce impulsionează și extind migrația	19
A.2. Modele actuale de migrație	19
A.2.1. Fluxul migrației internaționale a cetățenilor moldoveni și stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare	20
A.2.2. Populația rezidentă de proveniență străină.....	40
Partea B: Impactul migrației.....	47
B.1. Migrația și evoluția demografică	47
B.2. Migrația și dezvoltarea economică.....	49
B.3. Migrația, ocuparea forței de muncă și piața forței de muncă.....	54
B.3.1. Caracteristicile pieței muncii.....	54
B.3.2. Migrația forței de muncă	58
B.4. Migrația și dezvoltarea socială	59
B.5. Migrația și sănătatea	62
Partea C: Cadrul de gestionare a migrației.....	64
C.1. Legi și regulamente (nivel național, regional și internațional)	64
C.2. Cadrul instituțional	66
C.3. Cadrul de politici.....	68
C.4. Cadrul de programe.....	73
Partea D. Principalele constatări, Implicații asupra Politicilor și Recomandări	78
D.1. Principalele constatări cu privire la legătura între migrație și dezvoltare ...	78
D.2. Recomandări cu privire la gestionarea migrației	83
D.3. Recomandări cu privire la integrarea migrației în politicile de dezvoltare ..	86
D.4. Recomandări vizând îmbunătățirea statisticilor migraționale și bazei generale de evidență migraționale care stau la baza elaborării politicilor..	87

Anexe.....	90
Anexa 1. Glosar de termeni.....	90
Anexa 2. Tabele statistice.....	95
Anexa 3. Cadrul instituțional pentru politici vizând migrația și azilul.....	123

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Emigrarea autorizată din Moldova, în funcție de sexe, în 2007–2012, numărul de persoane.....	21
Figura 2. Structura emigranților, în funcție de nivelul de instruire și sexe, în 2007–2012, procente.....	22
Figura 3. Structura emigranților, în funcție de țara de destinație, în 2007–2012, procente.....	23
Figura 4. Numărul copiilor plecați peste hotare cu împreună cu părinții, 2007–2012.....	24
Figura 5. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, 2007–2012.....	25
Figura 6. Distribuția cetățenilor moldoveni plecați peste hotare, după durata aflării, la 31 decembrie 2012.....	26
Figura 7. Distribuția numărului cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, după sexe și durată, la 31 decembrie 2012.....	26
Figura 8. Distribuția emigranților Moldoveni autorizați, după sexe, 2007–2012.....	27
Figura 9. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați la frontieră ca fiind plecați de 12 luni și mai mult, în funcție de sexe, în 2008–2012, mii persoane.....	28
Figura 10. Structura pe sexe a cetățenilor moldoveni care locuiau peste hotare, 2007–2012, procente.....	29
Figura 11. Structura numărului cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare pe grupe mari de vârstă, 2007–2012, procente.....	30
Figura 12. Distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM aflați peste hotare după țările-gazdă, la sfârșitul anului 2012, procente.....	31
Figura 13. Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, în anii 2007–2012.....	31
Figura 14. Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, după țara gazdă, 2012, procente.....	32
Figura 15. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și mai mult care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, conform țărilor de destinație, după sexe, în anii 2007, 2011 și 2012, procente.....	33
Figura 16. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și mai mult care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, după sexe și țara de destinație, 2012, procente.....	34
Figura 17. Distribuția migranților după activitatea economică înainte de plecare și în timpul aflării peste hotare, procente.....	35
Figura 18. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și mai mult care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, pe medii de reședință și grupuri de vârstă, 2012, procente.....	35
Figura 19. Decalajul de gen în structura migranților temporari pe grupuri de vârste, 2011 și 2012.....	36
Figura 20. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și peste care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, după nivelul de instruire și sexe, în anii 2007 și 2012, procente.....	37

Figura 21. Numărul persoanelor repatriate în Republica Moldova în 2007–2012.....	37
Figura 22. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși în 2007–2012, persoane.....	38
Figura 23. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale TFU și de potențiale victime ale TFU asistate în cadrul SNR, 2007–2012.....	39
Figura 24. Numărul străinilor care locuiesc în Moldova și rata de creștere anuală a acestora, 2007–2012.....	40
Figura 25. Distribuția străinilor care locuiesc în Republica Moldova, în funcție de țara de cetățenie, 2012, procente.....	41
Figura 26. Proporția străinilor naturalizați după categorii, 2007–2012, procente.....	42
Figura 27. Numărul persoanelor din Moldova, născute în străinătate și rata de creștere a acestora, 2007–2012.....	42
Figura 28. Distribuția imigranților după țara de cetățenie, 2007–2012, procente.....	43
Figura 29. Numărul cetățenilor străini ce își fac studiile în Republica Moldova, 2007–2012.....	44
Figura 30. Mobilitatea transfrontalieră, 2007–2012, procente.....	46
Figura 31. Tendințe demografice în Republica Moldova, 2007–2012.....	47
Figura 32. Dinamica fenomenului migrațional, 2007–2012.....	48
Figura 33. Coeficientul îmbătrânirii populației, 2007–2012.....	49
Figura 34. PIB pe cap de locuitor, 2007–2012.....	50
Figura 35. Proporția gospodăriilor care primesc remitențe, în funcție de mediul de reședință, 2007–2012, procente.....	51
Figura 36. Repartizarea migranților după suma banilor transferați/trimiși acasă, în medie pe lună, în 2012, procente.....	51
Figura 37. Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe, 2007–2012.....	52
Figura 38. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute, 2007–2012,.....	53
Figura 39. Proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe în 2007–2012.....	53
Figura 40. Populația economic activă, 2007–2012, procente.....	54
Figura 41. Dinamica populației economic inactive, pe medii de reședință, 2007–2012.....	55
Figura 42. Structura populației în funcție de grupuri de vârstă, 2007 și 2012.....	55
Figura 43. Dinamica indicatorilor demografici caracteristici forței de muncă, 2011 și 2012.....	56
Figura 44. Dinamica indicatorilor demografici caracteristici forței de muncă 2011 și 2012, procente.....	57
Figura 45. Dinamica indicatorilor privind participarea la forța de muncă și ocuparea 2011 și 2012, procente.....	57
Figura 46. Dinamica indicatorilor privind șomajul, 2011 și 2012, procente.....	58
Figura 47. Dinamica migrației forței de muncă, 2007–2012.....	59
Figura 48. Ratele brute de înrolare în învățământul primar și gimnazial, pe medii de reședință, 2007–2012.....	60
Figura 49. Numărul medicilor după medii de reședință, 2007–2012.....	62
Figura 50. Numărul personalului medical mediu în mediul rural, la 10.000 locuitori, 2007–2012.....	63

LISTA TABELELOR

Tabelul 1a.	Numărul anual de emigrări internaționale autorizate după mediul de reședință anterior, sexe, grupuri de vârstă și țări de destinație	95
Tabelul 1b.	Numărul cetățenilor moldoveni plecați peste hotare, după durata aflării, sexe și grupe mari de vârstă la sfârșitul anilor 2011 și 2012.....	96
Tabelul 2.	Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a populației, în procente	97
Tabelul 3.	Numărul anual de emigrări internaționale autorizate după nivelul de instruire și sexe	98
Tabelul 4.	Numărul anual de copii plecați peste hotare împreună cu părinții (emigrarea internațională autorizată).....	98
Tabelul 5.	Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, după sexe	98
Tabelul 6.	Repartiția numărului de cetățeni moldoveni plecați peste hotare pentru a se stabili cu domiciliul permanent după sexe și țara de destinație (stoc la sfârșitul anului)	99
Tabelul 7.	Emigrarea cetățenilor moldoveni estimată conform definiției internaționale (persoane aflate în afara țării de 12 luni și mai mult), după sexe și grupe de vârstă, în 2008–2012	100
Tabelul 8.	Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și consulare ale RM din țările-gazdă la finele anilor 2011 și 2012	100
Tabelul 9.	Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă.....	101
Tabelul 10.	Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, după țară de angajare și sexe, în 2012.....	101
Tabelul 11.	Numărul cetățenilor moldoveni care își fac studiile peste hotare, după țări ..	102
Tabelul 12.	Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare.....	102
Tabelul 13.	Migrația forței de muncă temporară/circulară după sexe și țările de destinație	103
Tabelul 14.	Distribuția migranților temporari/circulari după medii de reședință și grupe de vârstă în anii 2007, 2011, 2012	104
Tabelul 15.	Distribuția migranților temporari/circulari după sexe și grupe de vârstă în anii 2007, 2011, 2012	104
Tabelul 16.	Distribuția migranților temporari/circulari după nivelul de instruire și sexe în anii 2007, 2011, 2012	104
Tabelul 17.	Distribuția migranților după motivul plecării peste hotare pe grupe de vârstă și sexe.....	105
Tabelul 18.	Distribuția migranților după domeniul de instruire înainte de plecare peste hotare pe grupe de vârstă și sexe.....	106
Tabelul 19.	Repatrierea și readmisia	107
Tabelul 20.	Traficul de ființe umane	107

Tabelul 21. Populația rezidentă de proveniență străină, la sfârșitul anului. Indicatori de bază.....	107
Tabelul 22. Numărul populației de proveniență străină pe vârste și sexe (stoc la sfârșitul anului) 2011, 2012.....	108
Tabelul 23. Populația rezidentă de proveniență străină după țările de cetățenie, 2007–2012	109
Tabelul 24. Numărul persoanelor naturalizate după țara anterioară de cetățenie (stoc la sfârșitul anului), 2007–2012.....	109
Tabelul 25. Numărul persoanelor născute în străinătate, indiferent de cetățenie (stoc la sfârșitul anului), 2007–2012.....	110
Tabelul 26. Imigrarea străinilor. Indicatori de bază.....	110
Tabelul 27. Distribuția imigranților după nivelul de instruire, 2007–2012	111
Tabelul 28. Distribuția imigranților după țările de cetățenie ale acestora, 2007–2012	111
Tabelul 29. Distribuția imigranților după scopul sosirii.....	112
Tabelul 30. Migrația temporară a populației de proveniență străină	112
Tabelul 31. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de origine.....	113
Tabelul 32. Migrația involuntară a populației de proveniență străină. Indicatori de bază	113
Tabelul 33. Mobilitatea de trecere a frontierei de stat. Indicatori de baza.....	114
Tabelul 34. Numărul anual de vize acordate străinilor, 2007–2012	115
Tabelul 35. Șederea ilegală a străinilor. Indicatori de bază	115
Tabelul 36. Indicatori demografici generali.....	116
Tabelul 37. Componenta demografică a populației, procente.....	116
Tabelul 38. Numărul populației stabile pe sexe și grupe de vârstă (la sfârșitul anului) 2007, 2012	117
Tabelul 39. Populația urbană versus cea rurală	118
Tabelul 40. Componenta demografică a populației de proveniență străină, procente	118
Tabelul 41. Indicatori economici globali.....	119
Tabelul 42. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice	119
Tabelul 43. Distribuția migranților după suma medie trimisă/adusă lunar familiei pe grupe de vârstă și sexe	119
Tabelul 44. Dinamica indicatorilor sărăciei	120
Tabelul 45. Populația economic activă	120
Tabelul 46. Populația în vârstă aptă de muncă. Indicatori de bază, 2011 și 2012.....	121
Tabelul 47. Populația străină în vârstă aptă de muncă, 2011, 2012.....	121
Tabelul 48. Indicatorii forței de muncă, 2011 și 2012	121
Tabelul 49. Numărul de copii lăsați în Republica Moldova de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă în 2009 și 2012	122
Tabelul 50. Evoluția ratelor brute de înrolare în învățământul general obligatoriu.....	122
Tabelul 51. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății	122

LISTA ABREVIERILOR

ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AFM	Ancheta Forței de Muncă
BMA	Biroul Migrație și Azil
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
CE	Comisia Europeană
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CS	Cancelaria de Stat
CSI	Comunitatea Statelor Independente
DPF	Departamentul Poliției de Frontieră
EMD	Echipele Multidisciplinare
ICNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
ÎS CRIS „Registru”	Întreprinderea de Stat Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MEd	Ministerul Educației
MF	Ministerul Finanțelor
MFM	Migrația Forței de Muncă
MMPFS	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
MTIC	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
PME	Profilul Migrațional Extins
RM	Republica Moldova
SIAMA	Sistemul Informațional Integrat Automatizat „Migrație și Azil”
SNR	Sistemul Național de Referire
TFU	Traficul de Ființe Umane
UE	Uniunea Europeană

Introducere și mulțumiri

Acest raport este editat și publicat în cadrul proiectului implementat de Organizația Internațională pentru Migrație „Valorificarea Migrației în Scopuri de Dezvoltare a Republicii Moldova”, finanțat de către Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare (SDC). Analizele și constatările din cadrul prezentului raport, precum și interpretările și concluziile exprimate în cadrul acestuia aparțin autorilor și nu reflectă neapărat opiniile SDC, ale OIM și ale partenerilor proiectului.

Acest raport analitic reprezintă o continuare a unui exercițiu complex, inițiat în anul 2010: Profilul Migrațional Extins (PME) al Republicii Moldova. Prima ediție a Raportului analitic PME a cuprins o analiză detaliată a datelor privind migrația pentru anii 2005–2010. Întregul proces de sprijinire în crearea primei ediții a PME pentru Moldova a implicat un set de acțiuni multilaterale și de sinergie între toți actorii implicați, care a servit drept ajutor pentru perfecționarea colectării și partajării de date, promovarea unei coerențe mai vaste și a unei abordări mai comprehensive și coordonate în ceea ce privește elaborarea de politici vizând migrația.

Această a doua ediție a raportului analitic, care acoperă perioada 2007–2012, a fost elaborată de Biroul Migrație și Azil (BMA) al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Biroul a fost desemnat drept instituția responsabilă pentru elaborarea ulterioară a PME prin Decretul Guvernului nr. 634 (din 24 august 2012) cu privire la aprobarea Șablonului și a Listei Indicatorilor PME. Colegiul de redacție al BMA include pe dna Olga Poalelungi, președintele Colegiului, Director al BMA și pe dna Jana Mazur, Șef al secției Dezvoltare Informațională, gestionare date și analiza riscurilor din cadrul Direcției Politici și Legislație a BMA.

Această ediție mai reprezintă și un rezultat al unui vast efort comun de colectare și analiză a datelor, la care au contribuit multe instituții și persoane prin diferite căi, dar care sunt de o importanță egală. În acest context, sunt aduse cuvinte de mulțumiri tuturor membrilor și observatorilor din cadrul Grupului Tehnic de Lucru pentru participare activă și contribuții importante.

Maria Vremiș, unul din principalii experți care au lucrat la elaborarea ediției 2005–2010 a PME, a oferit suport considerabil în vederea redactării textului Raportului PME, întru asigurarea conformității structurii și conținutului Raportului cu cerințele Decretului Guvernului nr. 634 și a cerințelor internaționale de editare și publicare ale profilurilor migraționale.

Ghenadie Crețu și Oxana Maciucă din cadrul oficiului OIM Moldova au oferit îndrumare intelectuală, încurajare și susținere pe tot parcursul procesului de elaborare și redactare a PME.

Misiunea OIM în Moldova
Str. Ciuflea 36/1
Chișinău, MD-2001
Republica Moldova
Tel. + 373 22 23-29-40; + 373 22 23-29-41
Fax: + 373 22 23-28-62.

© 2014 Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

Biroul Migrație și Azil
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 124
Chișinău, MD-2012
Republica Moldova
Tel. + 373 22 26-56-05; + 373 22 27-69-02
Fax: + 373 22 27-62-03

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o parte din publicația dată nu poate fi reprodusă, stocată pe un sistem de recuperare a informației sau transmisă în orice alt mod sau prin orice alte mijloace electronice, mecanice, de înregistrare, de fotocopiere, sau în orice alt mod fără consimțământul anterior al editorului.

Republica Moldova: Date-cheie

Geografie		
Suprafața totală, în km pătrați ¹	2012	33.800
Economie și dezvoltare		
PIB-ul pe cap de locuitor în USD (valoarea din 2011) ²	2012	2.229
Indicele Dezvoltării Umane ³	2012	0,660
Populația		
Total rezidenți ⁴	2012	3.559.500 persoane
Previziune estimată ⁵	2050	3.129.800 persoane
Străini ⁶	2012	20.191 persoane
Născuți în străinătate ⁷	2012	268.836 persoane
Migrație internațională		
Rata migrației nete ⁸ , internaționale, la 1.000 de locuitori ⁹	2005–2010	-9,4
Rata migrației nete internaționale, la 1.000 de locuitori	2010–2015	-5,9

¹ Anuarul Statistic al Moldovei 2012, Chișinău, 2012, pag. 5: www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2012/Moldova_in_cifre_2012_rom_rus.pdf

² www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=191&, Dinamica principalilor indicatori macroeconomici (1995-2013), accesat la 18.04.2013

³ Raport cu privire a dezvoltarea umană, 2013, pag. 145. Disponibil pe: http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/14/hdr2013_en_complete.pdf

⁴ Populația stabilă pe sexe și medii, la începutul anului, 1970-2012. Disponibil pe: <http://statbank.statistica.md/pxweb/Database/RO/02%20POP/POP01/POP01.asp>.

⁵ Paladi, Gh.: Îmbătrânirea populației în Republica Moldova: consecințe economice și sociale / Gheorghe Paladi, Olga Gagauz, Olga Penina; red. resp.: Gheorghe Paladi; Acad. de Științe a Moldovei, Inst. Integrare Europeană și Științe Politice. Sector Demografie. – Ch.: Inst. Integrare Europeană și Științe Politice, 2009, Prognoza a fost calculată în baza a 3 scenarii, pentru populația de tip închis, fără a lua în calcul migrația, ținând cont de lipsa unor date complete cu privire la procesele migraționale, După scenariul pesimist numărul locuitorilor poate să se micșoreze, ajungând în 2050 la 2.596,2 mii persoane (după scenariul II-moderat pesimist – la 2.830,8 mii, scenariul III-optimist – la 3.129,8 mii).

⁶ ÎS CRIS „Registru”, Numărul total de cetățeni străini, inclusiv apatrizii, care se află pe teritoriul Republicii Moldova la 31 decembrie a anului de referință. Date prezentate pentru matricea PME (Tabelul 21 în Anexa 2).

⁷ ÎS CRIS „Registru”, Numărul de persoane născute în străinătate, indiferent de cetățenie, la data de 31 decembrie. Date prezentate pentru matricea PME (Tabelul 25 în Anexa 2).

⁸ În continuare, migrația internațională are sensul de „migrație”, cu excepția cazului în care atributul „intern” este așezat în fața cuvântului „migrație” sau „migrant”.

⁹ UN DATA, Perspectivele populației mondiale: Ediția 2010; Departamentul pentru Populație al Națiunilor Unite/World Population Prospects: The 2010 Revision; United Nations Population Division. Disponibil pe: <http://data.un.org/Data.aspx?d=PopDiv&f=variableID%3A85>.

Sumar executiv

Prezentul Raport vizând *Profilul Migrațional Extins (PME) al Moldovei, ediția 2007–2012*, reprezintă un instrument de proprietate a statului, care a fost elaborat prin consultare cu un număr mare de actori guvernamentali și neguvernamentali și urmează să fie utilizat pentru a consolida coerența de politici, elaborarea de politici bazate pe dovezi și integrarea migrației în planurile naționale de dezvoltare.

Raportul PME cuprinde patru blocuri de bază de informație și analiză, Partea A: *Tendențele migraționale*; Partea B: *Impactul migrației*; Partea C: *Cadrul de gestionare a migrației*; Partea D: *Principalele constatări, implicații asupra politicilor și recomandări*.

Studiile realizate în domeniul migrației reflectă că principalul factor de impulsionare pentru migranții moldoveni rămâne a fi în continuare migrația pentru scopuri economice, în special datorită lipsei oportunităților de angajare în muncă și a salariilor mici oferite pe piața muncii din țară. Fenomenul migrației în republică continuă să fie caracterizat prin emigrarea internațională a populației Moldovei mai puțin prin imigrarea persoanelor din afara țării. În Republica Moldova sunt utilizate, în linii mari, trei abordări privind estimarea emigrării internaționale, acestea fiind:

- (a) Emigrarea autorizată („documentată”), această formă include retragerea vizei de reședință și declararea emigrării pe termen lung sau pentru totdeauna din țară, cunoscută în țară și sub termenul de emigrare permanentă;
- (b) Plecarea la muncă sau în căutare de lucru peste hotare, dar cu intenția de a reveni, cunoscută în țară ca fiind migrarea temporară/circulară;
- (c) Plecarea din țară, înregistrată la frontieră, aceasta de facto incluzând ambele: emigrarea autorizată/permanentă și migrarea temporară/circulară.

Deși emigrarea **autorizată** peste hotare, estimată în baza datelor MTIC (ÎS CRIS „Registru”) continuă să fie actuală în Moldova, fenomenul înregistrează tendințe spre reducere. Conform datelor oficiale, în 2007 au emigrat peste hotare 7.172 persoane, iar în 2012 acest număr s-a redus cu circa 43 procente și a constituit 3.129 persoane. Preponderent emigrează populația din mediul urban, numărul acestora în 2012 fiind mai mult decât dublu (2.152 persoane) față de cel din mediul rural (977 persoane). Conform datelor estimate în baza emigrării autorizate, numărul cetățenilor moldoveni care locuiau peste hotare rămâne în continuare ascendentă, în anul 2012 față de 2007 a crescut cu circa 26 mii persoane, constituind 99.352 persoane.

O sursă importantă, ce oferă posibilitatea estimării volumului emigrării conform definiției internaționale este informația privind trecerea frontierei, oferită de DPF, și anume datele despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării frontierei de stat. La sfârșitul anului 2012, 330.167 persoane se aflau în afara țării mai mult de 12 luni, acest număr fiind în creștere cu 92.517 persoane (38,9%), față de anul 2008 și cu 22.688 persoane (7,4%) față de 2011.

Conform datelor prezentate de ANOFM, numărul persoanelor care lucrează în țările-gazdă cu contracte legale de muncă perfectate prin intermediul ANOFM, rămâne a fi destul de mic. E de menționat că, în anul 2012, au fost înregistrate 603 contracte oficiale de muncă peste hotare ale cetățenilor moldoveni.

Numărul de cetățeni moldoveni aflați la studii peste hotare în baza tratatelor internaționale în domeniul educației, în perioada analizată, a fost în creștere. Comparativ cu anul 2007 numărul respectiv a crescut de 2,2 ori și în 2012 a constituit 5.356 persoane (în 2011 acest indicator a crescut de 1,8 ori, constituind 4.270 persoane).

Emigrarea involuntară a înregistrat o descreștere semnificativă către anul 2012 în comparație cu 2007. Analiza în acest context este bazată pe informația obținută din bazele de date internaționale. Conform acestor date numărul cetățenilor moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare a constituit 909 persoane în 2007 și s-a redus treptat până la 460 persoane în 2011, și 441 persoane în 2012.

Ținând cont că informația DPF conține doar datele privind traversările frontierei acumulate de la Punctele de trecere a Frontierei de Stat controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova, volumul complet al emigrării populației din țară, de asemenea, nu poate fi estimat. Deci, și în acest caz există atât subestimarea cât și supraestimarea volumului emigrării, datorită faptului că persoanele pot traversa frontiera prin segmentul transnistrean.

Emigrarea temporară. Datele AFM denotă un număr aproximativ stabil de circa 300 mii persoane care într-un anumit timp s-au aflat la muncă în afara țării în perioada 2007–2012. În anul 2012, numărul celor care se aflau peste hotare a fost în creștere, înregistrând 328,3 mii persoane dintre care 218,6 mii bărbați și 109,7 mii femei, comparativ cu 316,9 mii persoane, respectiv 204,4 mii bărbați și 112,5 mii femei în 2011.

În perioada 2007–2009 numărul anual al persoanelor repatriate a fost în creștere. Începând cu anul 2010, numărul persoane repatriate a fost în scădere, constituind 1.488 persoane în anul 2012, înregistrând o rată de creștere negativă de –14 procente față de anul 2011. Printre repatriați a fost înregistrat și un anumit număr de copii. Proporția acestora în numărul total de persoane repatriate în 2012 a constituit 4,6 procente.

În perioada analizată numărul persoanelor readmise a fost în continuă creștere, înregistrând până în 2011 o creștere de circa 9 ori față de anul 2007. În 2012 acest număr a fost de 54 persoane, fapt ce denotă fie legalizarea cetățenilor moldoveni, fie respectarea regimului de ședere al țării în care se află aceștia.

Combaterea traficului de ființe umane. Pe parcursul anului 2012, prin intermediul EMD din cadrul SNR, au fost identificate 189 de victime ale TFU, comparativ cu anul 2007 numărul acestora a sporit de 5,5 ori, fapt ce poate fi explicat prin eficientizarea identificării acestora. Totodată, pe parcursul anului 2012, prin intermediul SNR, au fost identificate și asistate 1.214 de potențiale victime ale TFU, față de 651 în 2011, majorându-se de 23 de ori comparativ cu 2007. Se presupune că, totuși, numărul acestora ar putea fi cu mult mai mare pentru că include un grup extins de persoane care sunt considerate ca fiind în risc sporit pentru a deveni victime ale TFU.

Către finele anului 2012 numărul total al străinilor (inclusiv apatrizi) care se aflau în Republica Moldova a constituit 20.191 persoane, reprezentând 0,6 procente din totalul populației. Rata de creștere a străinilor în raport cu anul 2011 a constituit 2,6 procente, iar față de anul 2007 creșterea este de 35,9 procente.

Numărul total al străinilor naturalizați către finele anului 2012 a constituit 672 persoane. E de menționat că, în totalul celor naturalizați, apatrizii dețin o pondere de 69,6 procente, fiind urmați de străinii cu cetățenie nedeterminată 22,6 procente și ceilalți străini (cei care anterior au deținut o altă cetățenie) 7,8 procente. Pe parcursul anului 2012 au fost naturalizate 9 persoane, în 2011 – 18 persoane

Ne-nativii. Pe parcursul anilor 2007–2012 numărul persoanelor născute în străinătate (indiferent de cetățenie) care se aflau în Republica Moldova s-a mărit. Către finele anului 2012, ne-nativii în Republica Moldova au constituit 268.836 persoane sau 7,6 procente din totalul populației. Rata de creștere a persoanelor ne-native comparativ cu anul 2011 a constituit 2,4 procente.

Numărul anual de imigrări în RM în ultimii ani înregistrează tendințe spre creștere, respectiv de la 2.074 persoane în 2007 la 3.116 persoane în 2012. Astfel, rata de creștere a imigranților străini în 2012 în raport cu 2011 a constituit 14,6 procente. Imigrează în Moldova preponderent bărbați (decalajul de gen constituie 41,7%), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice (64,4%). La finele anului 2012 numărul străinilor din Republica Moldova care dețineau permise de ședere permanentă a constituit 12.240 persoane, rata de creștere față de anul 2007 constituind 7,5 procente. În perioada analizată se observă creșterea semnificativă a numărului cetățenilor străini sosiți la studii în Republica Moldova, care a crescut de 1,5 ori în 2012 față de 2007.

Datele statistice arată că numărul solicitărilor de azil în Republica Moldova pe parcursul anilor 2007–2012 a variat continuu. Pe parcursul anului 2012 au fost înregistrate 177 de cereri (la prima solicitare), numărul acestora majorându-se de 2,4 ori față de anul 2007. E de menționat, că numărul solicitanților de azil cu cereri pe rol la sfârșitul anului 2012 a fost de 79 persoane, iar rata de creștere a solicitanților de azil cu cereri pe rol în raport cu anul precedent a constituit 61,2 procente.

Pe parcursul anului 2012 de protecție umanitară au beneficiat 45 de străini, numărul celor cărora le-a fost respinsă cererea pentru protecție umanitară a constituit 55 de persoane. Conform datelor statistice, în 2012 în Republica Moldova cu statut de apatrid au fost documentate 1.262 persoane, cu 197 persoane mai mult decât în 2007. Totodată, se observă tendințe spre diminuarea proporției apatrizilor în rândul străinilor față de anii precedenți, în 2012 ei au constituit 9,2 procente în comparație cu 12,6 procente în 2007. La finele anului 2012 în Moldova trăiau 72 de persoane cu statut de refugiat, rata de creștere a acestora constituind 128,6 procente față de 2011.

Declinul demografic înregistrat în republică în ultimele decenii este observat și în perioada analizată – în 2007–2012, numărul populației stabile s-a micșorat cu peste 13 mii persoane. Totodată, în ultimii doi ani se observă tendințe spre stabilizare, confirmate de un șir de indicatori din domeniu. Astfel, rata de creștere a populației în 2012 față de 2011 este

nulă, sporul natural negativ s-a diminuat semnificativ și a înregistrat valorile $-0,03$ în 2012 și $-0,02$ în 2011 comparativ cu $-1,42$ în 2007. Totodată, fenomenul dat continuă să influențeze negativ alți indicatori socio-demografici. Se observă că în perioada analizată a continuat să scadă numărul căsătoriilor înregistrate de la 29,2 mii în 2007 până la 24,3 mii în 2012, constituind 6,8 căsătorii la 1.000 locuitori; în 2012 rata divorțurilor a fost de 3,0 divorțuri la 1.000 locuitori.

Componența demografică. În paralel se observă deteriorarea altor indicatori demografici. S-a redus proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani de la 17,57 procente în 2007 la 16,09 procente în 2012, totodată, a crescut raportul de vârstă înaintată de la 17,52 procente în 2007 la 21,68 procente în 2012, de asemenea, și raportul de dependență demografică rămâne a fi destul de înalt, în 2012 constituind peste 50 procente. Migrația amplifică procesul de îmbătrânire a populației țării, deoarece în migrație participă preponderent persoanele tinere, în vârstă aptă de muncă; în anul 2012 coeficientul îmbătrânirii a atins valoarea de 15,3 apropiindu-se de valoarea critică de 16, ceea ce constată o stare deosebit de avansată a fenomenului. Pentru femei acest coeficient este și mai înalt, constituind 17,8.

Mediul urban versus rural. Fenomenul migrației, mai pronunțat în mediul rural față de urban, influențează semnificativ situația demografică la sate. Indicatorii demografici confirmă deteriorarea capitalului uman din mediul rural, în 2012 se observă că raportul de dependență în mediul rural depășește cu circa 10 p.p. indicatorul respectiv pentru mediul urban, proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste depășește cu 1,6 p.p la sate versus orașe, raportul de vârstă înaintată – cu 3,8 p.p. Totodată, se observă tendințe spre creștere a ratei de urbanizare în paralel cu reducerea proporției persoanelor în vârstă sub 15 ani, ceea ce conduce la presupunerea privind migrația internă existentă de la sate la orașe, în paralel cu migrația internațională.

Context macroeconomic. Odată cu creșterea numărului persoanelor care pleacă la muncă a crescut semnificativ quantumul transferurilor de peste hotare a persoanelor fizice, cu o influență înregistrată asupra principalilor indicatori macroeconomici. În perioada menționată se observă o fluctuație în valoarea nominală a indicatorului, rata de creștere în 2009 s-a diminuat cu 6 procente față de anul 2008. Începând cu 2010, valoarea nominală a PIB pe persoană a crescut continuu, însă rata de creștere în raport cu anii precedenți a înregistrat tendințe spre diminuare, în 2012 atingând 24.680 MDL.

Remitențele reprezintă o sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populația Republicii Moldova. Datele CBGC demonstrează că în 2012 mai mult de 22 procente din totalul gospodăriilor beneficiau de sursele respective, iar în 2008 cota acestora a atins cifra maximă de 26,4 procente. O pondere mai mare a gospodăriilor beneficiare de remitențe a fost înregistrată în mediul rural față de cel urban, respectiv 29,5 și 22,6 procente. Datele AFM/Studiul MFM 2012, denotă că majoritatea migranților (81,3%) au declarat că transferă/transmit bani familiilor. Sumele transferate sunt diferite, peste o treime dintre migranți (35,8%) au declarat că transferă/trimit sub 500 USD, 12,4 procente, între 500 și 800 USD, și 7,2 procente transferă/trimit mai mult de 800 USD lunar. Mai puțin de 1/5 dintre migranți (18,7%) a declarat că nu transferă/trimit bani acasă. CBGC denotă că în 2007–2012 remitențele au constituit peste jumătate din venitul disponibil al gospodăriilor casnice din țară, dependente de remitențe, în 2012 atingând valoarea maximă de 56,9 procente.

În anii 2007–2009 ponderea populației situate sub pragul sărăciei absolute a înregistrat tendințe stabile, constituind circa 26 procente în totalul populației țării, începând cu 2010, acest indicator este în descendență constantă. În 2012 ponderea populației sub pragul sărăciei absolute a constituit 16,6 procente, micșorându-se cu peste 9 p.p. față de 2007.

În perioada 2007–2012 numărul populației economic active s-a redus constant de la 1.314 mii până la 1.215 mii, diminuarea fiind de 99 mii persoane (7,5%). Astfel, în perioada menționată rata de activitate s-a redus cu 4,1 p.p.

Datele statisticii oficiale denotă o ușoară tendință spre reducere a populației în vârstă aptă de muncă (VAM 16–56/61 ani) de la 66,57 procente la 66,36 procente, tendințele respective se confirmă prin diminuarea ratei de creștere de la 99,78 procente la 99,68 procente. În 2012 populația străină în vârstă aptă de muncă a constituit 18,661 persoane sau 92,4 procente din totalul populației străine aflate în țară.

Indicatorii care caracterizează participarea la forța de muncă și ocuparea în 2012 s-au redus în comparație cu 2011. Astfel, rata de participare la forța de muncă calculată conform definiției naționale s-a diminuat cu 2,7 p.p, atunci când cea calculată conform definiției internaționale a descrescut cu 6,3 p.p. Rata șomajului s-a redus în 2012 față de 2011, atât cea generală, cât și în rândul tinerilor și femeilor.

Deficitul de cadre didactice continuă să fie unul dintre efectele proceselor migraționiste. Astfel, mai mult de jumătate dintre profesorii intervievați și-au exprimat intenția de a pleca peste hotare, 40,3 procente dintre respondenți au spus că vor să plece peste hotare pentru o muncă temporară, 7,9 procente vor să plece peste hotare definitiv iar 5,4 procente – la studii. În 2012 numărul copiilor lăsați în țară fără grija părintească a fost de 21,6 mii copii cu ambii părinți plecați peste hotare. Numărul copiilor care aveau un părinte plecat peste hotare a fost de 83,6 mii, din care 29,9 mii copii erau cu mamă plecată și 53,7 mii copii cu tatăl plecat peste hotare. În învățământul primar rata brută de înrolare în anul 2012 a constituit 93,8 procente, fiind în diminuare cu 0,2 puncte procentuale în raport cu anul 2007.

În anul 2012 în sistemul ocrotirii sănătății activau 10.570 medici și 22.788 personal mediu. Gradul de asigurare cu lucrători medicali a fost de 29,7 medici și 64,0 personal mediu la 10.000 locuitori, menținându-se sub nivelul mediu UE unde reprezintă 32,3 și 77,5 la 10.000.

Cadrul de gestionare a migrației. Pe parcursul ultimilor ani, nivelul în creștere de conștientizare a migrației drept un fenomen care produce rezultate pozitive pentru dezvoltarea țării, dar și costuri sociale negative, precum și angajamentul concomitent de a gestiona proactiv provocările și oportunitățile migrației au dus la activități intensive de ordin legislativ și de elaborare a politicilor întreprinse de guvernul moldovenesc. Au fost adoptate o multitudine de documente conceptuale și legi care determină politica migrațională în domeniile-cheie ale gestionării migrației și practicilor migraționale pentru o perioadă pe termen mediu și lung. Majoritatea dintre acestea sunt în conformitate cu standardele internaționale și *acquis-ul comunitar*, ținând cont de contextul aspirațiilor de integrare europeană.

Țara dispune de un cadru instituțional bine dezvoltat atât în domeniul gestionării migrației, cât și de politici migraționale elaborate cu participarea numeroșilor actori instituționali. În anul 2012, în cadrul Cancelariei de Stat a fost creat Biroul pentru Relații cu Diaspora, subordonat prim-ministrului RM, responsabil pentru coordonarea politicilor și programelor pentru diasporă la nivel de Guvern și ministere, și pe de altă parte pentru dezvoltarea unui dialog continuu cu diaspora moldovenească. Moldova mai dispune și de un mecanism amplu de coordonare în domeniul migrației. Acestea sunt de diverse nivele: comisii, comitete, grupuri de lucru cu diferiți moderatori. În acest sens este important de menționat reluarea, în noiembrie 2013, a activității Comisiei pentru coordonarea unor activități ce țin de procesul migrației (MAI).

Moldova continuă să beneficieze de o asistență străină solidă, aproximativ două sute de acțiuni vizând fenomenul migrației au fost implementate sau sunt în curs de implementare cu suport extern în perioada anilor 2007–2012; un număr considerabil, 85 din numărul total fiind implementate sub egida Parteneriatului de Mobilitate UE–Moldova.

Partea A: Tendințe migraționiste

A.1. Scurt istoric și principalii factori determinanți

Procesele migraționiste din Moldova au fost supuse unor analize aprofundate pe parcursul evoluției acestora. Modelele migraționiste și etapele evoluției migrației au fost descrise pe larg de către cercetătorii în domeniu, fiind divizate în patru etape: prima etapă (anii 1990–1994), a doua etapă (1995–2000), a treia etapă (2001–2006), iar pentru etapa a patra a fost determinat începutul din mai 2006. Fiecare dintre cele patru perioade de emigrare au caracteristici specifice. Totuși, motivele economice și migrația în scop de muncă sunt cele care stau la baza evoluției fenomenului în toate perioadele menționate.

Etapa curentă, a patra, este caracterizată prin eforturile considerabile ale statului în gestionarea migrației. Este promovată abordarea conceptuală privind reglementarea migrației forței de muncă, desfășurarea reformei instituționale și cooperarea mai strânsă cu Uniunea Europeană. În scopul eficientizării politicilor promovate în 2012 a fost creat Biroul pentru Relații cu Diaspora¹⁰, au fost delegate competențe adiționale privind analiza fluxurilor migraționale Biroului Migrație și Azil¹¹.

În ultimii ani, în special după lansarea crizei economice din Europa, a devenit actuală situația migranților în cazul reîntoarcerii în țară, fenomen accentuat din motivul înăsprirea condițiilor de ședere și angajare a migranților în Federația Rusă. Autoritățile din Republica Moldova, cu suportul organismelor internaționale își propun să acorde asistența necesară cetățenilor Republicii Moldova care intenționează să revină sau deja s-au reîntors în țară.

A.1.1. Factorii ce impulsionează și extind migrația

Studiile realizate în domeniul migrației reflectă că principalul factor de impulsioneare pentru migranții moldoveni rămâne a fi în continuare migrația pentru scopuri economice, în special, datorită lipsei oportunităților de angajare în muncă și a salariilor mici oferite pe piața muncii din țară¹².

A.2. Modele actuale de migrație

Datele disponibile și sursele de informație. În scopul analizei multilaterale a fenomenului migrației în cadrul exercițiului privind elaborarea primului Raport Profilul Migrațional Extins a fost efectuată evaluarea datelor existente în țară, determinați indicatorii relevanți și sursele de date, elaborată și aprobată Lista indicatorilor PME, care permit descrierea situației în complex, evaluarea și scoaterea în evidență a efectelor negative și pozitive ale migrației asupra situației socio-economice din republică.

¹⁰ Hotărîrea Guvernului nr. 780 din 19.10.2012. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/md/345122/>

¹¹ Hotărîrea Guvernului nr.1009 din 26 decembrie 2011, Planul de Acțiuni pentru anii 2011–2015 privind implementarea Strategiei Naționale în domeniul Migrației și Azilului (2011-2020)

¹² Migrația forței de muncă (MFM), modul ad-hoc, realizat în tr IV 2012 AFM BNS. Disponibil pe: www.statistica.md/publicatii/
Conform datelor cercetării 76,5 procente migranți au indicat ca motiv principal al plecării peste hotare salariile mici în Moldova, 8,8 procente – lipsa locurilor de muncă conform competenților/calificărilor deținute.

Au fost determinate acțiunile necesare, autoritățile responsabile de producerea continuă a datelor, elaborarea rapoartelor PME, acestea fiind stipulate în Planul de Acțiuni pentru anii 2011–2015 privind implementarea Strategiei Naționale în domeniul Migrației și Azilului (2011–2020). Autoritățile centrale respective și instituțiile subordonate au produs și furnizat către BMA seriile de date în conformitate cu lista indicatorilor aprobați pentru perioada 2011–2012. În raport, de asemenea, au fost analizate serii de date adiționale din cercetări și sondaje, realizate în perioada de cercetare.

Tabelele cu datele utilizate în elaborarea analizei privind profilul migrațional sunt incluse în Anexa 2 la acest raport.

A.2.1. Fluxul migrației internaționale a cetățenilor moldoveni și stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare

Fenomenul migrației în republică continuă să fie caracterizat prin emigrarea internațională a populației Moldovei mai puțin prin imigrarea persoanelor din afara țării.

În Republica Moldova sunt utilizate, în linii mari, trei abordări privind estimarea emigrării internaționale, acestea fiind:

- (a) Emigrarea autorizată, această formă include retragerea vizei de reședință și declararea emigrării pe termen lung sau pentru totdeauna din țară, cunoscută în țară și sub termenul de emigrare permanentă;
- (b) Plecarea la muncă sau în căutare de lucru peste hotare, dar cu intenția de a reveni, cunoscută în țară ca fiind migrarea temporară/circulară;
- (c) Plecarea din țară, înregistrată la frontieră, aceasta de facto incluzând ambele: emigrarea autorizată/permanentă și migrarea temporară/circulară.

Există diferite date și surse de informații privind estimarea emigrării, iar cele mai relevante, care ar putea fi utilizate pentru monitorizarea procesului și a impactului fenomenului migrației asupra situației în diverse domenii sunt prezentate și analizate în acest raport. Datele respective sunt colectate și estimate reieșind din cadrul legislativ-normativ în vigoare la momentul elaborării raportului.

E de menționat, că din motivul că o pondere importantă a populației dispune de cetățenie dublă, analiza emigrării se axează pe datele privind populația țării, indiferent de cetățenia de care dispuneau la moment sau care a fost declarată de către persoanele incluse în procesele migraționiste¹³, iar noțiunea de „cetățeni moldoveni” în contextul dat se referă la populația țării, dacă nu este oferită o definiție suplimentară.

Emigrarea populației

¹³ Primul Raport PME 2012 a inclus date atât despre emigrarea în total din Moldova, indiferent de cetățenia declarată la momentul emigrării, cât și separat despre persoanele care au emigrat ca cetățeni ai republicii.

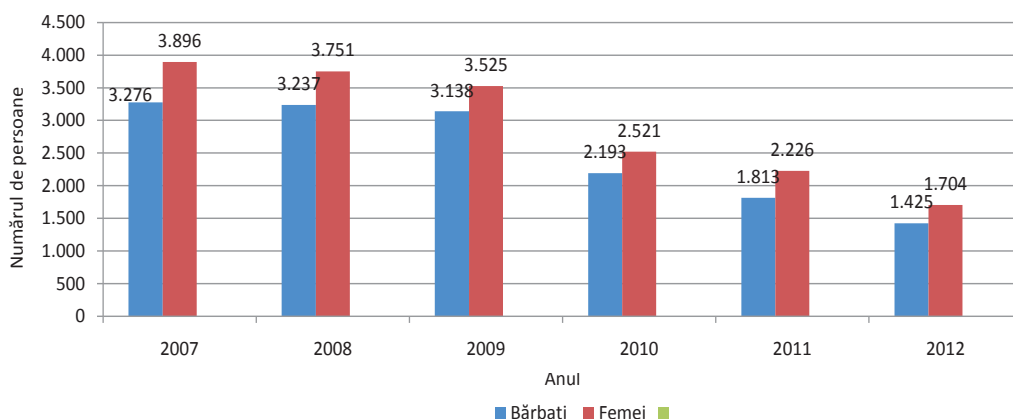
Analiza situației privind emigrarea din Moldova în cadrul acestui capitol se axează preponderent pe datele privind fluxurile anuale ale celor plecați din țară conform surselor administrative și datelor disponibile. Numai în unele cazuri se prezintă, pentru comparație, datele ce țin de stocurile cumulative la data raportării.

Fluxul anual al emigrării internaționale autorizate¹⁴. Deși emigrarea autorizată peste hotare, estimată în baza datelor MTIC (ÎS CRIS „Registru”) continuă să fie actuală în Moldova, fenomenul înregistrează tendințe spre reducere. Conform datelor oficiale, în 2007 au emigrat peste hotare 7.172 persoane, iar în 2012 acest număr s-a redus cu circa 43 procente și a constituit 3.129 persoane (Tabelul 1).

Preponderent emigrează populația din mediul urban, numărul acestora în 2012 fiind mai mult decât dublu (2.152 persoane) față de cel din mediul rural (977 persoane) (Tabelul 1). Proporția relativă a emigranților internaționali din mediul rural versus urban a înregistrat o creștere constantă din 2007 până în 2009. În continuare indicatorul dat s-a redus constant până la 45,4 procente în 2012 (Tabelul 2).

Conform datelor privind fluxul anual al emigrării autorizate, pe parcursul ultimilor șase ani a emigrat un număr mai mare de femei. Astfel, numărul femeilor a depășit cu aproximativ 20 procente numărul bărbaților în această perioadă (Figura 1). Cel mai mare număr de emigrări, egal cu 7.172 persoane (3.276 bărbați și 3.896 femei), a fost înregistrat în anul 2007, după care numărul respectiv atât al bărbaților, cât și al femeilor, s-a redus continuu, în 2011 a constituit 4.039 persoane (1.813 bărbați și 2.226 femei) și în 2012 a fost de 3.129 persoane (1.425 bărbați și 1.704 femei). E de menționat că în 2012 rata de descreștere a fluxului emigrării autorizate față de 2007 a constituit –56 procente atât în cazul bărbaților, cât și al femeilor.

Figura 1. Emigrarea autorizată din Moldova, în funcție de sexe, 2007–2012, numărul de persoane

Sursa: Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC)/Întreprinderea de Stat, Centru pentru Resursele Informaționale de Stat (ÎS CRIS „Registru”).

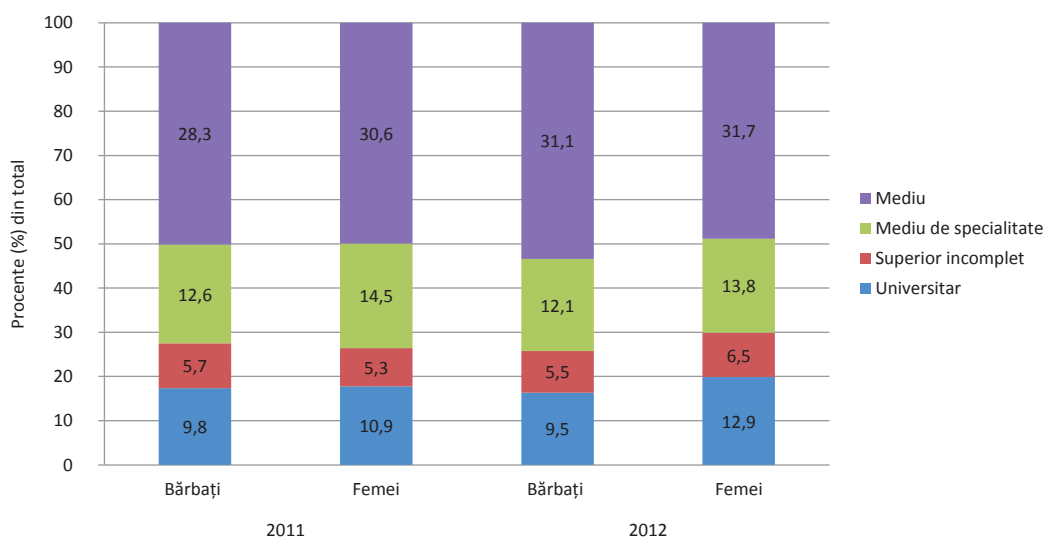
Datele privind fluxul anual al emigrării autorizate denotă că emigrează preponderent persoane tinere. În totalul numărului de emigrări autorizate, egal cu 3.129 persoane în anul

¹⁴În primul Raport PME 2012 a fost utilizată noțiunea de „emigrare permanentă”, pentru acest grup de populație în raportul dat s-a înlocuit cu denumirea de „emigrare autorizată”.

2012, cea mai mare pondere este înregistrată pentru populația cuprinsă între 25–29 ani și 30–34 ani (câte aproximativ 9,7%), urmate de cele din grupurile de vârstă 35–39 ani (8,5%) și 20–24 ani (8,1%). În sumă grupurile de vârstă între 20–39 ani, formează o pondere de 35,8 procente din totalul persoanelor care au emigrat autorizat în 2012. Odată cu atingerea vârstei de pensionare (începând cu grupul de vârstă 65–69 ani), numărul persoanelor care pleacă peste hotare pentru a se stabili cu domiciliul permanent s-a redus în jumătate (Tabelul 1).

Circa 45 procente dintre emigranți au cel puțin un nivel de instruire mediu și mediu de specialitate, iar peste 17 procente – studii superioare incomplete sau universitare. Ponderea femeilor cu studii superioare care au emigrat e mai mare în comparație cu cea a bărbaților (Figura 2 și Tabelul 3).

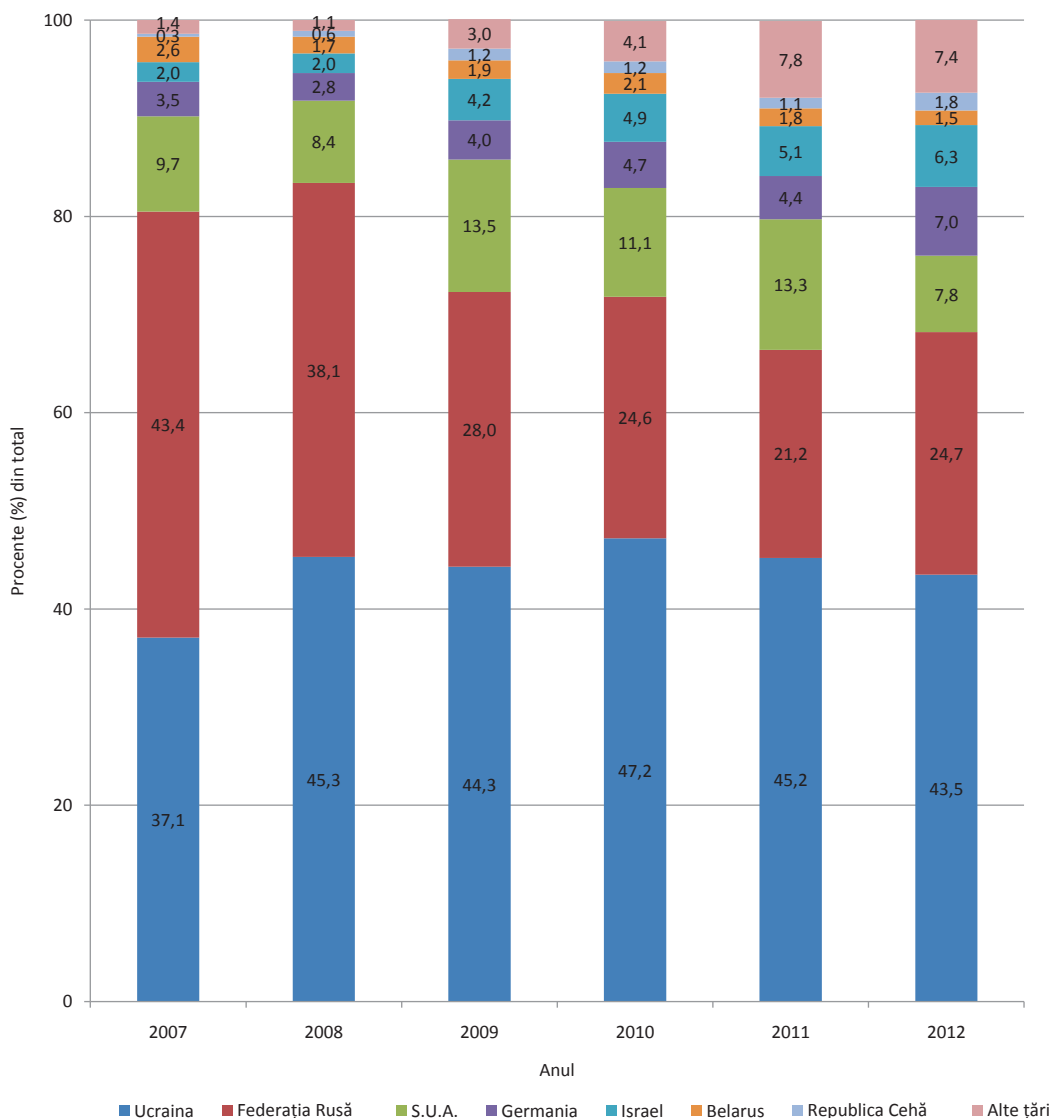
Figura 2. Structura emigranților, în funcție de nivelul de instruire și sexe, 2007–2012, procente

Sursa: MTIC/IS CRIS „Registru”.

Analiza datelor privind țara de destinație a persoanelor care au emigrat autorizat din Moldova, denotă că în 2012 Rusia și Ucraina continuă să cumuleze cea mai mare pondere de aproape 70 procente din totalul acestora, totuși, înregistrând tendințe spre diminuare în comparație cu peste 80 procente în 2007. Astfel, pe primul loc în 2012 continuă să se afle Ucraina cu 43,5 procente, urmată de Federația Rusă cu 24,7 procente, pe locul trei se menține emigrarea spre SUA cu 7,8 procente. Se observă că în 2012, comparativ cu 2007, au crescut tendințele de emigrare de acest tip spre Germania (7% față de 3,5%) și Israel (6,3% față de 2%) (Figura 3).

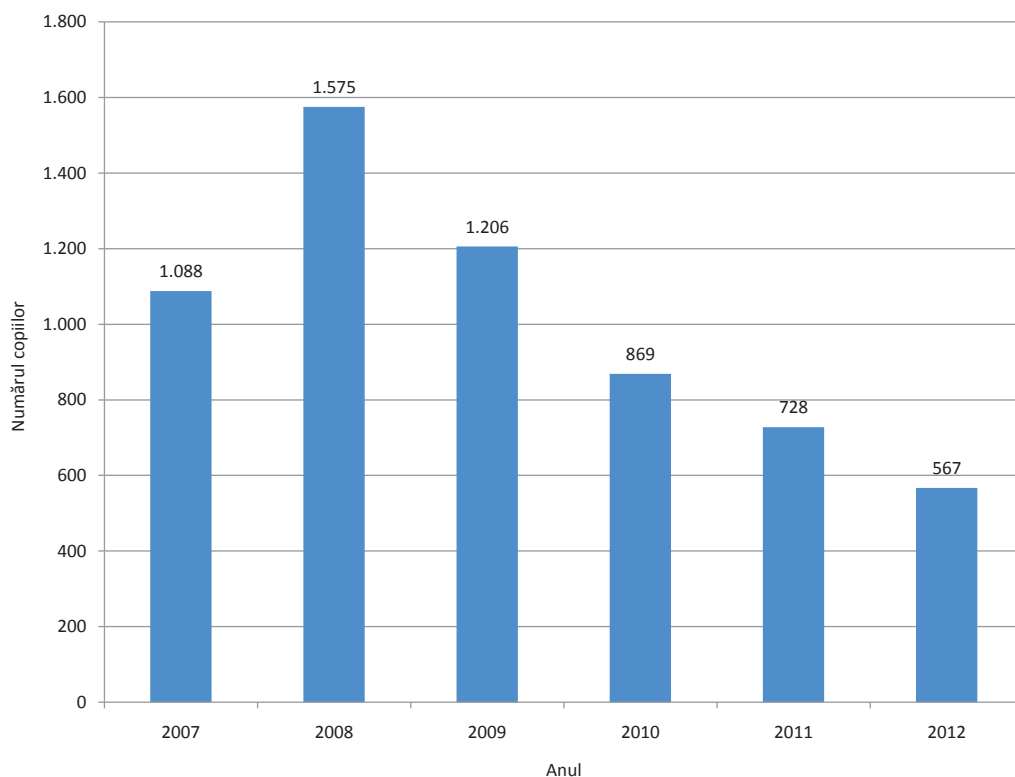
Figura 3. Structura emigranților, în funcție de țara de destinație, 2007–2012, procente

Sursa: MTIC/ÎS CRIS „Registru”.

Emigrarea autorizată a copiilor. Începând cu anul 2008 fluxul anual al emigrării copiilor este în descreștere stabilă și s-a redus în 2012 cu 22 procente față de anul 2011 (Figura 4). Astfel, în 2012 numărul copiilor plecați cu părinții peste hotare a constituit 567 persoane față de 1.088 persoane în anul 2007. E de menționat, că datele respective se referă la fluxul anual al numărului copiilor în vârstă sub 18 ani, care au emigrat împreună cu părinții peste hotare pentru a se stabili cu domiciliul permanent, în anul de referință.

Figura 4. Numărul copiilor plecați peste hotare cu împreună cu părinții, 2007–2012

Sursa: MTIC/ÎS CRIS „Registru”.

Stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare

Există câteva surse de date în baza cărora poate fi estimat stocul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare, acestea fiind:

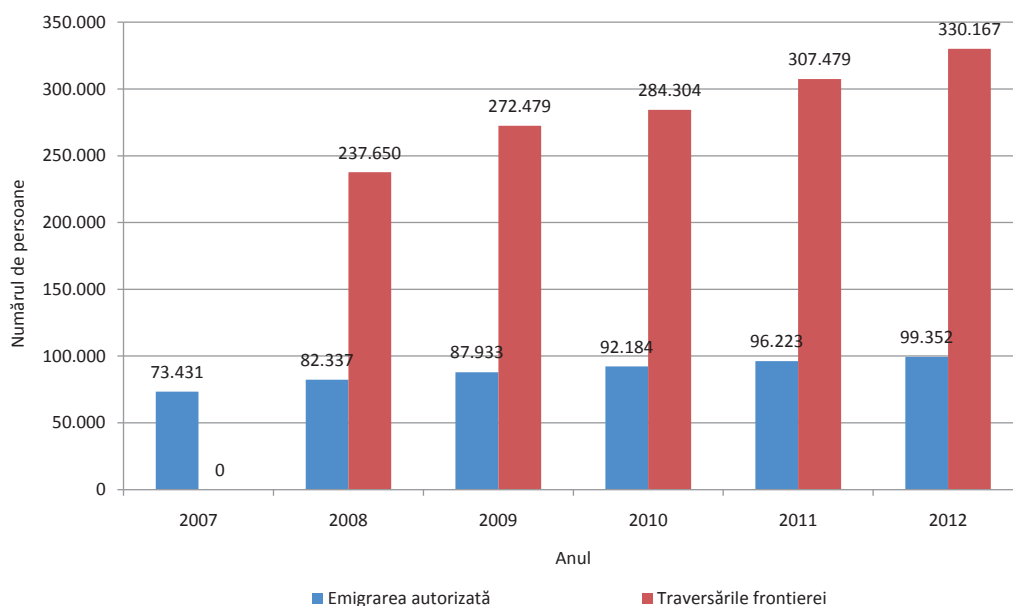
- stocul numărului total de cetățeni moldoveni, care au „emigrat documentat/autorizat”;
- numărul persoanelor care au traversat frontiera la ieșire și sunt înregistrate ca fiind plecate din țară de 1 an și mai mult; și
- numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, prezentat de către țările-gazdă și extras din baza de date EUROSTAT. E de menționat că Recensământul este considerat una dintre cele mai sigure surse de date privind stocul emigranților, cu toate că cel mai recent recensământ a fost realizat în Moldova în 2004, iar următorul exercițiu este planificat pentru anul 2014.

Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare. Conform datelor estimate în baza emigrării autorizate, numărul cetățenilor moldoveni care locuiau peste hotare rămâne în continuă ascendență, în anul 2012 față de 2007 a crescut cu circa 26 mii

persoane (Tabelul 5 și Figura 5), constituind 99.352 persoane. Alte estimări, ce relevă asupra stocului cetățenilor moldoveni, care pot fi considerați emigranți în conformitate cu definiția internațională¹⁵ denotă o subestimare a numărului total al persoanelor emigrate.

O sursă importantă, ce oferă posibilitatea estimării volumului emigrării conform definiției internaționale este informația DPF, și anume datele despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării frontierei de stat. Conform acestei surse, la sfârșitul anului 2012, un număr de 330.167 persoane se aflau în afara țării mai mult de 12 luni, acest număr fiind în creștere cu 92.517 persoane (38,9%), față de anul 2008 și cu 22.688 persoane (7,4%) față de 2011 (Tabelul 5 și Figura 5).

Figura 5. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, 2007–2012

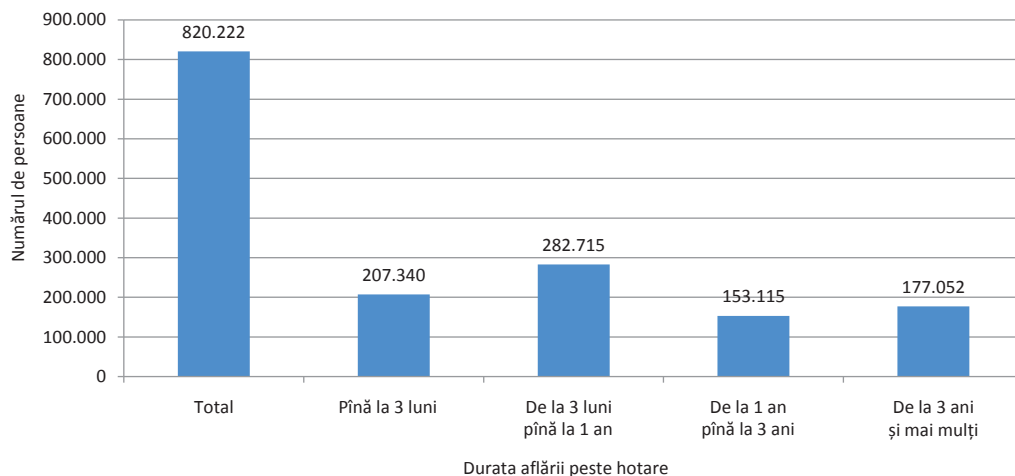

Sursa: MTIC /ÎS CRIS „Registru” și Departamentul Poliția de Frontieră (DPF).

E de menționat, că ambele surse (Figura 5) indică aceleași tendințe de creștere în dinamică a numărului de persoane care locuiesc peste hotare, însă numeric creșterea este diferită. În cazul emigrării autorizate, după cum s-a constatat mai sus, tendințele de plecare în afara țării se păstrează pe parcursul perioadei studiate cu un tempou redus în comparație cu anii precedenți, fapt relatat de fluxul anual al acestui tip de emigrare (Tabelul 1). Plecărilor pe un termen de peste 12 luni înregistrate la frontieră păstrează tendințele evolutive, de asemenea, anual majorându-se numeric. Conform datelor traversării frontierei de stat, numărul cetățenilor moldoveni plecați din țară pentru diferite perioade la sfârșitul anului 2012 a fost de 820.222 persoane, din care 384.169 bărbați și 436.053 femei.

¹⁵ Emigrant se consideră persoana absentă din țară de 12 luni și mai mult.

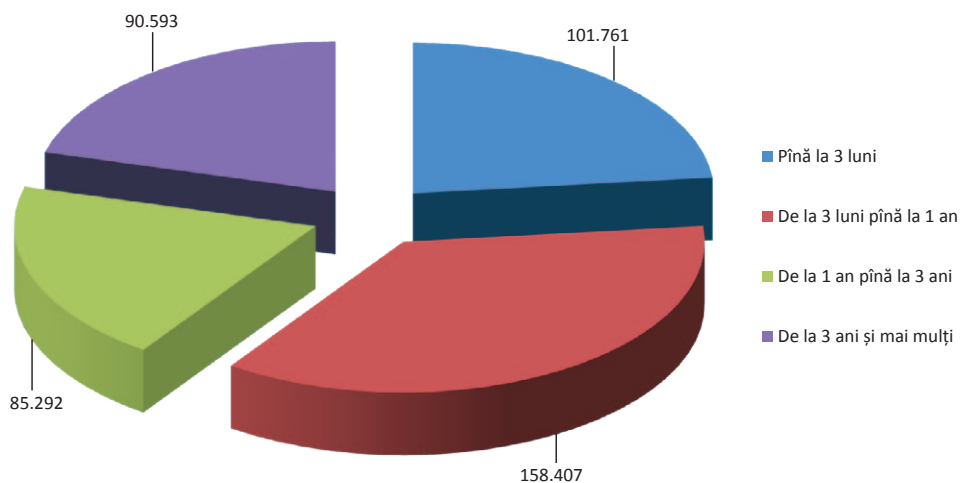
Figura 6. Distribuția cetățenilor moldoveni plecați peste hotare, după durata aflării, la 31 decembrie 2012

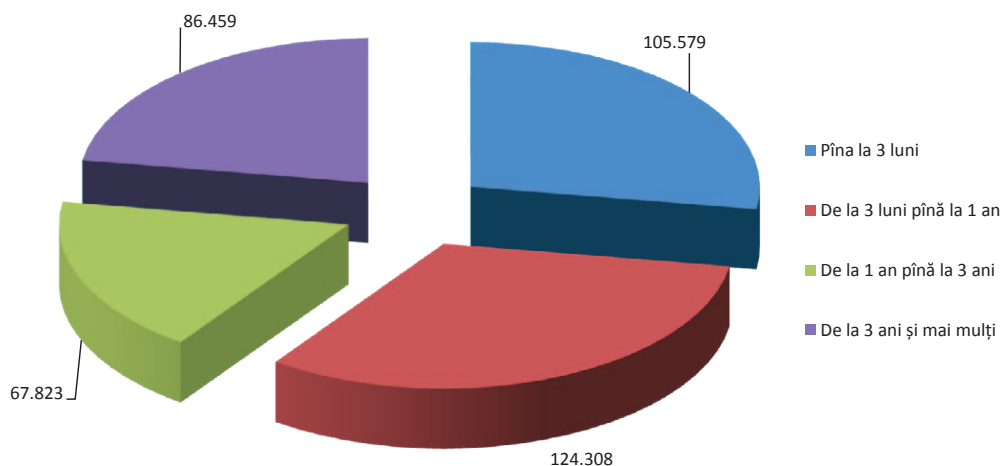

Sursa: DPF (Informația este prezentată conform datelor acumulate de la punctele de trecere a Frontierei de Stat controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova).

Distribuția numărului de persoane după durata aflării peste hotare se prezintă în figura de mai jos.

Figura 7. Distribuția numărului cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, după sexe și durată, la 31 decembrie 2012

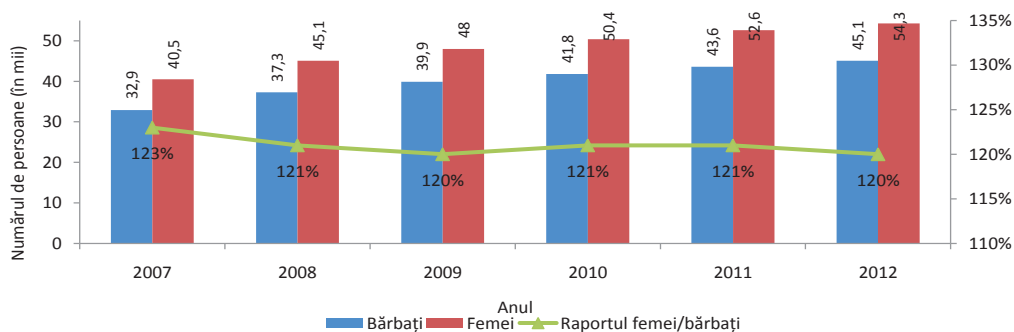
Sursa: DPF.

Ținând cont că informația DPF conține doar datele privind traversările frontierei acumulate de la punctele de trecere a frontierei de stat controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova, volumul complet al emigrării populației din țară, de asemenea, nu poate fi estimat. Deci, și în acest caz există atât subestimarea cât și supraestimarea volumului emigrării, datorită faptului că persoanele pot traversa frontiera prin segmentul transnistrean.

Astfel, această sursă denotă că în 2009 erau plecate pe o perioadă de 12 luni și peste cu 34,8 mii persoane mai mult comparativ cu 2008, iar în 2012 în raport cu 2011 – cu 22,7 mii persoane mai mult (Tabelul 5).

Analiza datelor din ambele surse, relevă că din totalul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare un număr mai mare îl constituie femeile (Figura 8 și Tabelul 6). În perioada anilor 2008–2012 în cazul emigrării autorizate raportul femeii/bărbați a evoluat constant, numărul femeilor depășind numărul bărbaților care locuiesc peste hotare cu aproximativ 20 procente.

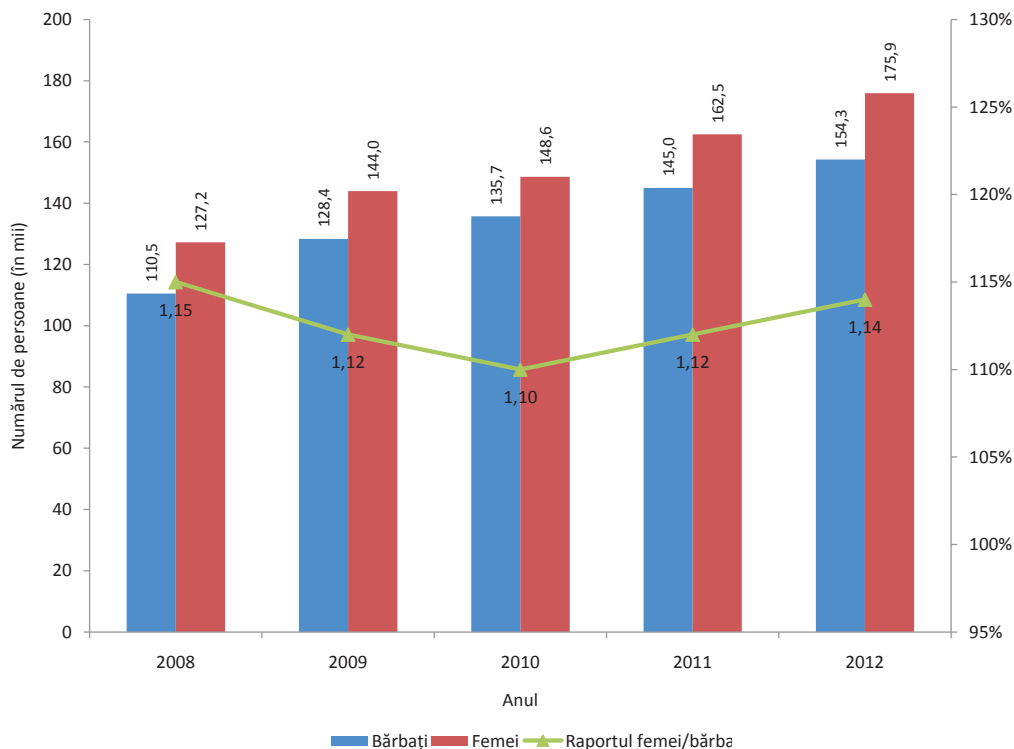
Figura 8. Distribuția emigranților Moldoveni autorizați, după sexe, în 2007–2012

Sursa: MTIC/IS CRIS „Registru”.

Evoluția plecărilor din Moldova pe o perioadă de peste 12 luni înregistrată la frontieră a avut tendințe similare spre ascendență, însă raportul femeii/bărbatului a fost mai mic, în perioada 2008–2012 acest indicator a variat între 10 și 14 procente, cu tendințe spre creștere începând cu anul 2011 (Figura 9 și Tabelul 7).

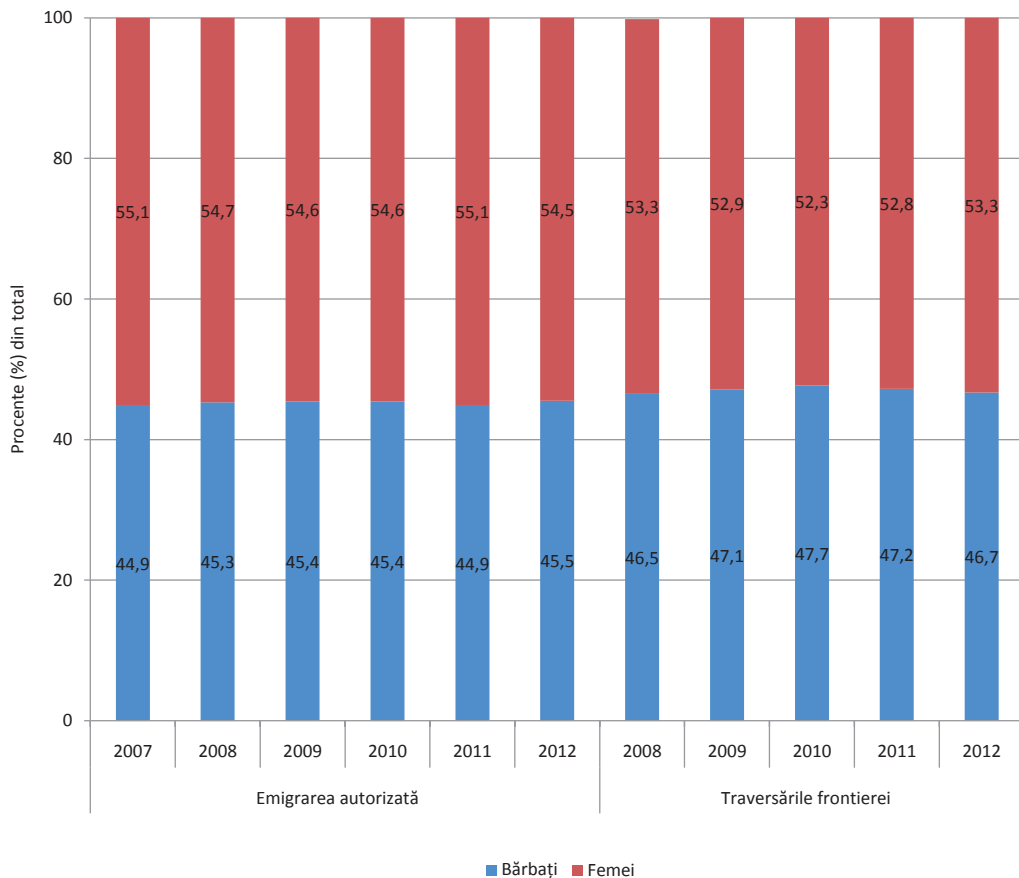
Figura 9. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați la frontieră ca fiind plecați de 12 luni și mai mult, în funcție de sexe, 2008–2012, mii persoane

Sursa: DPF.

Conform datelor prezentate de Registrul de Stat al Populației (Figura 10), în structura pe sexe a emigrării autorizate, în perioada 2007–2012, femeile au constituit aproape 55 procente. În cazul datelor privind traversările frontierei ponderea femeilor constituia aproximativ 53 procente din totalul cetățenilor moldoveni care locuiau peste hotare de un an și mai mult. E de menționat că structura migranților pe sexe a înregistrat tendințe constante pe parcursul perioadei analizate.

Figura 10. Structura pe sexe a cetățenilor moldoveni care locuiau peste hotare, în anii 2007–2012, procente

Sursa: MTIC/ÎS CRIS Registru și DPF.

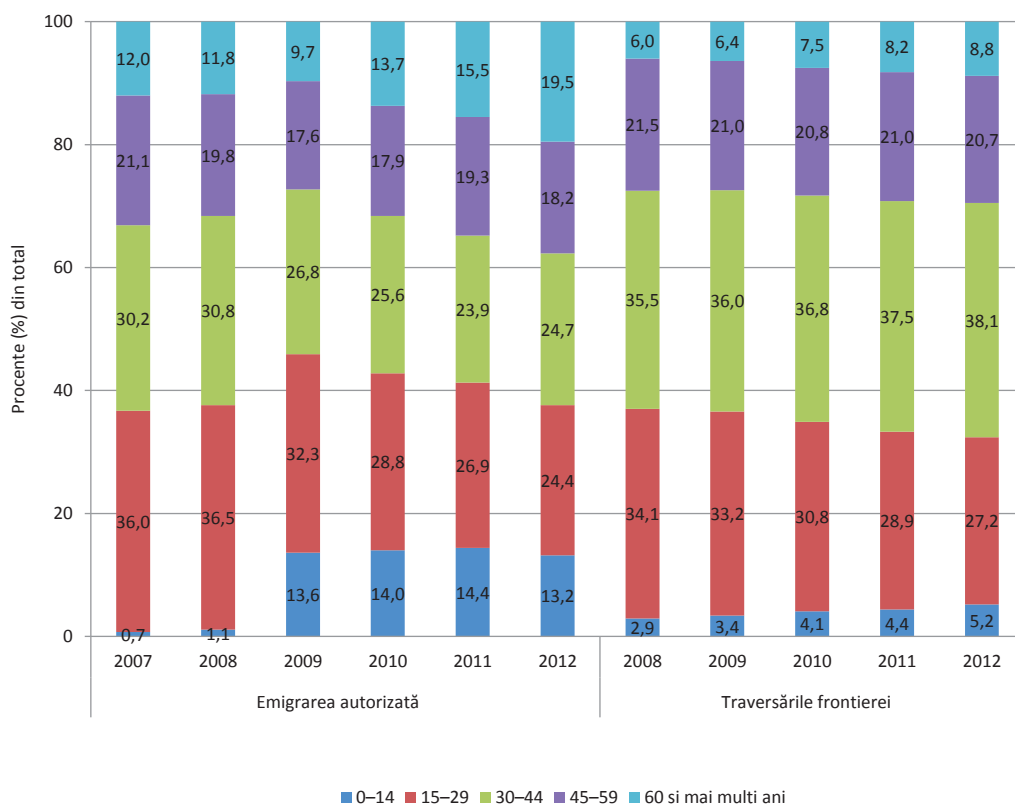
Structura pe vârste a emigrării autorizate pune în evidență două grupuri pentru care se înregistrează cea mai mare pondere din numărul cetățenilor moldoveni care locuiesc în afara țării (Figura 11). În 2012, în totalul cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare, persoanele în vârstă de 30–44 ani au constituit 24,7 procente, urmate de cei din grupul de vârstă 15–29 ani – 24,4 procente. Aceste grupuri de vârstă însumează circa 49 procente din totalul emigrărilor autorizate. Din 2010 ponderea grupului menționat a avut tendințe de descreștere în perioada analizată¹⁶.

Analiza distribuției conform vârstei persoanelor plecate pe un termen de 12 luni și mai mult, înregistrate la frontieră la finele anului 2012 denotă că cele mai mari ponderi sunt înregistrate aproximativ pentru aceleași grupuri de vârste, cu cunanturi mai pronunțate ale grupurilor de 30–44 ani. Analizând aceleași grupuri mari de vârste de mai sus, rezultă că pentru toată perioada cercetată ponderea persoanelor incluse în limitele de vârste 15–29 ani și 30–44 ani, cumulează anual circa 65 procente din totalul celor plecați de 12 luni și

¹⁶ Nu poate fi făcută o comparație cu anii precedenți în cazul emigrării autorizate, deoarece datele până la anul 2008 nu includ numărul copiilor emigrați împreună cu părinții.

peste. Este important de menționat evoluția grupului de vârstă 45–59 ani, care este destul de reprezentativ, cumulând aproximativ 21 procente. Datele prezentate confirmă concluzia că pleacă din țară persoane în vârstă aptă de muncă. Se observă, de asemenea, o tendință ușoară de creștere a ponderii copiilor ce locuiesc peste hotare, care, conform datelor traversării frontierei, a crescut de la 2,9 procente în 2008 până la 5,2 procente înregistrate în 2012 (Figura 11).

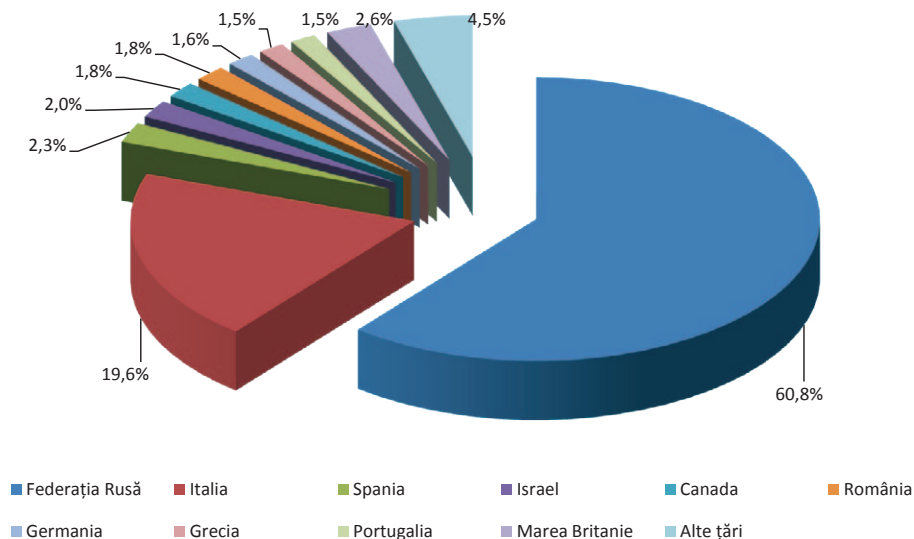
Figura 11. Structura numărului cetățenilor moldoveni care locuiesc peste hotare pe grupe mari de vârstă, 2007–2012, procente

Sursa: MTIC/ÎS CRIS Regstru și DPF.

O altă sursă de estimare a volumului emigrării sunt datele MAEIE obținute de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM. Conform acestor date numărul estimativ al cetățenilor RM care locuiau peste hotare la sfârșitul anului 2012, indiferent de perioada aflării acestora în țările-gazdă, a fost de circa 756 mii persoane (Tabelul 8). Analiza datelor privind distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM care locuiau peste hotare după țările-gazdă relatează, că aproximativ 80 procente din numărul total cumulează Federația Rusă și Italia (Figura 12).

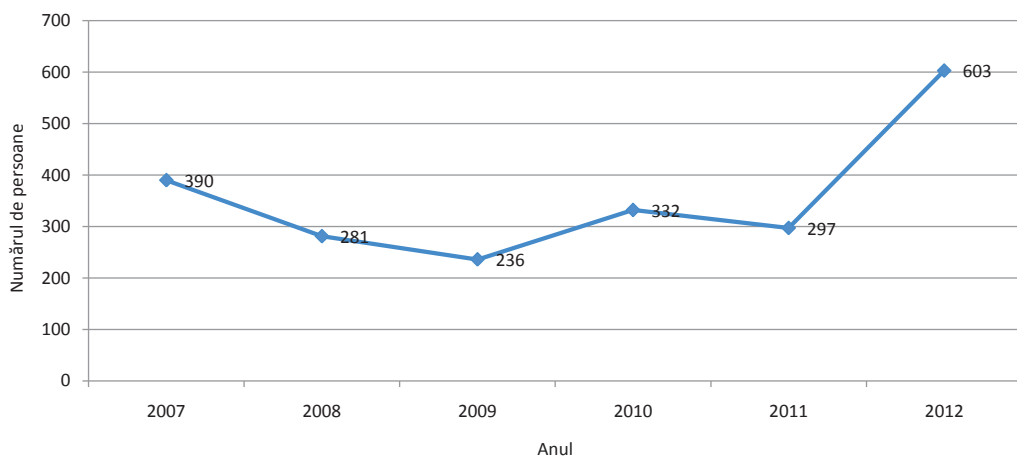
Figura 12. Distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM aflați peste hotare după țările-gazdă, la sfârșitul anului 2012, procente

Sursa: Ministerul Afacerilor Externe și Integrare Europeană (MAEIE) (datele misiunilor diplomatice și consulare ale Republicii Moldova din țările-gazdă).

Conform datelor prezentate de ANOFM, un număr deosebit de mic lucrează în țările-gazdă cu contracte legale de muncă perfectate prin intermediul ANOFM. E de menționat că, în anul 2012 acesta a crescut dublu în comparație cu anii precedenți (Figura 13 și Tabelul 9). Datele respective sunt subestimate din motivul că nu există informație privind angajarea în muncă prin contract nemijlocit în țările-gazdă a persoanelor aflate la muncă peste hotare.

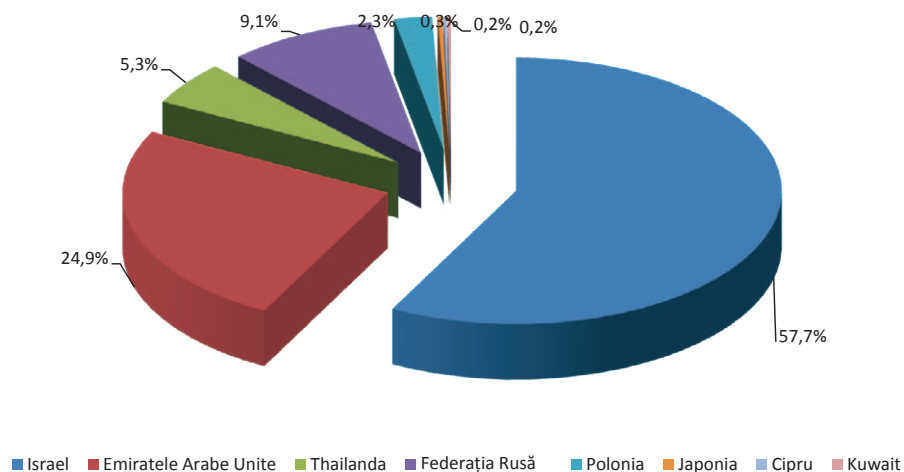
Figura 13. Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, 2007–2012

Sursa: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF)/Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM).

Distribuția pe țări a persoanelor care lucrează cu astfel de contracte legale de muncă denotă că cea mai mare pondere este înregistrată pentru Israel (57,7%), urmat de Emiratele Arabe Unite (24,9%) și Federația Rusă (9,1%) (Figura 14 și Tabelul 10).

Figura 14. Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, după țara gazdă, 2012, procente

Sursa: MMPSF (ANOFM).

Emigrația pentru studii

Numărul de cetățeni moldoveni aflați la studii peste hotare în baza tratatelor internaționale în domeniul educației, în perioada analizată, a fost în creștere. Comparativ cu anul 2007 numărul respectiv a crescut de 2,2 ori și în 2012 a constituit 5.356 persoane (în 2011 acest indicator a crescut de 1,8 ori, constituind 4.270 persoane) (Tabelul 11).

În 2012 circa 93 procente din totalul cetățenilor moldoveni plecați la studii peste hotare studiau în România, 2,5 procente – în Bulgaria, 2,0 procente – în Ucraina și 1,8 procente – în Federația Rusă.

Emigrația involuntară

Emigrația involuntară a înregistrat o descreștere semnificativă către anul 2012 în comparație cu 2007. Analiza în acest context este bazată pe informația obținută din bazele de date internaționale. Conform acestor date numărul cetățenilor moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare a constituit 909 persoane în 2007 și s-a redus treptat până la 460 persoane în 2011, și 441 persoane în 2012 (Tabelul 12).

Totodată, se observă că în perioada analizată numărul total de solicitanți de azil din Moldova, care au obținut statut de refugiat peste hotare s-a majorat cu 25 procente – la sfârșitul anului 2012 au fost înregistrați, recunoscuți drept refugiați 6.148 persoane din Moldova, față de 4.918 persoane în 2007.

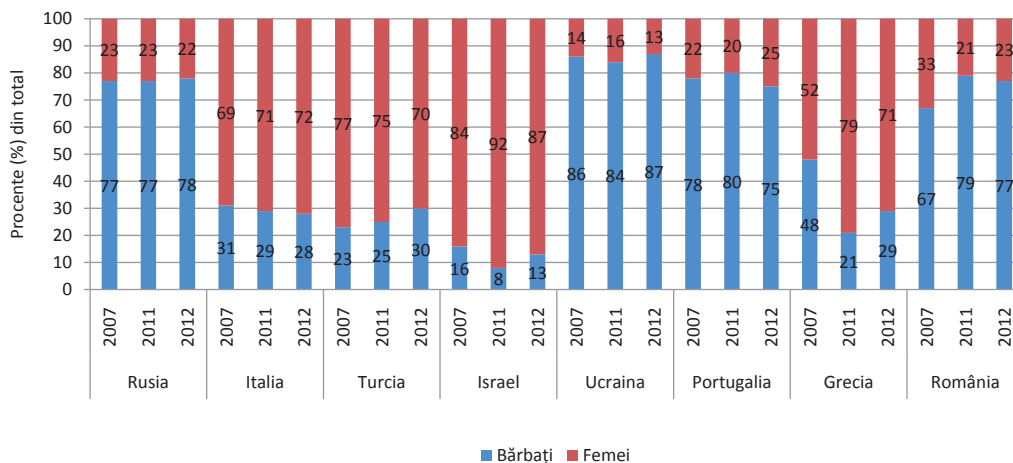
E de menționat că, în același timp, rata de creștere atât a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare, cât și a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare este în descreștere (Tabelul 12).

Migrația temporară

Migrația forței de muncă persistă în Moldova de circa două decenii. Datele cercetării AFM¹⁷ efectuată trimestrial de BNS denotă un număr aproximativ stabil de circa 300 mii persoane care într-un anumit timp s-au aflat la muncă în afara țării în perioada 2007–2012. În baza datelor AFM, BNS estimează migrația la muncă, aceasta incluzând numărul persoanelor de 15 ani și peste, plecate la muncă sau în căutare de lucru peste hotare la momentul cercetării. Conform datelor AFM, în topul țărilor recipiente a migranților moldoveni la muncă au fost: Rusia, Italia, Israel, Turcia, Ucraina, Portugalia, România și Grecia (Tabelul 13).

În anul 2012, numărul celor care se aflau peste hotare a fost în creștere, înregistrând 328,3 mii persoane din care 218,6 mii bărbați și 109,7 mii femei, comparativ cu 316,9 mii persoane, respectiv 204,4 mii bărbați și 112,5 mii femei în 2011. Distribuția pe sexe denotă discrepanțe semnificative privind țările de destinație, bărbații preponderent pleacă în Rusia, Ucraina, Portugalia și România, femeile – în Italia, Turcia, Grecia și Israel (Figura 15).

Figura 15. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și mai mult care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, conform țărilor de destinație, după sexe, în anii 2007, 2011 și 2012, procente

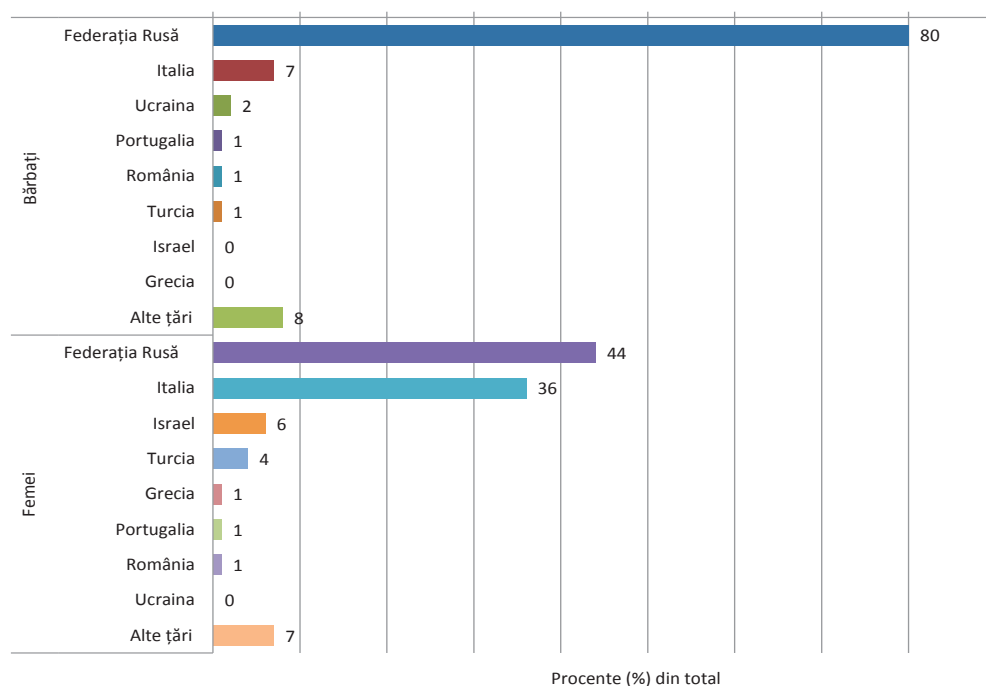

Sursa: Biroul Național de Statistică (BNS), în baza Anchetei Forței de Muncă (AFM).

¹⁷ AFM este o cercetare continuă realizată în gospodării casnice, organizată de BNS începând cu anul 1998, iar începând cu anul 2006, se efectuează pe un nou eșantion de gospodării casnice și conform metodologiei ajustate la ultimele recomandări ale BIM, la normele europene și la Codul Muncii din RM. Cercetarea are ca populație țintă toate persoanele din gospodăriile casnice selectate, totodată variabilele privind piața muncii se colectează numai pentru persoanele în vârstă de 15 ani și peste. Disponibil pe: www.statistica.md/publicații.

Proporția bărbaților care au plecat în Rusia în 2012 a constituit 80 procente, în Italia – 7 procente, Ucraina – 2 procente. Din numărul total de femei care migrează la muncă în Rusia au plecat 44 procente, în Italia – 36 procente, în Israel – 6 procente, Turcia – 4 procente. Alte țări au găzduit câte un procent și mai puțin din migranții la muncă de ambele sexe (Figura 16).

Figura 16. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și mai mult care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, după sexe și țara de destinație, 2012, procente

Sursa: BNS în baza datelor AFM din 2012.

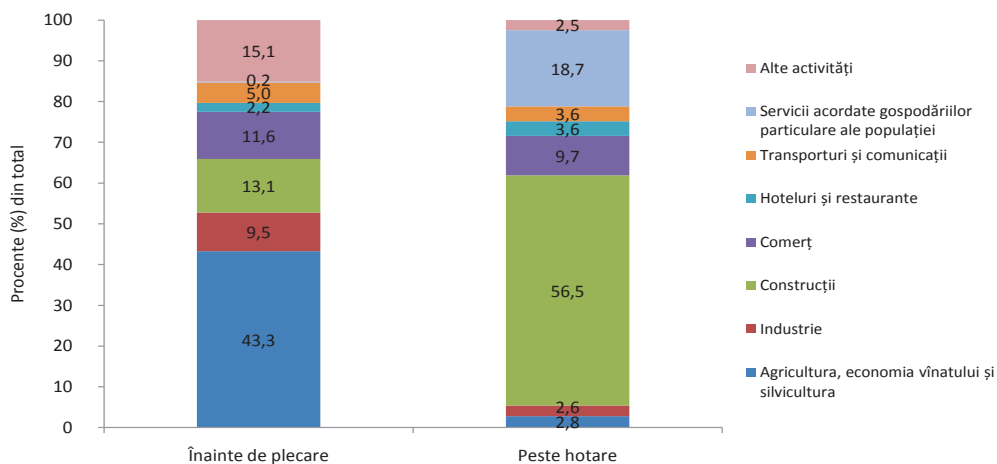
E de menționat că, începând cu 2009, structura pe sexe reflectă tendințele continue de masculinizare a migrației forței de muncă, în 2012 distribuția fiind de 67 procente bărbați versus 33 procente femei, față de 63 procente versus 37 procente, respectiv, înregistrate în 2009 (Tabelul 13).

Din mediul rural provin 73 procente dintre persoanele aflate peste hotare în 2012, ceea ce denotă o creștere a acestora în comparație cu anii precedenți, în 2007 această pondere a constituit 69 procente (Tabelul 14). Studiile în domeniul migrației forței de muncă¹⁸ confirmă că preponderent pleacă peste hotare persoanele care au muncit în țară înainte de a emigra în domeniul agriculturii, domeniu reprezentat în marea majoritate în mediul rural. Astfel, repartizarea migranților în funcție de activitatea economică a locului de muncă înainte de plecare relevă faptul, că 43,3 procente au lucrat în agricultură, economia vânatului și silvicultură, 13,1 procente – în construcții, 11,6 procente – în comerț. De menționat că peste hotare mai bine de jumătate din totalul migranților (56,5%) au activat/activează în domeniul construcțiilor. De asemenea, în rândul celor mai răspândite domenii de activitate

¹⁸ Migrația forței de muncă (MFM), modul ad-hoc, realizat în tr. IV 2012 AFM BNS, Disponibil pe: www.statistica.md/publicații.

peste hotare se situează serviciile acordate gospodăriilor particulare/private ale populației care reprezintă 18,7 procente și comerțul – 9,7 procente (Figura 17).

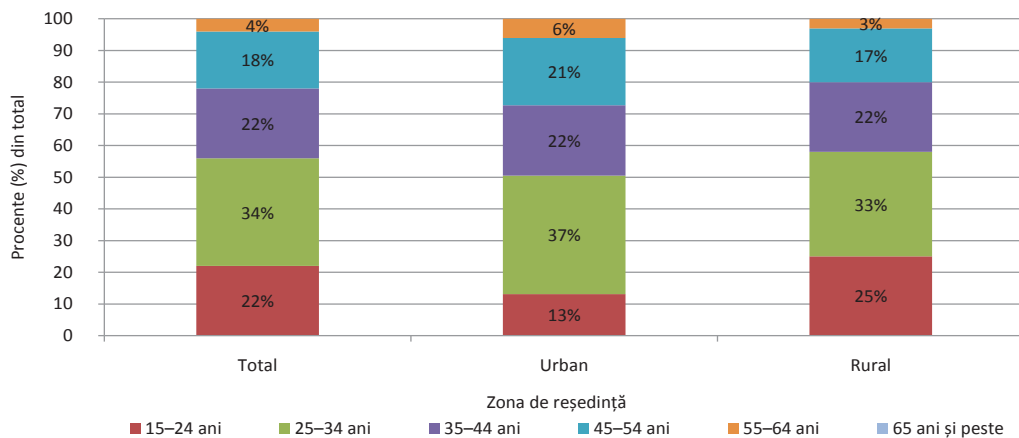
Figura 17. Distribuția migranților după activitatea economică înainte de plecare și în timpul aflării peste hotare, procente

Sursa: BNS în baza datelor AFM din 2012 (MFM).

Structura migranților pe grupuri de vîrstă în anul 2012 în proporție de 78 procente a fost alcătuită din persoane în vîrsta de 15–44 ani, dintre acestea circa 34 procente reprezentând persoanele de 25–34 ani, fiind urmate de cele în vîrstă de 35–44 ani și 15–24 ani care constituiau cîte circa 22 procente. În structura migranților cei cu vîrsta de 45–54 ani reprezintă o pondere de 18,1 procente, iar cei de 55 ani și peste 4,0 procente. Se observă că din mediul rural pleacă mai mult persoanele tinere, grupul de vîrstă 15–34 de ani constituie 58 procente în comparație cu 49 procente care reprezintă grupul respectiv al celor din mediul urban (Figura 18 și Tabelul 14).

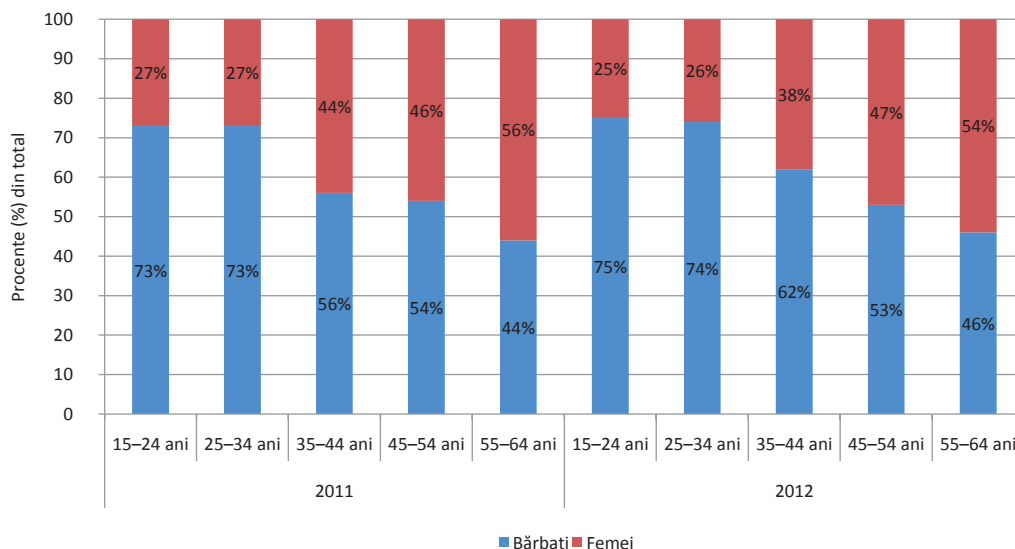
Figura 18. Distribuția persoanelor în vîrstă de 15 ani și mai mult care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, pe medii de reședință și grupuri de vîrstă, 2012, procente

Sursa: BNS în baza datelor AFM din 2012.

Disparitățile semnificative pe sexe în cadrul grupurilor de vârstă ale migranților se păstrează. Astfel, cu cât grupul este mai tânăr, cu atât ponderea bărbaților este mai mare, iar pe măsura înaintării în vârstă acest decalaj se reduce. Astfel, în 2012, în cadrul grupului de vârstă de 15–24 ani bărbații au constituit circa 75 procente, pe când în cadrul celor de 45–54 ani aceștia au reprezentat doar 53 procente, diferența constituind 22 p.p. (Figura 19 și Tabelul 15).

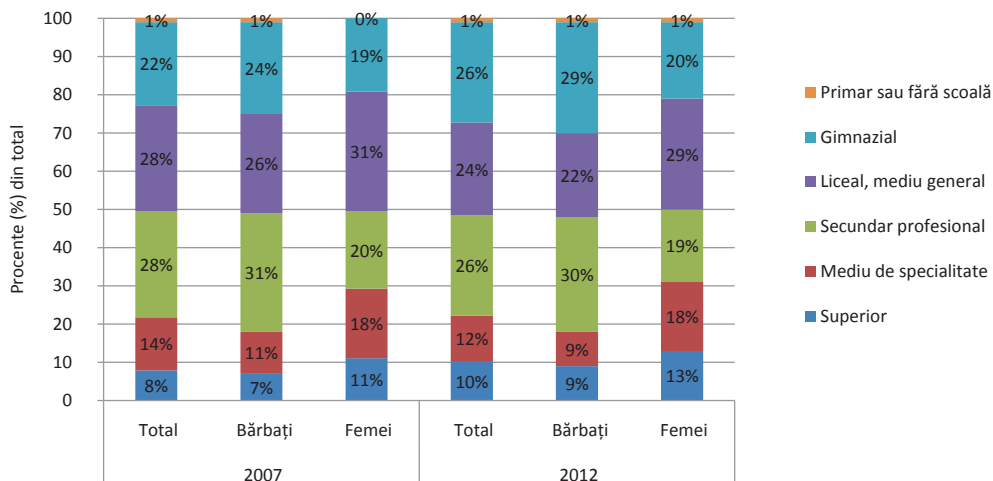
Figura 19. Decalajul de gen în structura migranților temporari pe grupuri de vârste, 2011 și 2012

Sursa: BNS în baza datelor AFM din 2012.

Datele statistice arată că un rol semnificativ asupra formării fluxului migrațional îl are nivelul de instruire, care influențează asupra capacității de integrare pe piața muncii peste hotare. În anul 2012, peste 50 procente din totalul migranților au fost cei cu nivel de instruire mediu (liceal, gimnazial), aceștia fiind urmași de cei cu un nivel mediu de specialitate și secundar profesional – 38,6 procente. Persoanele cu studii superioare au constituit 10,4 procente din totalul migranților. Este important de menționat faptul, că procentul persoanelor cu studii superioare este în creștere atât pentru bărbați cât și pentru femei (Figura 20 și Tabelul 16).

Figura 20. Distribuția persoanelor în vârstă de 15 ani și peste care lucrează sau sunt în căutarea unui loc de muncă peste hotare, după nivelul de instruire și sexe, în anii 2007 și 2012, procente

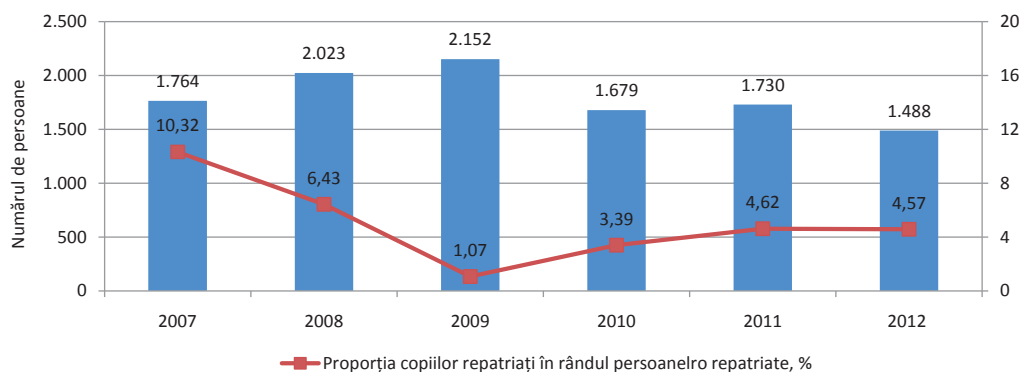

Sursa: BNS în baza datelor AFM din 2012.

Repatrierea¹⁹

În perioada 2007–2009 numărul anual al persoanelor repatriate a fost în creștere. Astfel, rata de creștere în acești ani a fost cuprinsă între 18–6 procente în raport cu anul precedent (Tabelul 19). Începând cu anul 2010 numărul persoane repatriate a fost în scădere constituind 1.488 persoane în anul 2012, înregistrând o rata de creștere negativă de –14 procente față de anul 2011. Printre repatriați a fost înregistrat și un anumit număr de copii. Proporția acestora în numărul total de persoane repatriate în 2012 a constituit 4,6 procente (Figura 21).

Figura 21. Numărul persoanelor repatriate în Republica Moldova, 2007–2012

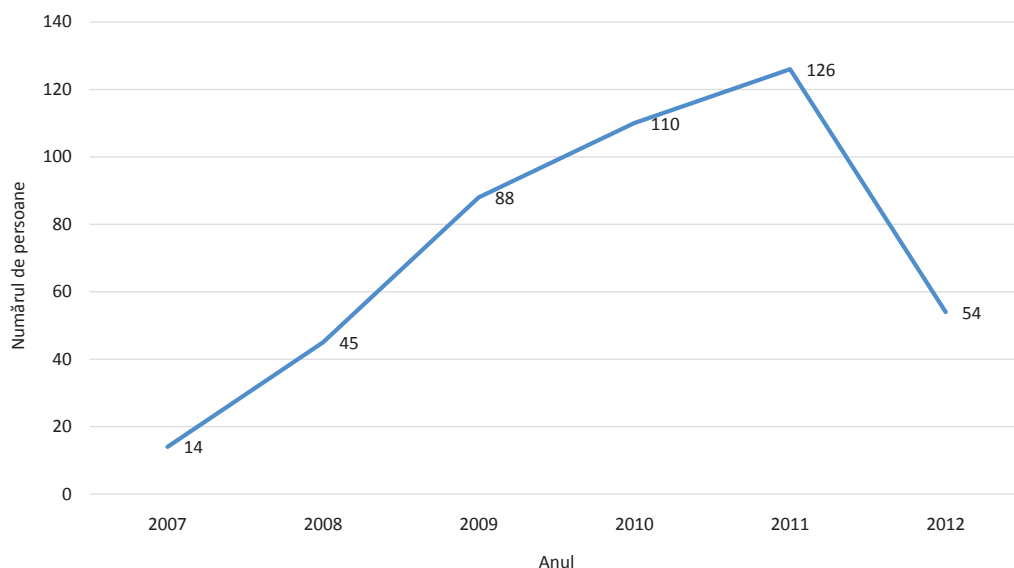
Sursa: Ministerul Afecțiilor Interne (MAI)/Biroul Migrație și Azil (BMA) și MTIC /ÎS CRIS „Registru”.

¹⁹ Conform Legii nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în RM, repatrierea este definită ca „reîntoarcere benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii”.

Readmisia

Un element important al managementului migrațional îl constituie un sistem eficient de readmisie. Readmisia cetățenilor Republicii Moldova din statele UE este realizată în conformitate cu prevederile Acordului moldo-comunitar privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, precum și a altor acorduri de readmisie cu țările de destinație ale migrantilor moldoveni, care au contribuit la eficientizarea activităților în domeniu²⁰. În perioada analizată numărul persoanelor readmise a fost în continuă creștere, înregistrând până în 2011 o creștere de circa 9 ori față de anul 2007. În 2012 acest număr a fost de 54 persoane. (Tabelul 19 și Figura 22), fapt ce denotă fie legalizarea cetățenilor moldoveni, fie respectarea regimului de ședere al țării în care se află aceștia.

Figura 22. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși în 2007–2012, persoane

Sursa: MAI/BMA.

Majoritatea din numărul cetățenilor moldoveni readmiși în 2012 provin din Franța și Spania.

Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane

Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane (TFU) a fost declarată drept o prioritate națională în aceste condiții fiind ratificate o serie de acte internaționale și adoptate un set de acte legislativ-normative și strategice menite să redreseze situația în acest domeniu²¹.

²⁰ În anul 2008 a intrat în vigoare Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală și Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor. Din 2010 au intrat în vigoare prevederile Acordului de Readmisie cu Comunitatea Europeană privind readmisia cetățenilor din țările terțe.

²¹ Hotărârea Parlamentului Nr. 257 din 05.12.2008 privind aprobarea Strategiei Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane și a planului de acțiuni privind implementarea Strategiei Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane pe anii 2009–2011.

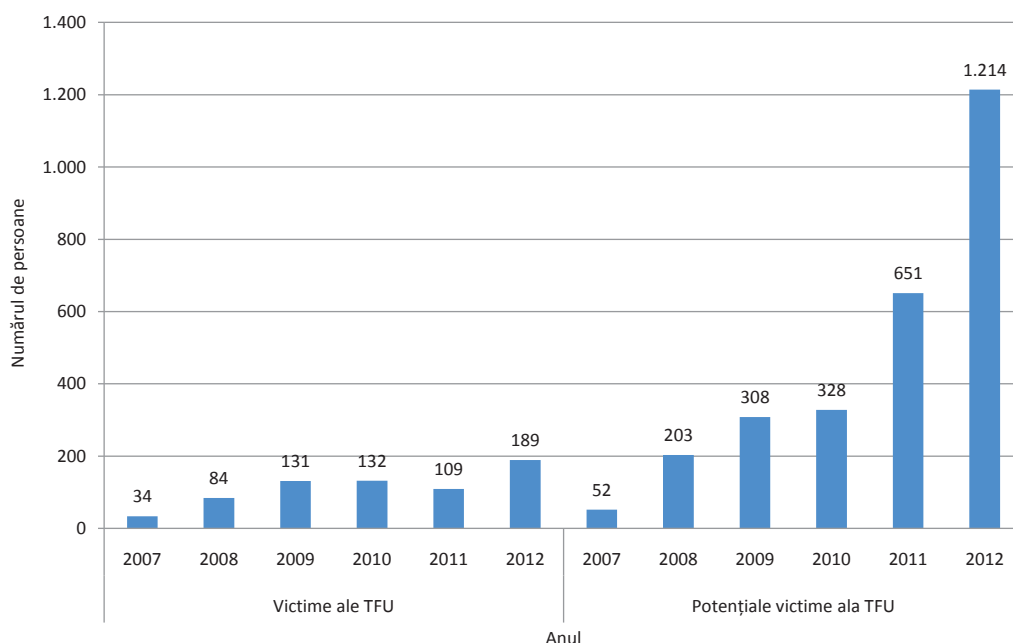
Pe lângă măsurile de constrângere a fenomenului dat, a fost identificată necesitatea măsurilor de suport al victimelor bazate pe o abordare multidisciplinară intersectorială.

În anul 2006, în Republica Moldova, cu suportul OIM, a donatorilor externi și societății civile, a fost lansat Sistemul Național de Referire (SNR) scopul căruia este asigurarea unui cadru complex de protecție și asistență a victimelor TFU și grupurilor cu risc sporit. În prezent acesta reprezintă cadrul principal de cooperare și coordonare a eforturilor actorilor activi în domeniul combaterii TFU, iar activitățile în cadrul SNR se realizează prin intermediul Echipelor Multidisciplinare (EMD) care au atins o acoperire națională.

Datele statistice arată că, pe parcursul anului 2012, prin intermediul EMD din cadrul SNR, au fost identificate 189 de victime ale TFU, comparativ cu anul 2007 numărul acestora a sporit de 5,5 ori, fapt ce poate fi explicat prin eficientizarea identificării acestora (Tabelul 20). Componența victimelor identificate este în proporție de 89,4 procente reprezentată de adulți (72,6% femei și 28,4% bărbați), copiii constituie 10,6 procente (65,0% fete și 35,0% băieți) în totalul acestora.

Totodată pe parcursul anului 2012, prin intermediul SNR, au fost identificate și asistate 1.214 de potențiale victime ale TFU, față de 651 în 2011, majorându-se de 23 de ori comparativ cu 2007 (Figura 23). Se presupune că totuși numărul acestora ar putea fi cu mult mai mare pentru că include un grup extins de persoane care sunt considerate ca fiind în risc sporit pentru a deveni victime ale TFU.

Figura 23. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale TFU și de potențiale victime ale TFU asistate în cadrul SNR, 2007–2012

Sursa: MMPSF.

Analizele în domeniu relatează despre faptul că, în pofida măsurilor aplicate, Republica Moldova continuă a fi caracterizată ca o țară de origine a traficului de ființe umane, fiind într-o măsură mai mică și o țară de tranzit ale victimelor traficului de ființe umane din țările ex-sovietice către statele europene.

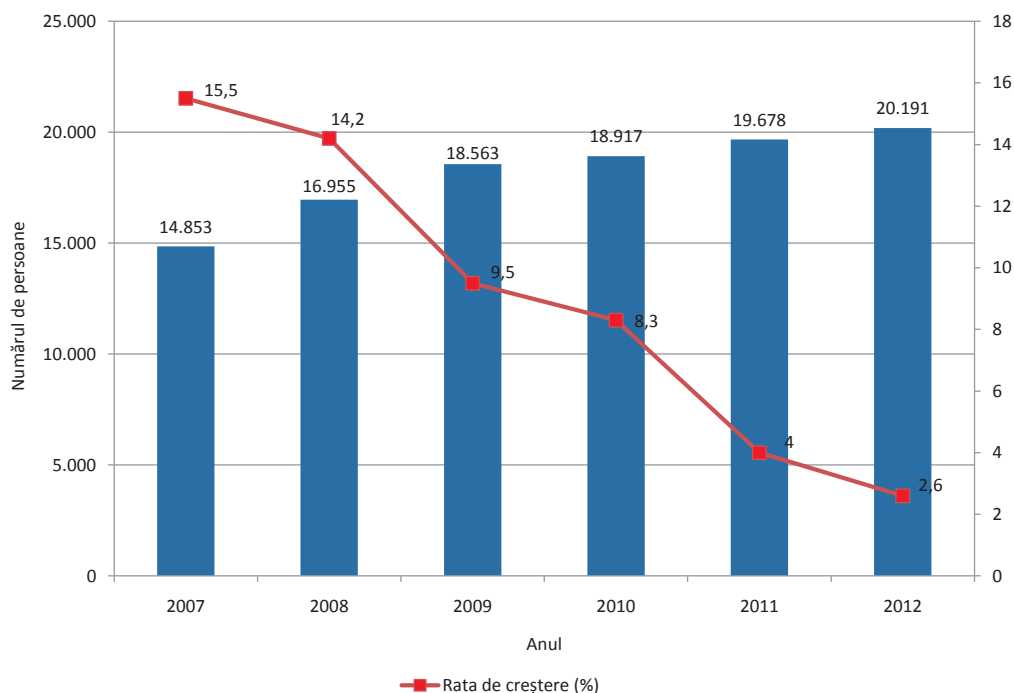
A.2.2. Populația rezidentă de proveniență străină

În cadrul acestui subcapitol analiza proceselor migraționale ale populației de proveniență străină în Republica Moldova este efectuată în baza datelor MTIC (ÎS CRIS „Registru”) și MAI (BMA) care reprezintă sursele principale în acest context. În calitate de surse de date complementare sunt utilizate datele administrative ale MMPSF și MAEIE, rezultatele rapoartelor analitice conexe domeniului analizat, cadrul normativ și strategic guvernamental, precum și datele statistice ale organismelor internaționale precum ICNUR și OIM.

Stocul populației de proveniență străină

Către finele anului 2012 numărul total al străinilor (inclusiv apatrizi) care se aflau în Republica Moldova a constituit 20,191 persoane, reprezentând 0,6 procente în totalul populației. Rata de creștere a străinilor în raport cu anul 2011 a constituit 2,6 procente, iar față de anul 2007 creșterea este de 35,9 procente (Figura 24).

Figura 24. Numărul străinilor care locuiesc în Moldova și ratade creștere anuală a acestora, 2007–2012

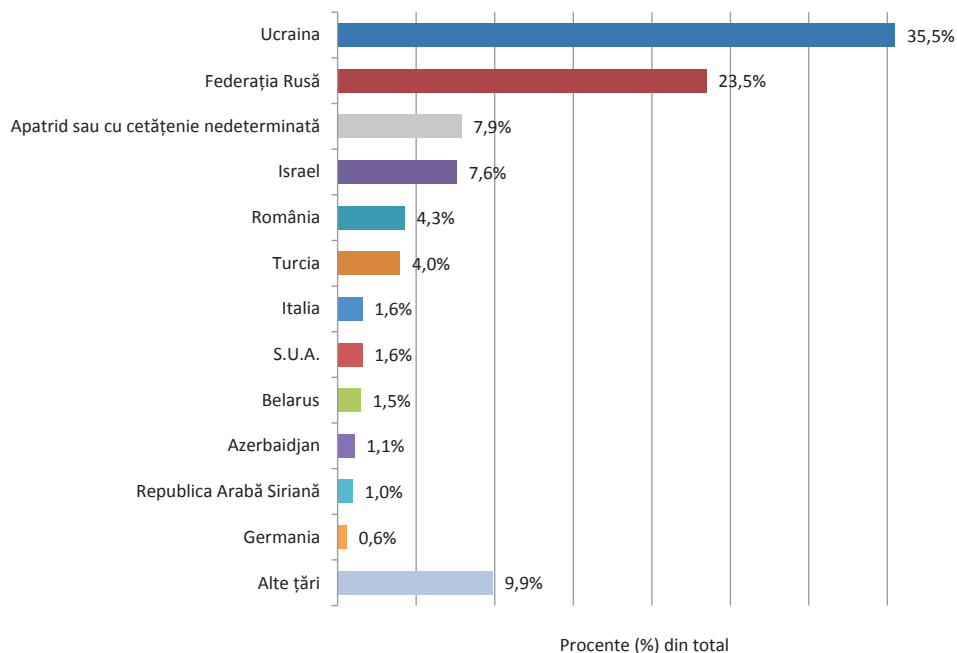

Sursa: MTIC/ÎS CRIS „Registru”.

Se păstrează aceleași tendințe ale străinilor spre concentrare în mediul urban, ponderea celor stabiliți cu traiul în orașe fiind de circa 78 procente în toată perioada supusă studiului

(Tabelul 21). Analiza structurii străinilor după țările de cetățenie anterioară ale acestora reflectă că în 2012, ponderea cea mai semnificativă, de aproximativ 60 procente cumulativ, o dețineau originarii din Ucraina și Federația Rusă (35,5% și 23,5%, respectiv), fiind urmați de cei din Israel (7,7%), România (4,3%) și Turcia (4,0%), celelalte țări fiind reprezentate cu mai puțin de 2 procente fiecare (Figura 25 și Tabelul 23).

Figura 25. Distribuția străinilor care locuiesc în Republica Moldova, în funcție de țara de cetățenie, 2012, procente

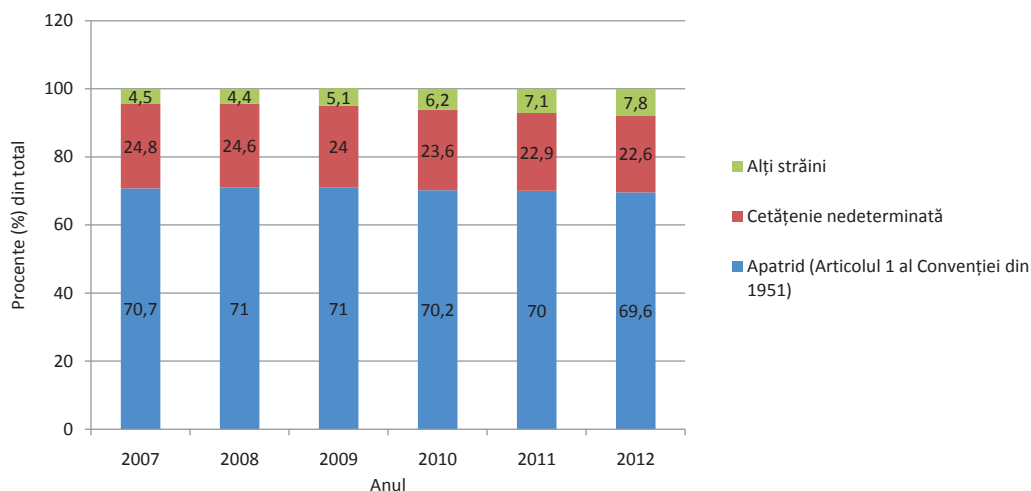
Sursa: MTIC/ÎS CRIS „Registru”.

Se menține o pondere destul de impunătoare în structura străinilor a apatrizilor și persoanelor cu cetățenie nedeterminată – 7,9 procente.

Naturalizarea în Republica Moldova este realizată în conformitate cu prevederile Legii cu privire la cetățenie²² care stipulează clar condițiile aplicării acesteia. Numărul total al străinilor naturalizați către finele anului 2012 a constituit 672 persoane (Tabelul 24). E de menționat, că în totalul celor naturalizați, apatrizii dețin o pondere de 69,6 procente, fiind urmați de străinii cu cetățenie nedeterminată 22,6 procente și ceilalți străini (cei care anterior au deținut o altă cetățenie) 7,8 procente (Figura 26). Pe parcursul anului 2012 au fost naturalizate 9 persoane, în 2011 – 18 persoane (Tabelul 24).

²² Art. 17 din Legea nr. 1024 din 3 iunie 2000 a cetățeniei Republicii Moldova.

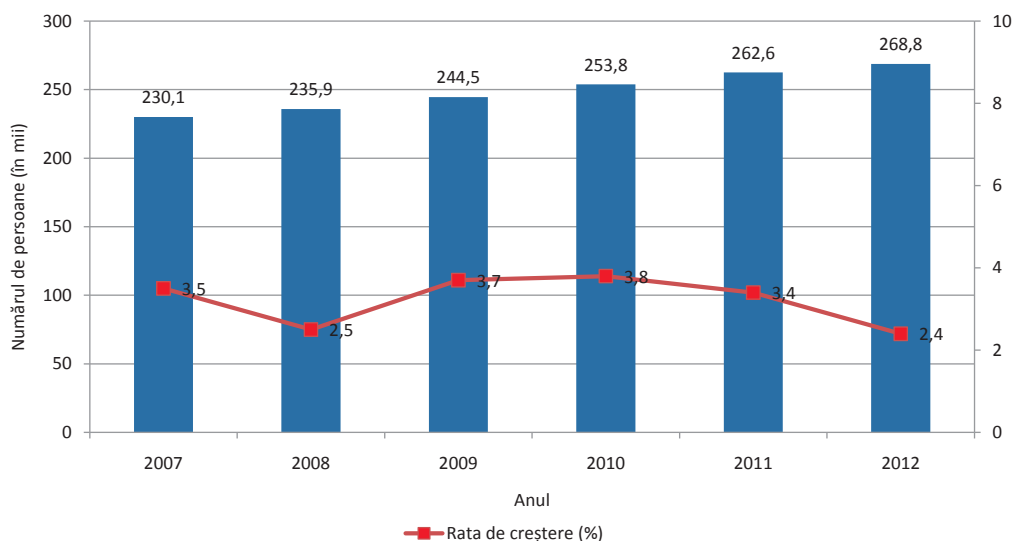
Figura 26. Proporția străinilor naturalizați după categorii, 2007–2012, procente

Sursa: MTIC/ÎS CRIS „Registru”.

Ne-nativii. Pe parcursul anilor 2007–2012 numărul persoanelor născute în străinătate (indiferent de cetățenie) care se aflau în Republica Moldova s-a mărit. Către finele anului 2012, ne-nativii în Republica Moldova au constituit 268.836 persoane sau 7,6 procente în totalul populației (Tabelul 25). Rata de creștere a persoanelor ne-native comparativ cu anul 2011 a constituit 2,4 procente (Figura 27). Structura ne-nativilor conform țărilor de naștere reflectă că 76,9 procente dintre aceștia au fost născuți în Ucraina (39,3%) și Federația Rusă (37,6%). Ponderea ne-nativilor născuți în alte țări variază de la 4,9 procente până la 1,5 procente, (4,9% – Kazahstan, 3,9% – Italia, 1,8% – Belarus și 1,5% – România).

Figura 27. Numărul persoanelor din Moldova, născute în străinătate și rata de creștere a acestora, 2007–2012

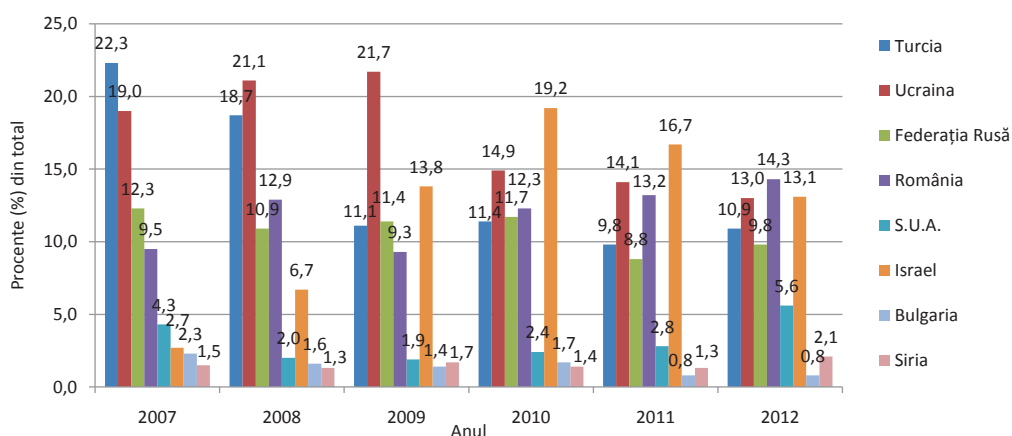
Sursa: MTIC/ÎS CRIS „Registru”.

Imigrarea străinilor

Numărul anual de imigrări în RM în ultimii ani înregistrează tendințe spre creștere, respectiv de la 2.074 persoane în 2007 la 3.116 persoane în 2012. Astfel, rata de creștere a imigranților străini în 2012 în raport cu 2011 a constituit 14,6 procente. Imigrează în Moldova preponderent bărbați (decalajul de gen constituie 41,7%), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice (64,4%) (Tabelul 26). Se observă, de asemenea, majorarea numărului celor cu studii superioare de la 724 persoane în 2007 la 1.257 persoane în 2012 (Tabelul 27).

Distribuția imigranților după țara de cetățenie relevă că în 2012 cei mai mulți au sosit din România (14,3%), Israel și Ucraina, aproximativ câte 13,0 procente, aceleași tendințe fiind observate în ultimii trei ani (Figura 28 și Tabelul 28).

Figura 28. Distribuția imigranților după țara de cetățenie, 2007–2012, procente

Sursa: MAI/BMA.

În 2012 din numărul total de imigranți 30,7 procente au sosit la muncă 19,8 procente la studii și 34,0 procente în scopul reintegrării familiei (Tabelul 29).

Șederea temporară a străinilor în Moldova

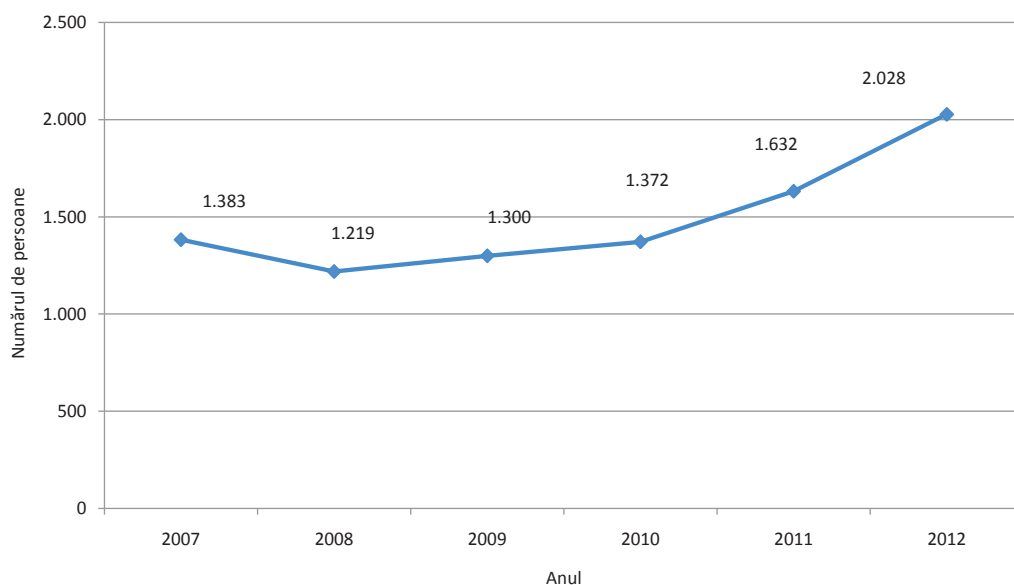
Numărul străinilor care solicită documentare în Republica Moldova este în continuă creștere. Actualmente, în funcție de scopul intrării, străinii pot obține permis de ședere provizorie (în scop de muncă, la studii, pentru reîntregirea familiei, în scopul activităților umanitare și religioase, la tratament, alte scopuri în condițiile legislației naționale) sau permis de ședere permanentă.

La finele anului 2012 numărul străinilor din Republica Moldova care dețineau permise de ședere permanentă a constituit 12.240 persoane, rata de creștere față de anul 2007 constituind 7,5 procente. În ultimii 2 ani se observă reducerea ponderii străinilor în vârstă aptă de muncă (15–64 ani) care dețin permise de ședere permanentă, în 2012 ponderea acestora s-a redus cu 23,7 puncte procentuale. Totodată, a crescut proporția străinilor care locuiesc în țară de cel puțin 5 ani, constituind 19,8 procente la finele anului 2012 (Tabelul 30).

Datele statistice arată că anual peste 2 mii de străini obțin permise de ședere provizorie. Către finele anului 2012 numărul total al deținătorilor de astfel de permise valabile a constituit peste 6 mii de persoane. În totalul străinilor care au obținut permise de ședere provizorie, circa 38 procente sunt cei care și-au reîntregit familia, 27,5 procente au venit la muncă și afaceri iar 19,6 procente – la studii sau instruire. De asemenea, în ultimii ani, 10 străini au obținut permis de trafic mic de frontieră (Tabelul 30).

Străinii în sistemul educațional al Republicii Moldova. În perioada analizată se observă creșterea semnificativă a numărului cetățenilor străini sosiți la studii în RM, acesta s-a mărit de 1,5 ori în 2012 față de 2007 (Figura 29).

Figura 29. Numărul cetățenilor străini ce își fac studiile în Republica Moldova, 2007–2012

Sursa: BNS.

Conform datelor prezentate în figura de mai sus în anul 2012 la studii se aflau 2.028 persoane. Distribuția după țara de origine relevă că majoritatea celor sosiți în acest scop erau din Israel – 1.384 persoane, urmați de cei din Ucraina care constituiau 165 persoane, România – 155 persoane, Federația Rusă – 102 persoane (Tabelul 31).

Protecția internațională

Protecția internațională a străinilor în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu²³, precum și a legislației naționale care derivă de la acestea. Datele statistice arată că numărul solicitărilor de azil în Republica Moldova pe parcursul anilor 2007–2012 a variat continuu. Pe parcursul anului 2012 au fost înregistrate 177 de cereri (la prima solicitare), numărul acestora majorându-se de 2,4 ori

²³ Legea nr. 677 din 23 noiembrie 2001, pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților.

față de anul 2007. E de menționat, că numărul solicitanților de azil cu cereri pe rol la sfârșitul anului 2012 a fost de 79 persoane, iar rata de creștere a solicitanților de azil cu cereri pe rol în raport cu anul precedent a constituit 61,2 procente (Tabelul 32).

În structura solicitanților de azil după țările de origine predomină cetățenii Siriei, în anul 2012 aceștia au constituit 41,2 procente din total, fiind urmați de Afganistan (9,6%), Armenia (6,8%), Bangladesh (5,6%), Federația Rusă (4,5%), Egipt (4,0%), Iran (2,8%) Pakistan și Turcia (câte 2,3%).

În perioada analizată sunt observate disparități semnificative bazate pe gen în rândul solicitanților de azil, majoritatea adresărilor parvenind din partea bărbaților, femeile deținând în anul 2012 o pondere de 29,2 procente (în 2007 – 23,0%).

Pe parcursul anului 2012 de protecție umanitară au beneficiat 45 de străini, numărul celor cărora le-a fost respinsă cererea pentru protecție umanitară a constituit 55 de persoane.

La finele anului 2012 în Moldova trăiau 72 de persoane cu statut de refugiat, rata de creștere a acestora constituind 128,6 procente față de 2011 (Tabelul 32).

Apatrizii. Conform datelor statistice, în 2012 în Republica Moldova cu statut de apatridă au fost documentate 1.262 persoane, cu 197 persoane mai mult decât în 2007 (Tabelul 23). Totodată, se observă tendințe spre diminuare a proporției apatrizilor în rândul străinilor față de anii precedenți, în 2012 au constituit 9,2 procente în comparație cu 12,6 procente în 2007 (Tabelul 21).

E de menționat că analiza cadrului juridic național al Republicii Moldova a reflectat un nivel înalt de concordanță al acestuia cu standardele internaționale, precum și prezența unui sistem informațional adecvat capabil să identifice, să prevină și să reducă cazurile de apatridie²⁴.

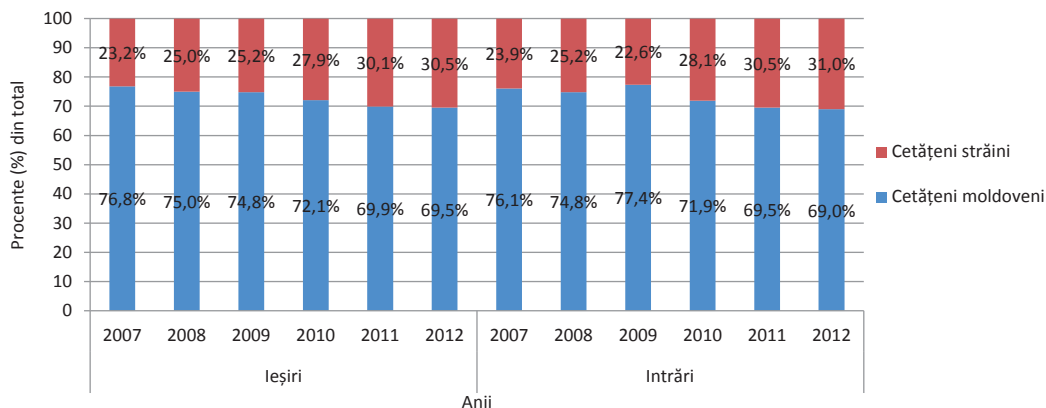
Mobilitatea generală transfrontalieră

Mobilitatea transfrontalieră este în creștere continuă în perioada analizată. Pe parcursul anului 2012, la frontiera de stat a Republicii Moldova au fost înregistrate în total circa 7.330 mii intrări (5.056 cetățeni moldoveni și 2.274 străini), diferența față de numărul plecărilor fiind de 1,6 procente (Tabelul 33).

Cetățenilor moldoveni le revine o pondere de circa 69 procente, plecările acestora prevalând asupra intrărilor, în cazul străinilor situația este inversă (Figura 30).

²⁴ În decembrie 2011 Republica Moldova a ratificat cele două convenții ONU din 1954 și 1961 privind statutul apatrizilor și privind reducerea cazurilor de apatridie, Legea nr. 275 din 27 decembrie 2011. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=342052>; Legea Nr. 252 din 08 decembrie 2011. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=341953>

Figura 30. Mobilitatea transfrontalieră, 2007–2012, procente

Sursa: DPF.

Datele statistice ale MAEIE privind intrările străinilor în bază de viză arată că, pe parcursul anului 2012, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova aflate peste hotare au oferit 15.541 de vize, rata de creștere constituind 3,92 procente față de anul 2011 (Tabelul 34)²⁵.

Aplicarea legislației în domeniul migrației și reîntoarcerii migranților

Pe parcursul anului 2012 au fost identificați 1.452 de imigranți aflați ilegal pe teritoriul Republicii Moldova, numărul acestora s-a micșorat cu 259 persoane față de anul 2011, iar față de anul 2007 – aproape în jumătate. În cazul a 101 de străini a fost dispusă măsura expulzării din țară, în cazul a 88 de străini a fost aplicată măsura luării în custodie publică, celelalte cazuri fiind incluse în așteptarea unor decizii definitive a instanțelor judecătorești competente, 2 cetățeni străini au fost declarați indezirabili pe teritoriul Republicii Moldova (Tabelul 35).

²⁵ Regimul de vize este aplicat pentru cetățenii a 135 de state (acestea fiind preponderent din Asia, Africa, Orientul Mijlociu și Orientul Îndepărtat, America Latină și țările din America de Sud). Cetățenii UE, SUA, Canada, Japonia, Norvegia, Elveția, Israel și ai țărilor CSI intră pe teritoriul RM fără vize cu o durată de ședere de 90 de zile, calculate de la data primei intrări www.mfa.gov.md/entry-visas-moldova/

Partea B: Impactul migrației

Amplarea fenomenului migrației forței de muncă în Republica Moldova, înregistrat în ultimii ani are un impact dublu asupra populației republicii: pe de o parte efectele pozitive socio-economice determinate în majoritate de remitențe, iar pe de altă parte cele de ordin socio-demografic care au dus la deteriorarea capitalului uman.

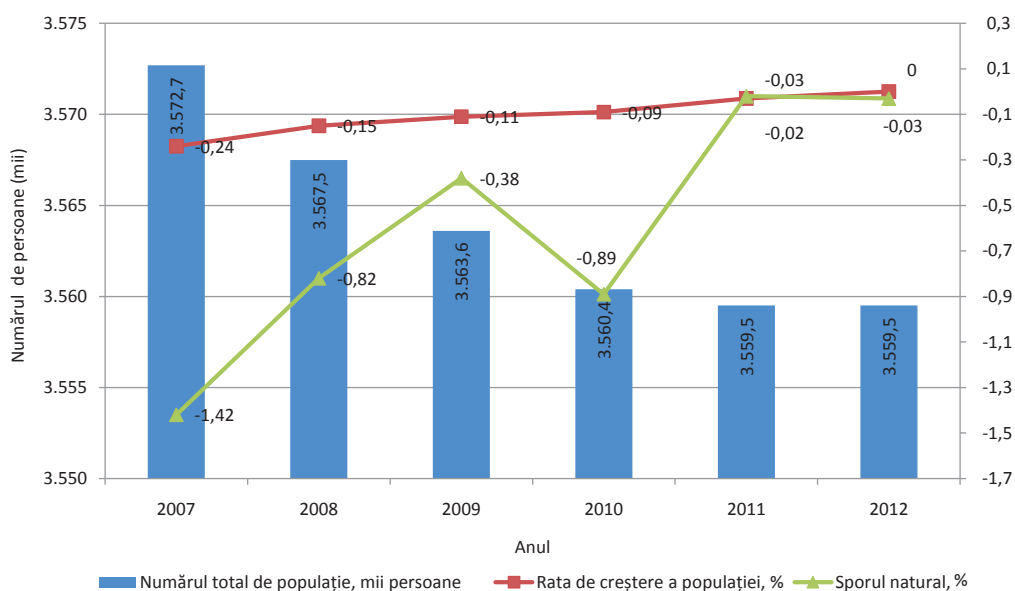
B.1. Migrația și evoluția demografică

Migrația internațională continuă să constituie un factor important în contextul dezvoltării demografice a țării, având atât un impact direct, imediat, cât și unul indirect, în timp. Astfel, prevalența emigrației asupra imigrației are un impact imediat asupra numărului populației, și influențează asupra descreșterii continue a acesteia, iar plecarea la muncă peste hotare a femeilor de vârstă fertilă conduce la deteriorarea indicatorilor demografici principali în timp, ca rezultat al reducerii natalității.

Evoluția numărului populației. Declinul demografic înregistrat în republică în ultimele decenii este observat și în perioada analizată, în 2007–2012, numărul populației stabile s-a micșorat cu peste 13 mii persoane.

Totodată, în ultimii doi ani se observă tendințe spre stabilizare, confirmate de un șir de indicatori din domeniu (Tabelul 36). Astfel, rata de creștere a populației în 2012 față de 2011 este nulă, sporul natural negativ s-a diminuat semnificativ și a înregistrat valorile -0,03 în 2012 și -0,02 în 2011 comparativ cu -1,42 în 2007 (Figura 31).

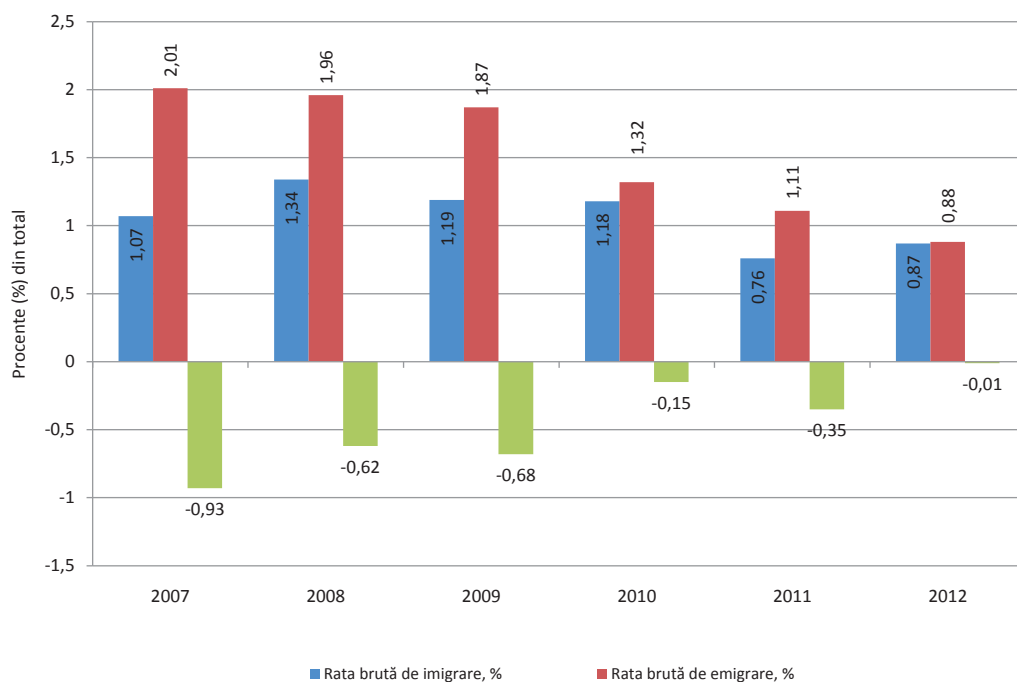
Figura 31. Tendințe demografice în Republica Moldova, 2007–2012

Sursa: BNS.

Emigrarea versus imigrarea. De asemenea, datele confirmă, că în Moldova emigrarea continuă să prevaleze imigrarea, totuși, evoluția fenomenului demonstrează tendințe spre stabilizare. În ultimul an, rata brută de emigrare și rata netă de emigrare practic s-au egalat, diferența în favoarea emigrării fiind de doar -0,01 puncte (Figura 32).

Figura 32. Dinamica fenomenului migrațional, 2007–2012

Sursa: BNS.

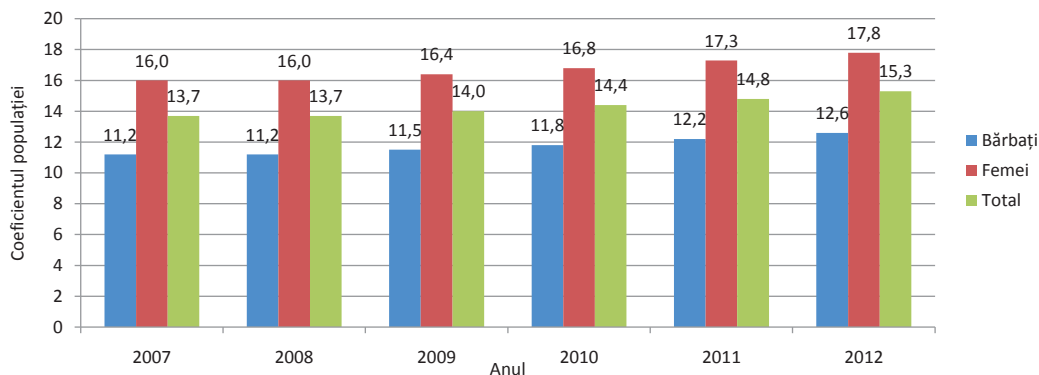
Totodată, fenomenul dat continuă să influențeze negativ alți indicatori socio-demografici. Se observă că în perioada analizată a continuat să scadă numărul căsătoriilor înregistrate – de la 29,2 mii în 2007 până la 24,3 mii în 2012, constituind 6,8 căsătorii la 1.000 locuitori. Emigrarea unuia dintre soți conduce la destrămarea definitivă a relațiilor casnice, drept rezultat fiind numărul mare al căsătoriilor desfăcute. În ciuda declinului înregistrat în comparație cu anii precedenți, în 2012 rata divorțialității a fost de 3,0 divorțuri la 1.000 locuitori (Tabelul 36).

Componența demografică. În paralel se observă deteriorarea altor indicatori demografici. S-a redus proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani de la 17,57 procente în 2007 la 16,09 procente în 2012, totodată, a crescut raportul de vârstă înaintată de la 17,52 procente în 2007 la 21,68 procente în 2012, de asemenea, și raportul de dependență demografică (definiția națională) rămâne a fi destul de înalt în 2012, constituind peste 50 procente ²⁶(Tabelul 37).

²⁶ Raportul de dependență demografică (definiția internațională) a constituit 35,21 procente în 2012, reducându-se cu peste 3 p.p. față de anul 2007 (Tabelul 39).

Migrația amplifică procesul de îmbătrânire a populației țării, deoarece în migrație participă preponderent persoanele tinere, de vârstă aptă de muncă. E de menționat că în anul 2012 coeficientul îmbătrânirii a atins valoarea de 15,3, apropiindu-se de valoarea critică de 16, ceea ce constată o stare deosebit de avansată a fenomenului, pentru femei acest coeficient este și mai înalt, constituind 17,8 (Figura 33).

Figura 33. Coeficientul îmbătrânirii populației, 2007–2012

Sursa: BNS.

Mediul urban versus rural. Fenomenul migrației, mai pronunțat în mediul rural față de cel urban, influențează semnificativ situația demografică la sate. Indicatorii demografici, dezagregați pe medii de reședință, confirmă deteriorarea capitalului uman din mediul rural. Astfel, în 2012, se observă că raportul de dependență în mediul rural depășește cu circa 10 p.p. indicatorul respectiv pentru mediul urban, proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste depășește cu 1,6 p.p. la sate versus orașe, raportul de vârstă înaintată – cu 3,8 p.p. Totodată, se observă tendințe spre creșterea ratei de urbanizare în paralel cu reducerea proporției persoanelor în vârstă sub 15 ani, ceea ce conduce la presupunerea privind migrația internă existentă de la sate la orașe, în paralel cu migrația internațională (Tabelul 39).

Populația străină. Pe parcursul ultimilor 5 ani se observă o tendință de creștere a numărului total de cetățeni străini care se află pe teritoriul Republicii Moldova. Numărul populației de proveniență străină a constituit 20.191 persoane la finele anului 2012. Aceasta constituie doar puțin peste o jumătate de procent din totalul populației stabile a republicii, ceea ce nu influențează structura pe vârste a populației.

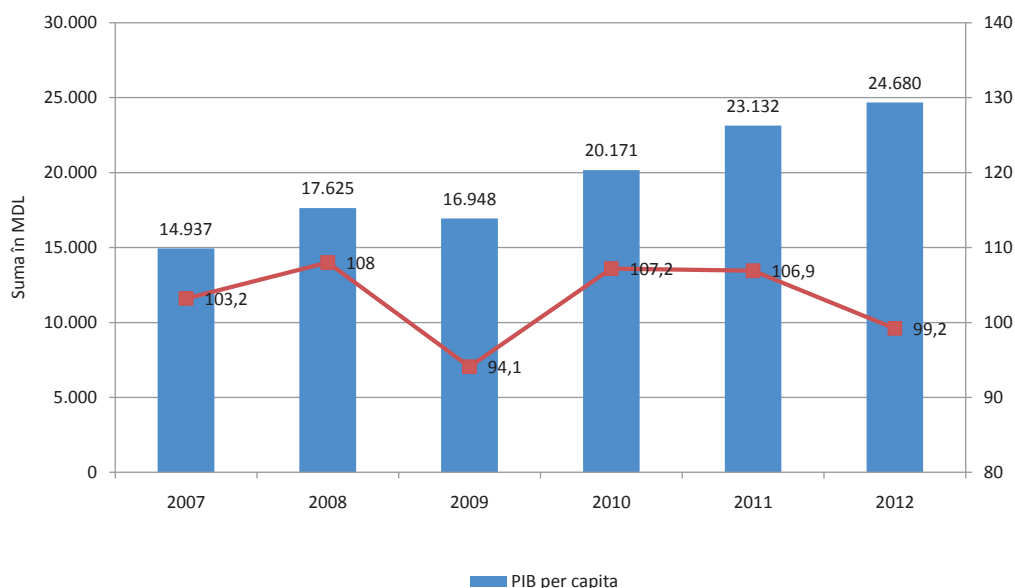
Se observă o tendință de creștere a numărului vârstnicilor străini, proporția străinilor în totalul populației cu vârsta de 65 de ani și peste a crescut de la 0,23 procente în 2007 la 0,40 procente în 2012. Printre străini, numărul bărbaților este mai mare. În 2012 raportul de sex pentru străini a constituit 110,36 procente (Tabelul 40).

B.2. Migrația și dezvoltarea economică

Context macroeconomic. Migrația forței de muncă din țară are un rol important și semnificativ nu numai în termeni demografici, dar și economici. Odată cu creșterea numărului persoanelor care pleacă la muncă a crescut semnificativ cuantumul transferurilor bănești de

peste hotare a persoanelor fizice, cu o influență înregistrată asupra principalilor indicatori macroeconomici. Creșterea Produsului Intern Brut în anii precedenți în mare parte se atribuie veniturilor remise de migranții moldoveni care lucrează peste hotare. Revenirea în țară a migraților moldoveni la muncă în perioada de acutizare a crizei economice internaționale pare să fi influențat dinamica pozitivă a PIB pe cap de locuitor. În perioada menționată se observă o fluctuație în valoarea nominală a indicatorului, rata de creștere în 2009 s-a diminuat cu 6 procente față de anul 2008. Începând cu 2010, valoarea nominală a PIB pe persoană a crescut continuu, însă rata de creștere în raport cu anii precedenți a înregistrat tendințe spre diminuare (Figura 34 și Tabelul 41).

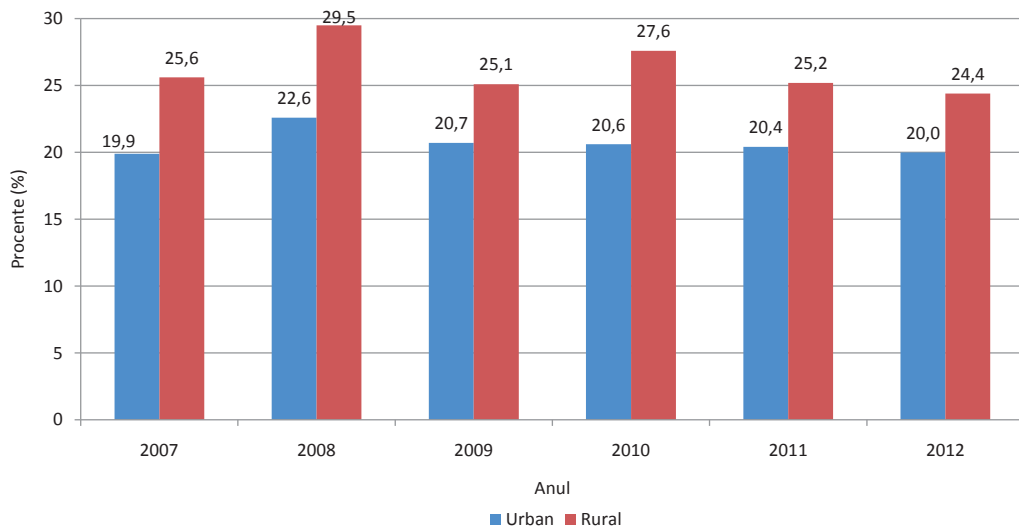
Figura 34. PIB pe cap de locuitor, 2007–2012

Sursa: BNS.

Gospodăriile casnice și remitențele. O sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populația Republicii Moldova o reprezintă remitențele. Datele CBGC demonstrează că proporția gospodăriilor care primesc remitențe, în totalul gospodăriilor casnice din țară în perioada analizată este considerabilă (Tabelul 42). Astfel, în 2012 mai mult de 22 de procente din totalul gospodăriilor beneficiau de sursele respective, iar în 2008 cota acestora a atins cifra maximă de 26,4 procente. O pondere mai mare a gospodăriilor beneficiare de remitențe a fost înregistrată în mediul rural față de cel urban, respectiv 29,5 și 22,6 procente. Se observă că după un salt în 2010, proporția gospodăriilor beneficiare de remitențe înregistrează tendințe spre diminuare. În 2012 pentru mediul rural acest indicator a constituit 24,4 procente, pentru mediul urban – 20 procente din totalul gospodăriilor casnice (Figura 35).

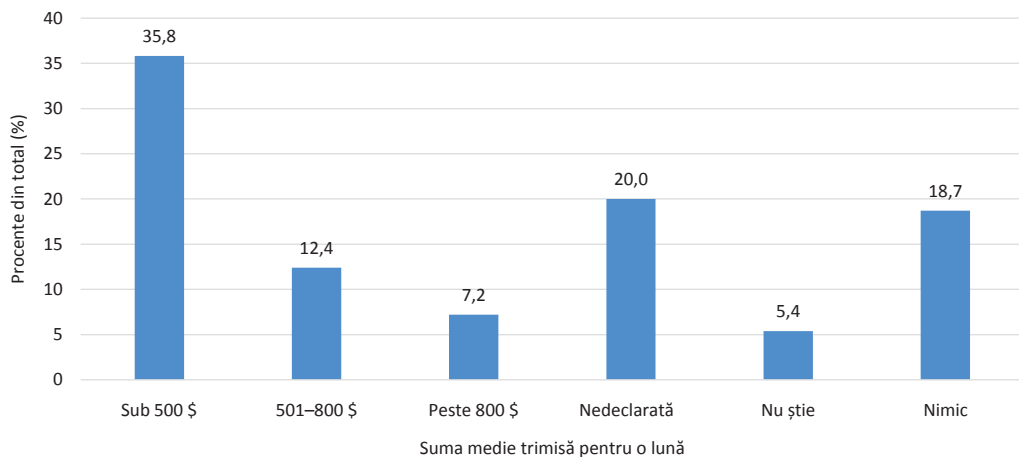
Figura 35. Proporția gospodăriilor care primesc remitențe, în funcție de medii de reședință, 2007–2012, procente

Sursa: BNS.

Datele AFM 2012²⁷ denotă că majoritatea migranților (81,3%) au declarat că transferă/transmit bani familiilor. Sumele transferate sunt diferite, peste o treime dintre migranți (35,8%) au declarat că transferă/trimit sub 500 USD, 12,4 procente – între 500 și 800 USD, și 7,2 procente transferă/trimit mai mult de 800 USD lunar (Tabelul 43). Mai puțin de 1/5 dintre migranți (18,7%) a declarat că nu transferă/trimit bani acasă (Figura 36).

Figura 36. Repartizarea migranților după suma banilor transferați/trimiși acasă, în medie pe lună, în 2012, procente

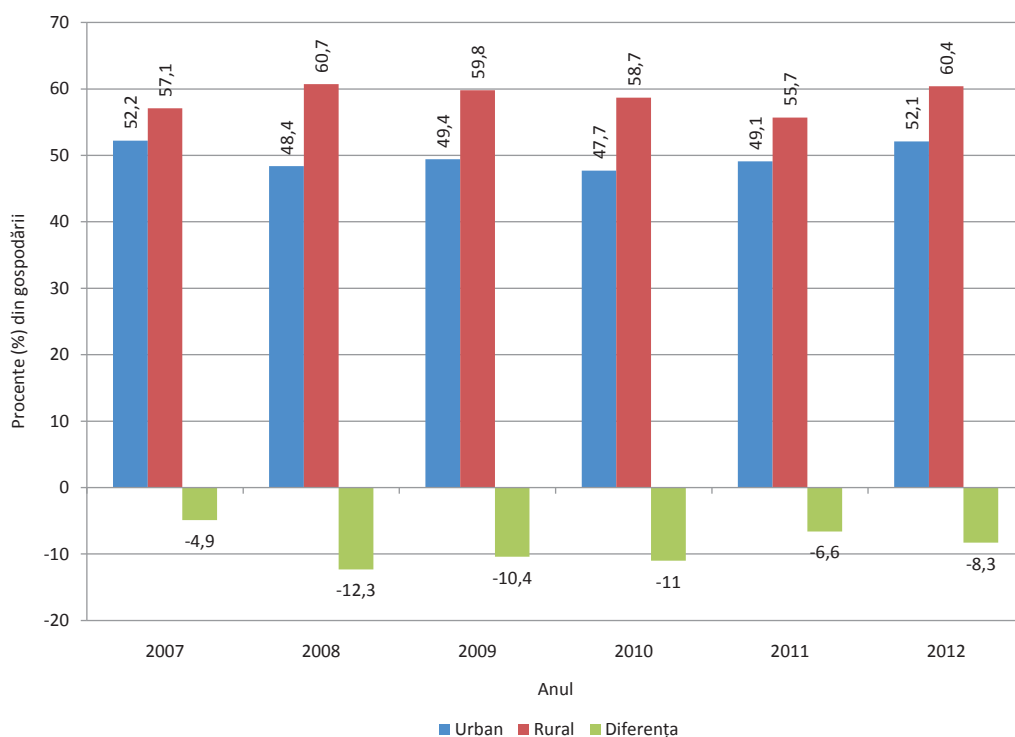
Sursa: BNS (MFM).

²⁷ Migrația forței de muncă (MFM), modul ad-hoc, realizat în trimestrul IV 2012 AFM BNS, Disponibil pe: www.statistica.md/ publicații: Conform datelor cercetării 76,5 procente migranți au indicat ca motiv principal al plecării peste hotare salariile mici în Moldova, 8,8 procente – lipsa locurilor de muncă conform competențelor/calificărilor deținute.

Venitul disponibil al gospodăriilor este influențat semnificativ de remitențe. CBGC denotă că în 2007–2012 remitențele au constituit peste jumătate din venitul disponibil al gospodăriilor casnice din țară, dependente de remitențe, în 2012 atingând valoarea maximă de 56,9 procente (Tabelul 42).

Diferențe semnificative sunt observate pe medii de reședință în cazul acestui grup de gospodării. În mediul rural ponderea remitențelor în venitul disponibil al acestora este deosebit de semnificativă, depășind în 2012 cifra de 60 procente, diferența față de mediul urban fiind de 8,3 p.p. Totuși, și în cazul gospodăriilor beneficiare de remitențe de la orașe sumele bănești primite din afara țării constituie o sursă importantă de venit, alcătuind circa jumătate din venitul lor disponibil (Figura 37).

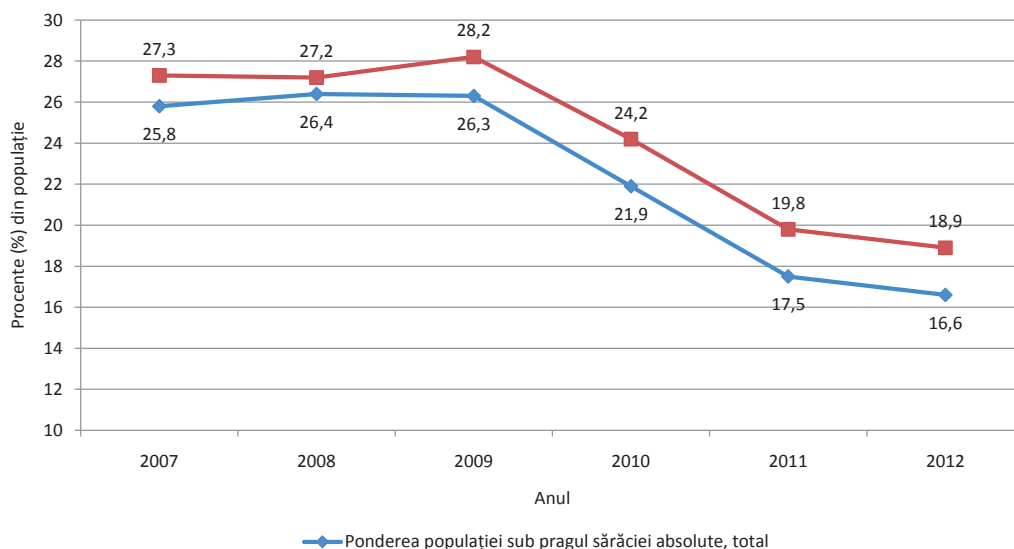
Figura 37. Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe, 2007–2012

Sursa: BNS.

Remitențele contribuie la creșterea nivelului de bunăstare a gospodăriilor. În anii 2007–2009 ponderea populației situate sub pragul sărăciei absolute a înregistrat tendințe stabile, constituind circa 26 procente în totalul populației țării, începând cu 2010 acest indicator este în descendență constantă (Tabelul 44). În 2012 ponderea populației sub pragul sărăciei absolute a constituit 16,6 procente, micșorându-se cu peste 9 p.p. față de 2007. E de menționat că în cazul copiilor sub 18 ani incidența sărăciei este mai mare și constituie 18,9 procente.

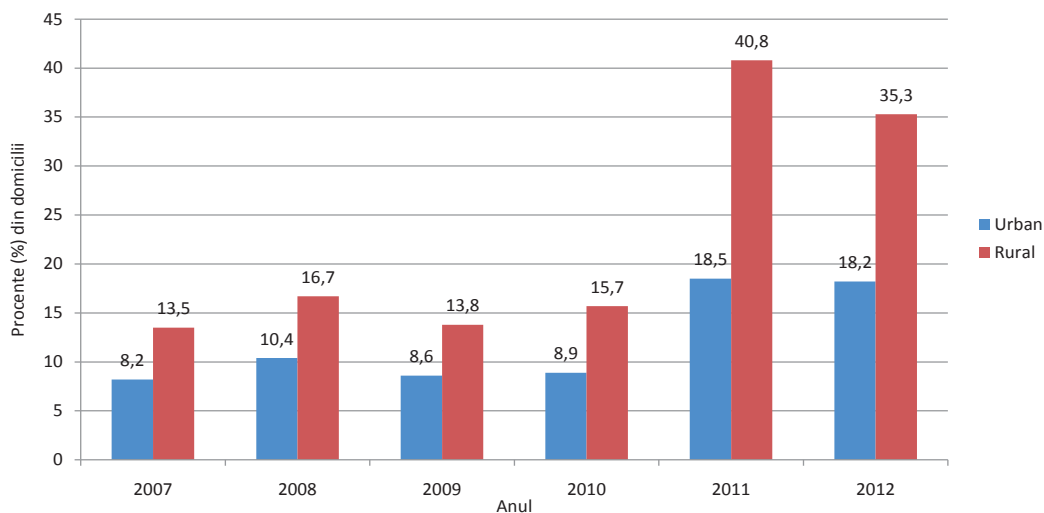
Figura 38. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute, 2007–2012

Sursa: BNS.

Fluxul surselor financiare care intră în țară de la persoanele aflate la muncă în afara țării contribuie la diminuarea sărăciei absolute, însă acestea conduc la creșterea inegalității între gospodăriile care beneficiază de remitențe și cele care nu beneficiază de sursele respective. Conform aceleiași surse, proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe a crescut de la 11,3 procente în 2007 până la 27,6 procente în 2012, cea mai mare creștere fiind înregistrată în mediul rural de la 13,5 până la 35,3 procente (Tabelul 42 și Figura 39).

Figura 39. Proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe în 2007–2012

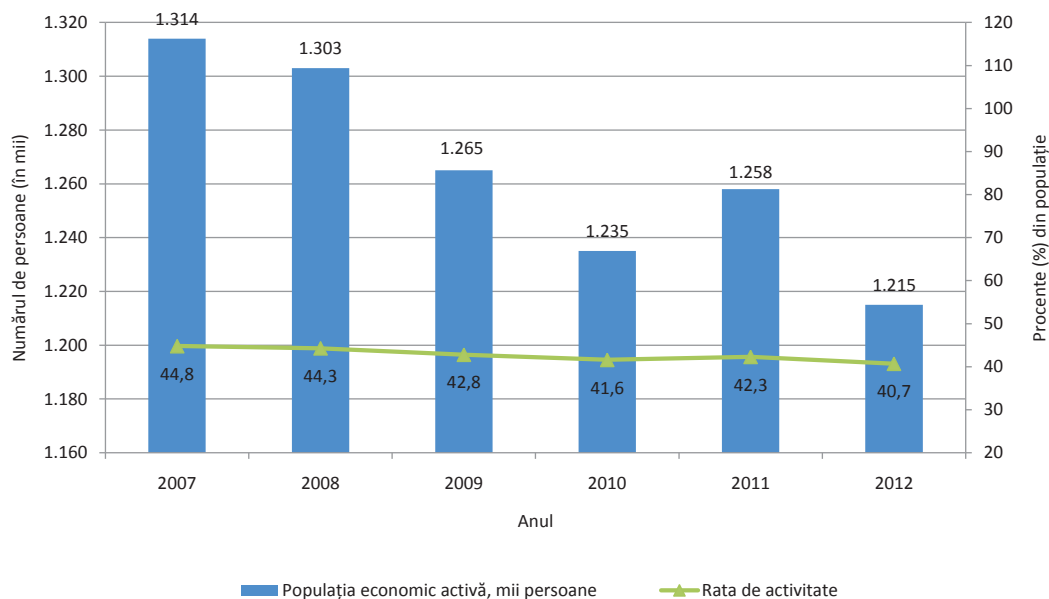
Sursa: BNS.

B.3. Migrația, ocuparea forței de muncă și piața forței de muncă

B.3.1. Caracteristicile pieții muncii

Evoluția pieții forței de muncă din Moldova continuă să se confrunte cu dificultăți, având un impact negativ semnificativ asupra nivelului ocupațional. În perioada 2007–2012 numărul populației economic active²⁸ s-a redus constant de la 1.314 mii până la 1.215 mii, diminuarea fiind de 99 mii persoane (7,5%). Astfel, în perioada menționată rata de activitate s-a redus cu 4,1 p.p. (Figura 40 și Tabelul 45).

Figura 40. Populația economic activă, 2007–2012, procente

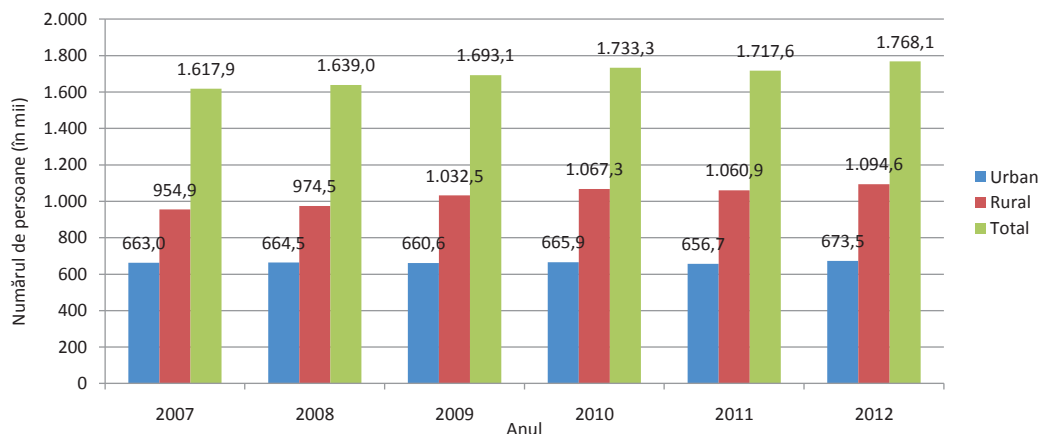
Sursa: BNS.

În perioada analizată este înregistrat un număr înalt al populației inactive din punct de vedere economic²⁹, care este în creștere de la 1.617,9 mii persoane în 2007 până la 1.768,1 mii persoane în 2012 (Figura 41). Împreună cu o pondere semnificativă a populației în vârstă aptă de muncă, aceasta devine una din cele mai provocatoare trăsături ale funcționării pieții forței de muncă din Moldova.

²⁸ Populația economic activă include persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii.

²⁹ Populația inactivă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele, indiferent de vârstă, care n-au lucrat cel puțin o oră și nu erau șomeri în perioada de referință. Populația economic inactivă include următoarele categorii de populație: i elevi sau studenți; ii pensionari (de toate categoriile); iii casnice (care desfășoară numai activități casnice în gospodărie); iv persoane întreținute de alte persoane ori de stat sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, rente etc.); v persoanele declarate plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru (această categorie de populație convențional este atribuită la populația economic inactivă) (definiția BNS).

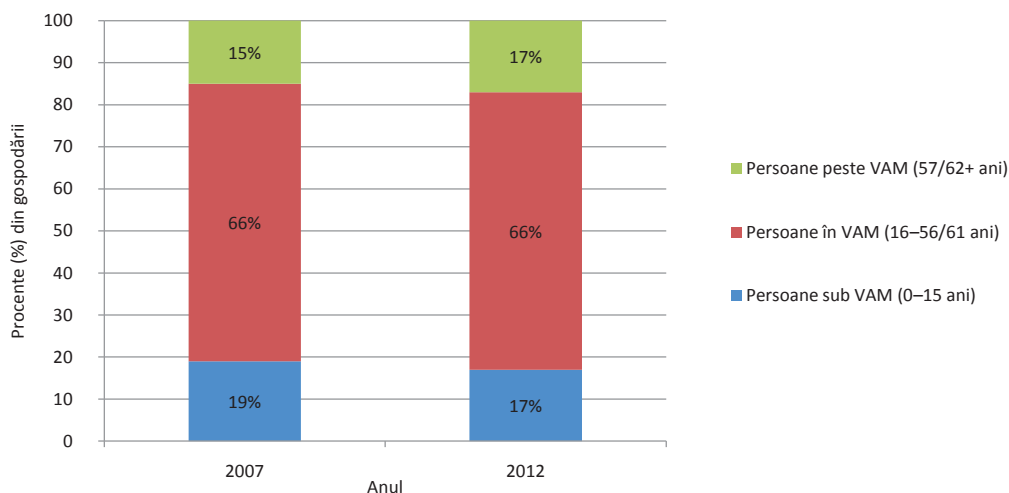
Figura 41. Dinamica populației economic inactive, pe medii de reședință, 2007–2012

Sursa: BNS.

Populația în vârstă aptă de muncă. Datele statisticii oficiale denotă o ușoară tendință spre reducere a populației de vârstă aptă de muncă (VAM 16–56/61 ani³⁰) de la 66,57 procente la 66,36 procente, tendințele respective se confirmă prin diminuarea ratei de creștere de la 99,78 procente la 99,68 procente (Tabelul 46). Chiar dacă aceste diferențe par a fi ne semnificative, datele denotă asupra schimbărilor în structura populației. Astfel, în 2012 față de 2007 s-a redus ponderea populației sub VAM de la 19 la 17 procente, a crescut ponderea persoanelor peste VAM de la 15 la 17 procente. În condițiile migrației populației tinere peste hotare, poate fi așteptată o reducere în continuare a populației în vârstă aptă de muncă cu toate efectele negative ale acestui fenomen (Figura 42).

Figura 42. Structura populației în funcție de grupuri de vârstă, 2007 și 2012

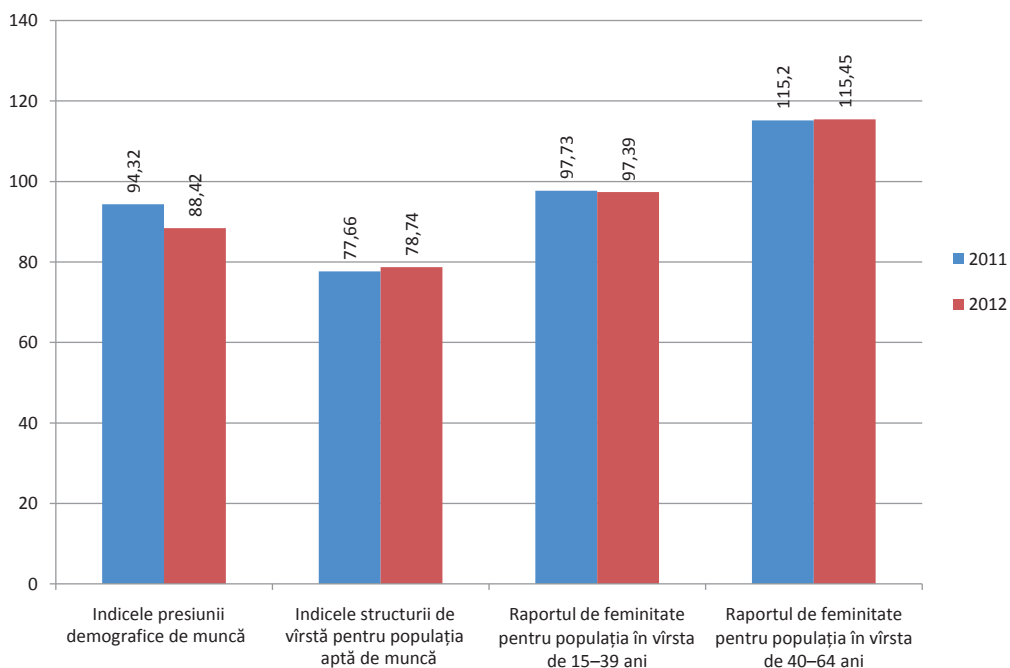

Sursa: BNS.

³⁰ Conform definiției naționale.

O serie de indicatori specifici demografici confirmă deteriorarea forței de muncă. Se observă că în 2012 față de 2011 au înregistrat tendințe spre diminuare indicele presiunii demografice de muncă de la 94,32 procente la 88,42 procente și raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 15–39 ani de la 97,73 procente la 97,3 procente, atunci când indicele structurii de vârstă pentru populația aptă de muncă a crescut de la 77,66 procente la 78,74 procente. De asemenea, se observă o creștere a raportului de feminitate pentru populația în vârstă de 40–64 ani (Figura 43).

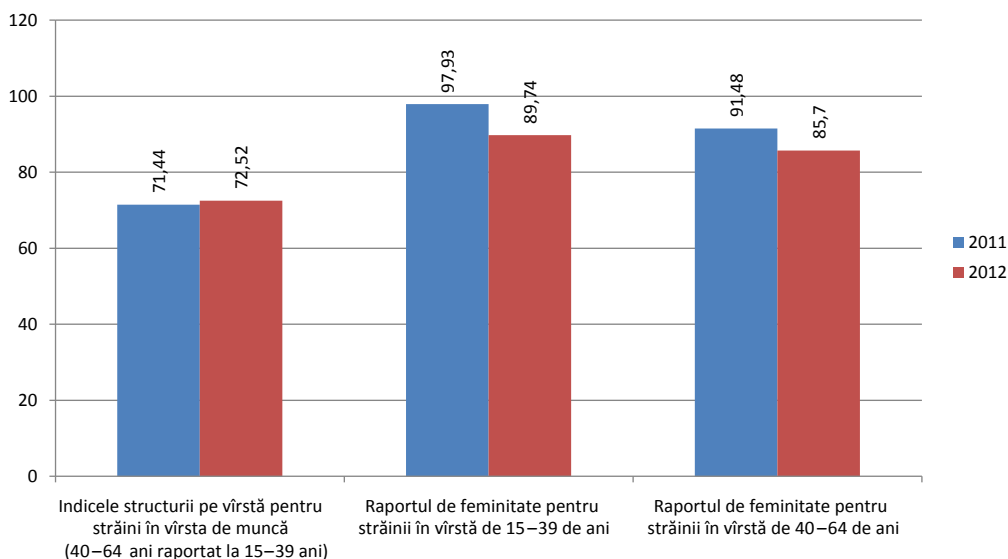
Figura 43. Dinamica indicatorilor demografici caracteristici forței de muncă, 2011 și 2012

Sursa: BNS.

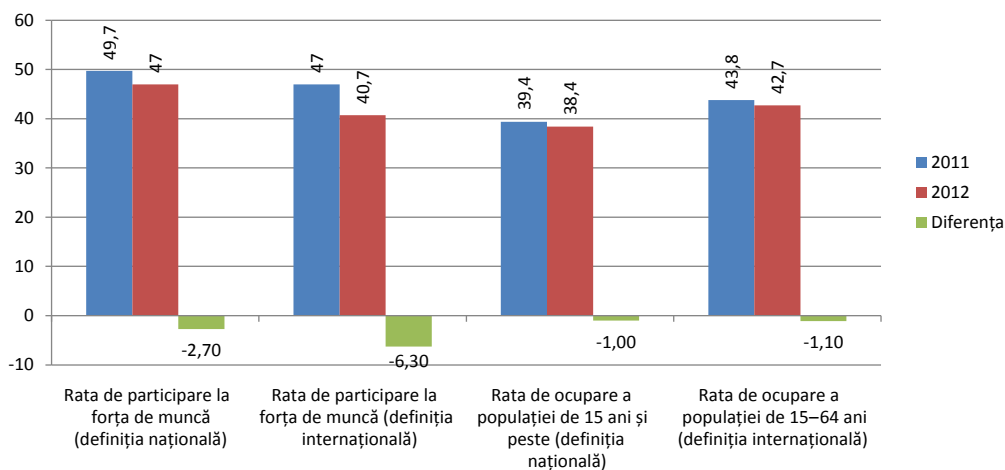
Populația străină în vârstă aptă de muncă. În 2012 populația străină în vârstă aptă de muncă a constituit 18,661 persoane sau 92,4 procente în totalul populației străine aflate în țară. Numărul străinilor de VAM a crescut cu 467 persoane în comparație cu 2011, dar rata de creștere a acestora în raport cu anul precedent s-a redus de la 103,93 procente la 102,68 procente (Tabelul 47). Indicele structurii pe vârstă pentru străinii de vârstă aptă de muncă a crescut de la 71,44 la 72,52 procente, iar rapoartele de feminitate s-au redus (Figura 44).

Figura 44. Dinamica indicatorilor demografici caracteristici forței de muncă 2011 și 2012, procente

Sursa: BNS.

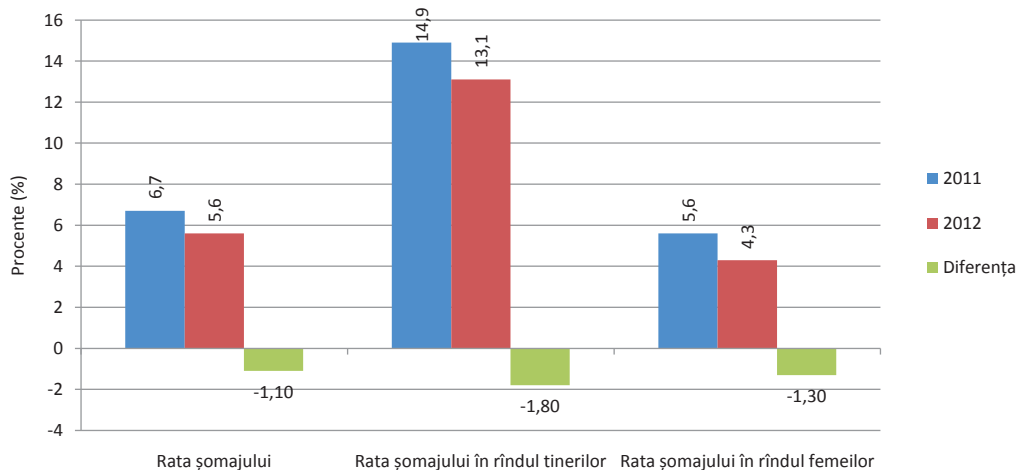
Figura 45. Dinamica indicatorilor privind participarea la forța de muncă și ocuparea 2011 și 2012, procente

Sursa: BNS.

Șomajul. Tendințe spre diminuare au înregistrat și indicatorii cu referire la șomaj. Rata șomajului s-a redus în 2012 față de 2011, atât cea generală, cât și în rândul tinerilor și femeilor (Figura 46 și Tabelul 48). S-ar părea că situația se îmbunătățește, însă considerând creșterea în continuare a fluxului migrației, a numărului crescând al populației țării aflate la muncă peste hotare, indicatorii respectivi este necesar să fie interpretați cu precauție, acest efect poate fi atribuit în mare parte proceselor migrației continui.

Figura 46. Dinamica indicatorilor privind șomajul, 2011 și 2012, procente

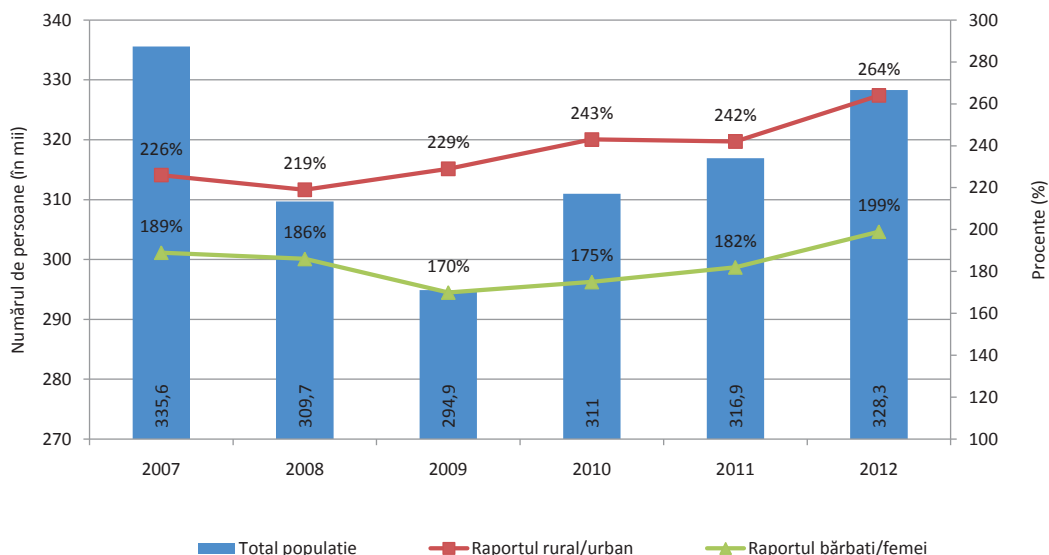

Sursa: BNS.

B.3.2. Migrația forței de muncă

Migrația forței de muncă este studiată în Moldova în baza datelor AFM. După cum a fost menționat în partea A din prezentul raport, anual peste hotare la muncă sau în căutare de muncă s-au aflat circa 300 mii persoane de 15 ani și mai mult. Profilul migrațional este caracterizat pe parcursul perioadei analizate de o pondere pronunțată a locuitorilor din mediul rural, raportul urban/rural a variat între 219 procente și 264 procente. Fluxul migrațional are un caracter masculin, raportul bărbați/femei a variat în anii 2007–2012 între 170 procente și 199 procente (Figura 47). Migrează la muncă preponderent persoane tinere, până la 44 ani. Ponderea acestora a constituit 78 procente din totalul migranților la muncă în 2012 (Tabelul 14), studii medii dețineau circa 89 procente (Tabelul 16).

Figura 47. Dinamica migrației forței de muncă, 2007–2012

Sursa: BNS.

B.4. Migrația și dezvoltarea socială

Pentru a avea politici migraționale efective și eficiente, este foarte important de a realiza o analiză profundă a fenomenului migrațional, ceea ce va permite autorităților naționale să adopte acțiuni bazate pe date.

Deficitul de cadre didactice continuă să fie unul dintre efectele proceselor migraționiste. Unul din domeniile afectate puternic de migrațiune rămâne a fi educația, iar exodul cadrelor didactice peste hotarele țării la muncă continuă a fi impulsionat de factorii de ordin economic. Datele studiului „Impactul migrației asupra cadrelor didactice și cercetătorilor din Moldova”³¹, denotă, că printre factorii de impulsionare a emigrării cadrelor didactice și a cercetătorilor cel mai semnificativ este salariul. Chiar dacă în anul 2010 cadrele didactice au beneficiat de cele mai mari creșteri salariale, acesta a constituit doar 80 procente din salariul mediu pe economie. Problema salariilor mici este deosebit de acută în rândul cadrelor didactice și a cercetătorilor tineri. Un alt factor important de impulsionare, de ordin economic, a fost imposibilitatea de a îmbunătăți condițiile de trai ale familiei.

Conform datelor studiului menționat, mai mult de jumătate dintre profesorii intervievați și-au exprimat intenția de a pleca peste hotare, 40,3 procente dintre respondenți au spus că vor să plece peste hotare pentru o muncă temporară, 7,9 procente vor să plece peste hotare definitiv iar 5,4 procente – la studii. Profilul celor care intenționează să plece temporar peste hotare cu scop de a munci include: profesori căsătoriți, cu vârsta cuprinsă între 25 și 39 ani, care au copii, sunt din mediul rural, au venituri mici, de obicei dețin cetățenie dublă. Cei care își propun să se stabilească cu traiul peste hotare sunt, preponderent, persoane

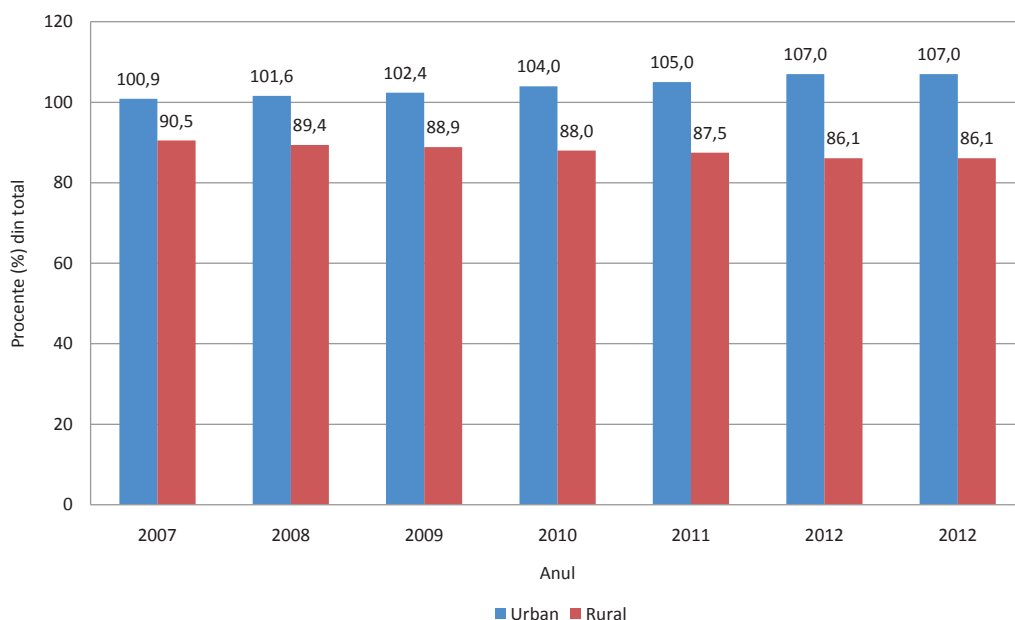
³¹ Studiu realizat în cadrul proiectului „Gestionarea eficientă a migrației de muncă și a calificărilor” implementat în perioada martie 2011 – decembrie 2013 de către Organizația Internațională a Muncii în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație și Banca Mondială.

căsătorite, care au experiență de muncă de până la 10 ani, provin din mediul urban (mai puțin însă din mun. Chișinău și Bălți) și au venituri medii. Se evidențiază intenții de migrare mai pronunțate printre bărbați, decât printre femei. Conform vârstei, intențiile mai mari sunt în rândul cadrelor didactice și a cercetătorilor tineri. Cele mai mari ponderi au fost înregistrate pentru grupa de vârstă 25–29 ani (67%).

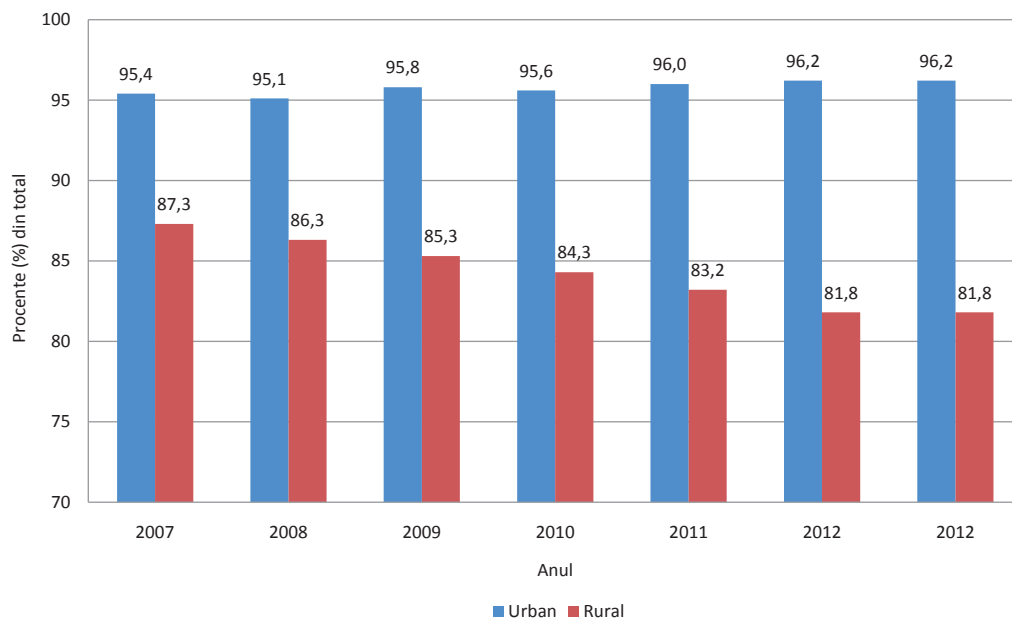
Migrația populației peste hotare în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit pe de o parte reduce sărăcia, însă generează efectele sociale puternice asupra copiilor. În 2012 numărul copiilor lăsați în țară fără grija părintească, conform datelor studiului cantitativ pentru identificarea copiilor în dificultate, inclusiv a celor lăsați fără îngrijirea membrilor de familie plecați peste hotare, realizat de MMPSF, a fost de 21,6 mii copii cu ambii părinți plecați peste hotare. Numărul copiilor care aveau un părinte plecat peste hotare a fost de 83,6 mii, dintre care 29,9 mii copii erau cu mamă plecată și 53,7 mii copii cu tatăl plecat peste hotare (Tabelul 49).

Migrația influențează integrarea în educație, precum și viziunile privind oportunitatea acestora. Datele statistice arată că ratele de cuprindere în treptele învățământul general obligatoriu sunt în diminuare, prezentând decalaje semnificative dintre mediul urban și cel rural. În învățământul primar rata brută de înrolare în anul 2012 a constituit 93,8 procente, fiind în diminuare cu 0,2 puncte procentuale în raport cu anul 2007 (Tabelul 50). În mediul rural rata brută de cuprindere în învățământul primar a fost de 86,1 procente fiind cu 20,9 p.p. mai joasă față de mediul urban. La rândul său rata brută de înrolare în învățământul gimnazial în 2012 a fost de 86,7 față de 90,1 în anul 2007, înregistrând o scădere de 3,8 procente. Rata brută de înrolare în învățământul gimnazial în mediul rural a reprezentat 81,8 procente, fiind cu 14,4 p.p. mai scăzută față de mediul urban (Figura 48).

Figura 48. Ratele brute de înrolare în învățământul primar și gimnazial, pe medii de reședință, 2007–2012

Rata de înrolare în învățământul primar

Rata de înrolare în învățământul gimnazial

Sursa: BNS.

Asigurarea garanțiilor și accesul migranților la sistemul de protecție socială.

Asigurarea garanțiilor sociale minime pentru lucrătorii migranți și familiile lor reprezintă o prioritate în cadrul politicii sociale a Republicii Moldova. În perioada 2008–2012, au fost semnate acorduri bilaterale de securitate socială cu Bulgaria (decembrie 2008), Portugalia (februarie 2009), România (aprilie 2010), Luxemburg (iunie 2010), Austria (septembrie 2011), Estonia (octombrie 2011), Cehia (noiembrie 2011) și Regatul Belgiei (septembrie 2012). De asemenea, au avut loc negocieri pe marginea proiectului de acord în domeniul securității sociale între Republica Moldova și următoarele state: Polonia, Ungaria, Lituania și Letonia. Mai mult, o serie de alte state și-au exprimat disponibilitatea de a reglementa relațiile în domeniul asigurărilor sociale: Italia, Spania, Franța, Grecia, Turcia, Israel, Federația Rusă³².

E de menționat că însuși sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova nu deține careva condiții avantajoase pentru migranți și familiile acestora. Accesul în cadrul acestuia se face în baza respectării condițiilor generale, adică contribuții de asigurări sociale. Majoritatea migranților care muncesc peste hotare nu participă la sistemul public de asigurări sociale, aceasta generând sporirea presiunii asupra populației ocupate în economie, dar și subminând durabilitatea financiară a sistemului asigurărilor sociale. Actualii migranți sunt potențialii solicitanți de alocații sociale de stat (prestații cu caracter de ajutor social asemănător pensiilor sociale). Cu toate că, începând cu anul 2006, sistemul de asigurări sociale de stat oferă opțiunea asigurării individuale³³ prin încheierea unui contract în acest sens cu Casa Națională de Asigurări Sociale, pentru obținerea unei pensii minime în condiții generale, puțini migranți accesează această oportunitate. La finele anului 2009, din

³² MPMPSF (proiectul „Gestionarea eficientă a migrației de muncă și a calificărilor”, Componenta 3, Activitățile în negocierea și implementarea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale). Disponibil pe: www.mmpsf.gov.md

³³ Art. 2 modificat prin Legea nr. 399-XVI din 14 decembrie 2006, MO 39-42/23.03.07 art.169.

totalul persoanelor asigurate individual în sistemul public de asigurări sociale, doar circa 300 persoane au reprezentat migranții. În ceea ce privește accesul migranților și familiilor acestora la asistența socială bănească, studiile în domeniu arată că situația familiilor cu migranți sezonieri este confuză atunci când este vorba de a-i include sau nu pe aceștia sub acoperirea prestației pentru sărăcie denumită „Ajutorul Social”. În prezent, sistemul național de asistență socială nu deține un mecanism de monitorizare sigură a veniturilor gospodăriilor. Situația se complică și mai mult în cazul gospodăriilor cu membri migranți.

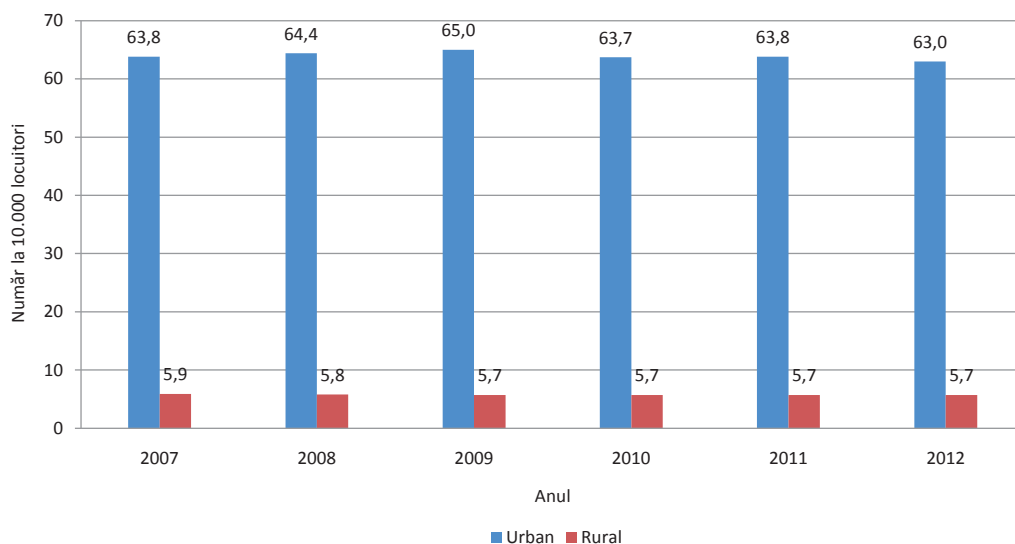
B.5. Migrația și sănătatea

Domeniul sănătății continuă să se confrunte cu anumite probleme privind asigurarea cu personal. Odată cu începutul relansării economice a anilor 2000 și introducerea schemelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, intensitatea exodului din sistem s-a diminuat, indicatorii având o evoluție constantă, însă deficitul de personal în sistem rămâne a fi o problemă actuală.

În anul 2012 în sistemul ocrotirii sănătății activau 10.570 medici și 22.788 personal mediu (Tabelul 51). Gradul de asigurare cu lucrători medicali a fost de 29,7 medici și 64,0 personal mediu la 10.000 locuitori, menținându-se sub nivelul mediu UE unde reprezintă 32,3 și 77,5 la 10.000 locuitori.

O problemă reprezintă distribuția neuniformă a personalului medical pe medii de reședință, aceasta fiind de circa 11 ori mai mare în mediul urban (63,0 medici la 10.000 locuitori) comparativ cu mediul rural (5,7 medici la 10.000 locuitori) (Figura 49).

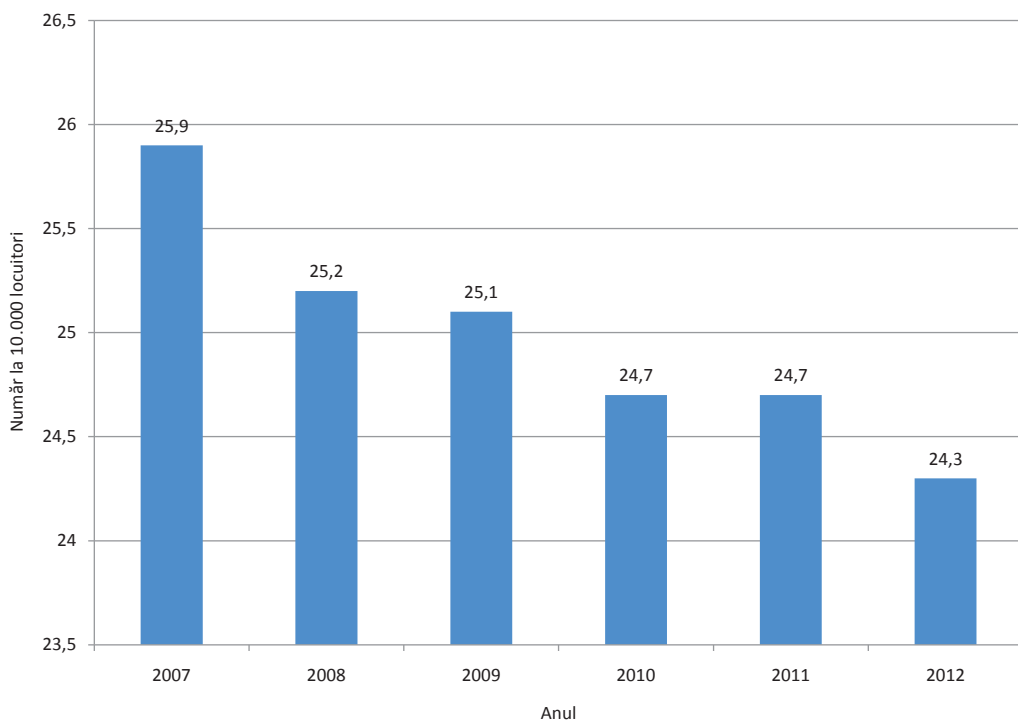
Figura 49. Numărul medicilor după medii de reședință, 2007–2012

Sursa: Ministerul Sănătății (MS).

Totodată, și asigurarea localităților rurale cu personal medical mediu a înregistrat tendințe spre diminuare. În 2012 a fost de 24,3 persoane la 10.000 locuitori și s-a redus în raport cu anul 2007 cu 1,6 specialiști de nivelul respectiv (Figura 50).

Figura 50. Numărul personalului medical mediu în mediul rural, la 10.000 locuitori, 2007–2012

Sursa: MS.

Deficitul de personal medical în mediul rural este explicat atât prin nivelul mai înalt de dezvoltare și concentrare a infrastructurii spitalicești la orașe, ceea ce oferă oportunități suplimentare sociale și economice, cât și prin mobilitatea înaltă a cadrelor medicale în afara țării.

Partea C: Cadrul de gestionare a migrației

Acest capitol oferă unele informații și date actualizate în raport cu PME (ediția 2005–2010). Secțiunea C1 expune cele mai recente modificări și completări ale cadrului legislativ și regulator național în domeniul migrației. Secțiunea C2 prezintă o descriere a schimbărilor ce au avut loc în cadrul instituțional de gestionare a migrației, inclusiv prin prisma creării noului Birou pentru Relații cu Diaspora. În cadrul secțiunii C3 sunt prezentate și analizate unele documente de politici din domeniul migrației elaborate și/sau adoptate în ultimii ani. Secțiunea C4 conține o descriere și o analiză a acțiunilor programatice care au fost implementate în țară ultimii 2 ani. Pentru mai multe informații privind cadrul de gestionare a migrației poate fi accesat Raportul PME (ediția 2005–2010).

C.1. Legi și regulamente (nivel național, regional și internațional)

Pe parcursul ultimilor ani, a fost adoptat un set de documente conceptuale și legi care determină politica migrațională în domeniile-cheie ce țin de gestionarea migrației (migrația controlată inclusiv emigrarea, imigrarea, politici de integrare socială; azilul; politici de prevenire a migrației ilegale și traficului de persoane)³⁴, precum și o viziune pe termen lung în domeniu.

Deși mai necesită a fi perfecționate, instrumentele și proiectele adoptate sunt în linii generale conforme standardelor internaționale (CE, 2012).

Organizarea și facilitarea migrației legale

În conformitate cu opiniile experților din cadrul Comisiei Europene, cadrul legislativ și de politici cu privire la prevenirea și contracararea traficului de ființe umane este consolidat și aliniat standardelor internaționale (CE, 2012). În anul 2013, Moldova a devenit parte la acorduri bilaterale în domeniul migrației forței de muncă cu Polonia (2013) și Ungaria (2013). La moment, se negociază acorduri de securitate și protecție socială cu Lituania, Belgia, Letonia, Italia și Turcia. Acordurile bilaterale sunt un instrument important, ales de guverne, menit să ofere un nivel înalt de flexibilitate țărilor pentru a se concentra asupra unui grup specific de migranți, adaptându-se condițiilor fluctuației pieței muncii și împărțind responsabilitățile de monitorizare și management între statul-gazdă și țara de baștină a migranților. Scopul acordurilor de securitate socială este de a determina dreptul cetățenilor de a se deplasa între state și de a beneficia de securitate socială, astfel fiind înlăturate restricțiile de a pretinde la astfel de beneficii.

La 16 octombrie 2012, la Ierusalim, a fost semnat Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statului Israel cu privire la angajarea temporară la serviciu în Israel,

³⁴În cadrul analizei procesului de management în Moldova sunt utilizați pentru categorizare pilonii prezentați în Strategia Națională pentru Migrație și Azil (2012–2020). Alegerea acestei strategii este predeterminată de faptul că aceasta tinde să unească domeniul migrației și azilului cu cadrul general de elaborare a politicilor din țară și este strâns interconectat cu programul de activitate al Guvernului, precum și se înscrie în noua strategie de dezvoltare a Moldovei – „Moldova 2020: Strategia Națională de Dezvoltare: 7 soluții pentru Moldova”, în vigoare din ianuarie 2012 (A. Oprunenco, National Strategy for Migration and Asylum: an Attempt of Holistic and integrated approach towards Migration Issues în Moldova, Consortium for Applied Research on International Migration (CARIM East), Explanatory Note 12/10. Socio-Political Module (Florence, CARIM East, 2012). Disponibil pe: www.carim-east.eu/media/sociopol_module/Explanatory%20Notes%20Template%20Moldova%20-%202010.pdf

În anumite domenii, a cetățenilor moldoveni și Protocolul de implementare A (domeniul construcțiilor). Obiectivele prioritare ale Acordului sunt orientate spre asigurarea unui proces de angajare legal, echitabil și transparent pentru cetățenii Republicii Moldova, care vor fi angajați temporar în Statul Israel. Acordul și Protocolul de implementare prevăd angajarea temporară a 1000 de lucrători calificați în domeniul construcțiilor, care dispun de abilități profesionale, experiență și calificări înalte în una dintre următoarele specialități: cofraj de construcție industrializată, cofraj din lemn, sudarea oțelului, acoperirea podelelor și pereților cu faianță, lucrări de tencuială. Implementarea Acordului va contribui la asigurarea protecției drepturilor lucrătorilor moldoveni conform legilor și regulamentelor relevante israeliene, inclusiv condițiile de muncă și de trai. De asemenea, lucrătorii angajați în baza Acordului vor fi protejați, în conformitate cu legislația în domeniul securității sociale, în caz de accidente de muncă, incapacitate temporară de muncă și falimentul întreprinderii. Angajarea temporară a lucrătorilor va fi realizată doar de instituțiile publice abilitate din cele două state. În cazul Republicii Moldova angajarea va fi implementată de ANOFM.

Comunicarea și conlucrarea cu Diaspora

Date fiind angajamentele asumate în baza Programului de Activitate al Guvernului RM pentru 2011–2014, dar și ca răspuns la solicitările cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare (ex. rezoluția Congresului IV al Diasporei moldovenești din 10–12 octombrie 2010 cu privire la necesitatea creării unei subdiviziuni de stat pentru Diasporă), a fost adoptată Hotărârea Guvernului din 19 octombrie 2012, prin care a fost creat Biroul pentru Relații cu Diaspora (BRD), în cadrul Cancelariei de Stat al Republicii Moldova, responsabil de elaborarea și coordonarea de politici publice pentru și cu participarea diasporei.

Integrarea migrației în strategiile naționale de dezvoltare

Conform dispoziției prim-ministrului nr. 58 din 7 iunie 2013, în cadrul ministerelor și altor autorități administrative centrale au fost desemnați responsabili pentru promovarea și realizarea politicii statului în domeniul diasporei, la nivel de viceministri sau vicedirectori, precum și responsabili pentru exercitarea atribuțiilor de coordonare, aplicare și implementare a subiectelor ce țin de diasporă la nivel tehnic. Conform dispoziției, persoanele desemnate își exercită atribuțiile în domeniul cooperării cu diaspora în coordonare cu Biroul pentru Relații cu Diaspora. Prin această directivă s-a urmărit consolidarea capacităților instituționale privind realizarea politicii de stat în domeniul relațiilor cu diaspora, asigurarea interacțiunii eficiente între instituțiile guvernamentale și cooperării lor cu diaspora, asigurarea unei mai bune integrări pe orizontală (mainstreaming) a responsabilităților în domeniul elaborării politicilor pentru diasporă, implementării abordării transversale și integrate de către Guvern („the-whole-of-Government”) în domeniul elaborării politicilor pentru diasporă, potrivit căreia fiecare instituție va fi responsabilă, în limita propriului mandat, și de subiectele ce țin de diasporă (acoperind toți originarii și cetățenii Republicii Moldova, atât în țară, cât și de peste hotare), principiul în cauză fiind respectat la instituirea Biroului pentru Relații cu Diaspora ca o instituție de coordonare a politicilor la nivel de Guvern, și urmând liniile directorii ale Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” în domeniul relațiilor cu diaspora.³⁵

³⁵ Dispoziția Prim-ministrului nr. 58 din 7 iunie 2013. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=348273>

La fel, în baza dispoziției prim-ministrului nr. 58 din 7 iunie 2013, în scopul evaluării impactului politicilor publice asupra diasporei și migrației în procesul de elaborare și implementare a acestora, inclusiv ca urmare a consultărilor publice produse cu toți partenerii relevanți la subiectul respectiv, s-a decis necesitatea elaborării și promovării modificărilor necesare pentru introducerea analizei de impact asupra diasporei și migrației în proiectul Ghidului metodologic pentru analiza ex-ante și ex-post a impactului politicilor publice.

C.2. Cadrul instituțional

Statul RM dispune de un cadru instituțional solid în domeniul formulării politicilor migraționale, cât și a gestionării migrației cu participarea unui număr mare de actori instituționali (vezi Anexa 3).

Biroul pentru Relații cu Diaspora, creat în octombrie 2012, se află în subordinea directă a Prim-ministrului, și se ocupă de elaborarea și coordonarea de politici publice pentru și cu participarea diasporei. Obiectivele strategice ale BRD pot fi divizate în două direcții: pe de o parte, BRD asigură coordonarea politicilor și programelor pentru diaspora la nivel de Guvern și ministere și, pe de altă parte, dezvoltă un dialog continuu cu diaspora moldovenească.

Biroul Migrație și Azil (www.bma.gov.md), creat în iulie 2006, este în continuare responsabil pentru elaborarea și implementarea politicii de stat în domeniul migrației și azilului. Suplimentar, în baza Decretului Guvernului nr. 634 din 24 august 2012, Biroul a fost desemnat drept instituția responsabilă pentru elaborarea ulterioară a Raportului PME.³⁶ În acest sens, a fost alocată o unitate suplimentară în cadrul BMA, care este responsabilă pentru coordonarea întregului proces de colectare și analiză a datelor pentru PME, precum și pentru inițierea și coordonarea ședințelor GTL pentru PME.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (www.mpsfc.gov.md/en/start) a întreprins măsuri în direcția negocierii și încheierii acordurilor bilaterale pentru reglementarea fluxurilor muncitorilor migranți și protejarea acestora, prevenirea violenței în familie și a traficului de ființe umane (mai multe informații în acest sens sunt prezentate în Secțiunea C 1). În acest context, în anul 2012, în cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (www.anofm.md), a fost creată o unitate nouă Secția angajare peste hotare. Această unitate este responsabilă pentru implementarea și coordonarea activităților în cadrul acordurilor bilaterale dintre Republica Moldova și alte țări, aplicarea și respectarea prevederilor legislației în domeniul migrației forței de muncă și monitorizarea activității agențiilor private de ocupare a forței de muncă. Printre atribuțiile unității se mai enumeră: oferirea de asistență informațională cetățenilor Republicii Moldova despre politicile derulate privind emigrarea legală a forței de muncă; monitorizarea activității privind implementarea acordurilor bilaterale între Republica Moldova și alte state; analiza și monitorizarea activităților agențiilor private de ocupare a forței de muncă.

Ministerul Economiei (www.mec.gov.md) este responsabil în continuare pentru crearea unui climat investițional favorabil în Republica Moldova pentru a atrage investițiile

³⁶ Decretul Guvernului nr. 634 din 24 august 2012 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=344691&lang=1>

interne și străine, inclusiv remitențele. În acest sens Guvernul a decis extinderea Programului pilot de atragere a remitențelor în economie PARE 1+1 (www.odimm.md/ro/pare/default.htm) până în anul 2015 cu alocarea unei sume de 32 mil. MDL pentru anul 2013, sumă care este dublă față suma alocată în 2012. Programul este implementat și coordonat în continuare de Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (www.odimm.md), și „tinde să faciliteze accesul migranților la finanțe, ajutând în același timp la canalizarea remitențelor prin intermediul canalelor oficiale, introducerea celor mai bune practici în statele-gazdă ale migranților, crearea unei pârgii pentru introducerea inovațiilor și know-how-ului, creând în același timp locuri de muncă și soluționând alte probleme sociale”.³⁷

Biroul Național de Statistică (www.statistica.md) este autoritatea administrativă centrală care gestionează și coordonează activitatea în domeniul statisticii din țară, inclusiv domeniul migrației. Începând cu anul 2012, BNS a întreprins măsuri în vederea planificării Recensământului populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014. În acest sens a fost adoptată Legea nr. 90 din 26 aprilie 2014 cu privire la recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014 precum și a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 967 din 21 decembrie 2012 privind acțiunile de implementare a Legii date. Astfel, Recensământul 2014 este planificat să se desfășoare în perioada 12–15 mai, când se va efectua înscrierea datelor și informațiilor despre populație și locuințe în chestionarele de recensământ, aprobate de BNS. Recensământul de probă s-a efectuat în luna aprilie 2013, selectiv, asigurând posibilitatea înlăturării deficiențelor înregistrate. În cadrul acestui exercițiu urmează a fi colectate date despre numărul populației, repartizarea teritorială, caracteristicile demografice, etno-culturale, educaționale și economice, fondul de locuințe și clădiri de locuit, precum și condițiile de trai. Republica Moldova este prima țară ex-sovietică ce va organiza recensământul nu doar al populației, dar și al locuințelor, așa cum este practicat și în Uniunea Europeană.

Cooperarea cu asociațiile diasporei moldovenești de peste hotare reprezintă o parte din politica de stat, implementată prin intermediul unui șir de strategii și planuri de acțiuni vizând tematica dată. Organizarea Congresului Diasporei la Chișinău este considerată a fi un mecanism atât pentru stabilirea relațiilor și promovarea cooperării cu compatrioții de peste hotare, cât și pentru consolidarea structurilor diasporei. Congresul V al Diasporei la Chișinău a avut loc în perioada 11–13 octombrie 2012 și a fost organizat în conformitate cu Planul de acțiuni privind susținerea național-culturală și socială a diasporei moldovenești pentru anii 2012–2014, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 237 din 17 aprilie 2012 și Dispoziția Guvernului nr. 29-d din 19 aprilie 2012 privind instituirea Comitetului organizatoric al acestuia. Congresul V al diasporei moldovenești a fost o platformă de discuții axată pe rezultatele și reușitele activității autorităților Republicii Moldova în vederea implicării statului în soluționarea problemelor specifice ale diasporei, în baza experienței diasporei, precum și în baza implicării diasporei în procesele economice, sociale, academice și politice din Republica Moldova. Au fost convocați factorii de decizie, asociații ale diasporei și structurile internaționale pentru a construi o imagine complexă a problematicii legate de diasporă, a identifica soluții comune și a propune termeni raționali de implementare a acestor soluții. Coordonatorul pregătirii și desfășurării Congresului al V-lea a fost Biroul Relații Interetnice cu

³⁷ Accesați: www.odimm.md/index.php?option=com_content&view=article&id=36&Itemid=184&lang=en

susținerea OIM Moldova, în colaborare cu ministerele și alte instituții de resort. Următorul Congres al Diasporei, al VI-lea, este planificat să fie organizat în toamna anului 2014.

Parteneriatele regionale în domeniul migrației

Moldova este parte a unor parteneriate regionale în domeniul migrației, menite să consolideze cooperarea în ceea ce privește politicile cu țările vecine, țările de destinație și cele de origine ale migranților.³⁸

În luna februarie 2012 a avut loc cea de-a doua masă rotundă internațională, la nivel de experți, intitulată „Contribuția Partenerilor Estici la Programul Stockholm”. Acest eveniment a fost organizat în cadrul Procesului Söderköping³⁹, lansat în Moldova în 2001, pentru a răspunde provocărilor extinderii UE spre est și pentru a promova o cooperare mai bună în problemele vizând azilul și migrația, care apar între țările care sunt situate de-a lungul frontierei de Est a viitoarelor state-membre UE. În cadrul acestei mese rotunde, discuțiile s-au axat în mod specific pe partajarea experiențelor cu privire la azil, protecție, migrație și management la frontieră. De asemenea, s-a reflectat asupra nivelului implementării recomandărilor Conferinței „Contribuția Partenerilor Estici la Programul Stockholm” care a avut loc la Chișinău în anul 2011. Întregul proces este coordonat prin intermediul unei rețele de Coordonatori Naționali din țările participante, precum este Biroul Migrație și Azil (cu Serviciul Educație, Prognoze și Strategii care activează în calitate de Coordonator Național în Moldova) și un Secretariat operat de Bordul Suedez de Migrație.

Misiunea UE de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM) a fost lansată la 30 noiembrie 2005, drept răspuns la solicitarea comună parvenită la Comisia Europeană din partea Președintelui Republicii Moldova și a Președintelui Ucrainei. Începând cu data de 1 decembrie 2014, EUBAM este implementat de OIM Moldova. Până la data de 31 noiembrie 2014, EUBAM a fost implementat de PNUD Moldova.

C.3. Cadrul de politici

Guvernul a elaborat Strategia de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012–2020 și Planul de acțiuni de realizare a acesteia pentru anii 2012–2014, „în contextul trecerii de la modelul de dezvoltare economică bazat pe consum la o nouă paradigmă, orientată spre export, investiții și inovații”⁴⁰.

Din perspectiva mobilității, în noiembrie 2013, a fost parafat Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și statele sale membre cu Republica Moldova, care vine să succedă Acordul de Parteneriat de Colaborare anterior. Principalul obiectiv al cadrului de colaborare UE-Moldova, așa cum este stabilit în Acordul de Asociere este promovarea asocierii politice și a integrării economice dintre părți, în baza valorilor comune și a legăturilor strânse, inclusiv prin creșterea participării RM în politicile, programele și agențiile UE. Unul dintre angajamentele asumate de părți se referă la aprofundarea dialogului și cooperării în

³⁸ Mai multe informații privind toate parteneriatele regionale din domeniul migrației, în care participă RM, pot fi analizate în Raportul PME, pentru anii 2005–2010, în secțiunea C.

³⁹ În 2011 Procesul Söderköping a fost integrat în cadrul Parteneriatului Estic, fiind plasat sub egida dimensiunii multilaterale a Platformei 1 a Parteneriatului Estic.

⁴⁰ Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012–2020. Disponibil pe: <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=278>

domeniul mobilității, migrației, azilului și managementului de frontieră, în conformitate cu cadrul de politici migraționale ale UE, care vizează o colaborare în domeniul migrației legale și asigurării implementării eficiente a acordului de readmisie. Astfel, migrația este reflectată în Acordul de Asociere, ca fiind un subiect important, și anume:

- Articolul 14, prevede „cooperarea în domeniul migrației, azilului și a managementului de frontieră” cu accent pe „managementul comun al fluxurilor migraționale”; „cauzele principale și consecințele migrației” și facilitarea „migrației circulare pentru beneficiul dezvoltării”;
- Articolul 32 prevede „colaborarea bazată pe schimbul de informații și cele mai bune practici” în domeniul „managementului eficient al migrației în scop de muncă, care vizează fortificarea impactului pozitiv al acesteia asupra dezvoltării”

Reintegrarea și reîntoarcerea migranților moldoveni reprezintă unul dintre elementele prezente în legislația națională. Un număr de activități au continuat să fie implementate cu succes și după 2012, cum ar fi proiectul pilot „PARE 1 + 1” și PNAET care prevăd oferirea de instruire în domeniul dezvoltării abilităților antreprenoriale, precum și de asistență financiară pentru inițierea afacerilor.

Reîntoarcerea și reintegrarea migranților moldoveni rămâne a fi un obiectiv major de politici clar stipulat în Strategia națională în domeniul migrației și azilului (2011–2020) și în Planul de Acțiuni de implementare a acesteia pentru anii 2011–2015. În acest sens, a fost elaborat proiectul Planului de Acțiuni pentru anii 2014–2016 privind susținerea reintegrării cetățenilor reîntorși de peste hotare. Acest proiect vizează mai cu seamă dezvoltarea unui cadru legislativ, instituțional și informațional eficient pentru facilitarea integrării migranților reîntorși; facilitarea integrării acestora pe piața muncii; dezvoltarea abilităților antreprenoriale a migranților pentru atragerea veniturilor acestora în economia națională; susținerea reintegrării cetățenilor moldoveni reîntorși de peste hotare în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală, în scheme de protecție socială etc.. Monitorizarea și coordonarea procesului de realizare a Planului dat este pusă în sarcina MMPSF.

Cooperarea cu diaspora și asociațiile cetățenilor moldoveni de peste hotare reprezintă o parte a politicii de stat. După cum a fost menționat în secțiunea C2, din perspectivă instituțională, noul Birou pentru Relații cu Diaspora are una dintre sarcinile de bază stabilirea și menținerea unui dialog eficient și continuu cu diaspora. Pentru a consolida mecanismul de cooperare cu asociațiile diasporei moldovenești, Guvernul RM a operat câteva modificări în Regulamentele Cancelariei de Stat⁴¹ care au inclus Biroul pentru Relații cu Diaspora în organigrama Cancelariei de Stat, în subordonarea directă a Prim-ministrului. Conform modificărilor din octombrie 2012, Biroul este responsabil de „asigurarea coordonării politicii de stat în domeniul relațiilor cu Diaspora [...]”; coordonarea procesului de elaborare a politicilor în domeniul relațiilor cu Diaspora, astfel contribuind la păstrarea și afirmarea identității etnice, culturale și lingvistice a moldovenilor peste hotare; capitalizarea potențialului uman și material al Diasporei; coordonarea activităților de ordin cultural, educațional, economic și

⁴¹ Hotărârea Guvernului nr. 780 din 19 octombrie 2012. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=345122&lang=2>

social desfășurate de ministere și alte autorități publice cu scopul de a susține și colabora cu reprezentanții Diasporei”.

De asemenea, au continuat să fie implementate cu succes programe pilot de stat pentru investirea remitențelor și cele de reatrageră permanentă/temporară și reintegrare socio-economică a migranților. La moment, accentul se pune pe o protecție cât de vastă posibilă a cetățenilor moldoveni peste hotare, conservarea identității culturale și stimularea reîntoarcerii migranților acasă. În ordinea dată de idei a fost adoptat Planul de Acțiuni pentru susținerea culturală și socială a diasporei moldovenești pentru anii 2012–2014. Scopul acestui document rezidă în promovarea și crearea condițiilor pentru conservarea dezvoltării și manifestării identității culturale și lingvistice în țara de reședință, garantând cooperarea multidimensională cu moldovenii care domiciliază peste hotare.

În luna august 2013, a fost organizat primul program pilot de revenire temporară a copiilor din Diaspora –Programul DOR. Programul DOR este destinat reprezentanților tineri ai diasporei moldovenești și are misiunea de a sensibiliza tinerii din generația a doua și a treia de migranți cu privire la identitatea lor culturală și de a crea legături emoționale între țara de baștină și reprezentanții diasporei moldovenești. Programul a apărut drept rezultat al necesității clar exprimate a diasporei moldovenești de a menține relația cu valorile tradiționale ale țării și de a crește gradul de conexiune emoțională cu Republica Moldova. Proiectul pilot DOR a fost organizat de Guvernul RM (Biroul pentru Relații cu Diaspora) în parteneriat cu OIM Moldova. Cu intenția de a deveni un program de amploare, care să corespundă nevoilor diferitor beneficiari, proiectul a fost pilotat în perioada 20–28 august 2013 în Republica Moldova, cu participarea a 20 de membri ai diasporei din diferite țări și 5 tineri din Republica Moldova. Selecția participanților din grupul de vârstă 14–16 ani a fost determinată de obiectivul de a forma un nucleu, care va deveni purtătorul de cuvânt al programului. Pentru realizarea misiunii, în agendă au fost planificate activități creative, sportive, artistice, lingvistice, de cunoaștere a istoriei și culturii, vizite culturale și întâlniri oficiale.

Principalul instrument de operaționalizare a politicilor și documentelor strategice care vizează combaterea migrației iregulare și a traficului de ființe umane continuă să fie SNR al MMPSF pentru victimele și potențialele victime ale traficului de persoane. SNR este un sistem integrat care acordă asistență comprehensivă victimelor și persoanelor vulnerabile, inclusiv copiilor și vârstnicilor lăsați fără îngrijire, prin referirea acestora către autoritățile locale și prestatorii de servicii pentru societatea civilă.

Coordonarea și coerența politicilor la nivel național: la moment, coordonarea politicilor și strategiilor ce țin de fenomenul migrației se realizează în cadrul unui aranjament instituțional impresionant, fiind canalizată prin intermediul organelor interinstituționale⁴².

Comisia pentru coordonarea unor activități ce țin de procesul migrației este un organ consultativ permanent sub egida Guvernului, care a fost creată în februarie 2010, fiind prezidată de MAI. Aceasta a fost creată pentru coordonarea activităților autorităților publice cu privire la managementul și monitorizarea proceselor migraționale, pentru supravegherea

⁴² Mai multe informații privind organele interministeriale consultative în domeniul migrației, pot fi analizate în cadrul Raportului PME, 2005–2010, Secțiunea C.

activităților în domeniul migrației și pentru asigurarea cooperării între instituțiile de stat, ONG-uri și agențiile/organizațiile internaționale active în domeniul gestionării migrației. Comisia este convocată ori de câte ori este necesar sau cel puțin o dată per trimestru. Până în anul 2013 Comisia nu s-a prezentat a fi eficientă din cauza caracterului sporadic al activității sale și naturii de recomandare a hotărârilor sale. Astfel, în cadrul Atelierului de Lucru al Guvernului Moldovei și Echipei de Țară a ONU din Moldova pentru stabilirea priorităților în domeniul migrației și dezvoltării (mai 2013), organizat în cadrul Proiectului Programului Pilot „Integrarea Migrației în Strategia Națională de Dezvoltare” (MOMID), printre alte subiecte a fost discutată și propusă necesitatea reluării activității Comisiei în cauză. În acest context, pe data de 11 noiembrie 2013, a avut loc a doua ședință a Comisiei date, care a întrunit membrii desemnați conform Hotărârii Guvernului nr. 133 din 23 februarie 2010 de instituire a acestui organ consultativ. În cadrul ședinței în cauză s-a discutat necesitatea modificării Regulamentului Comisiei în vederea completării rândurilor Comisiei cu reprezentanți ai societății civile – partenerii de bază în elaborarea, ajustarea politicilor la standardele internaționale și europene, precum și în implementarea politicilor în domeniul migrației. În acest scop, au fost incluși reprezentanții din partea BRD, OIM Moldova și ICNUR Moldova. Modificările propuse au fost efectuate în scopul eficientizării activității Comisiei, asigurării transparenței activității acesteia, precum și în scopul unei mai bune diseminări a informației. De asemenea, s-a stabilit că pe viitor, întreg procesul de coordonare a PME să fie supravegheat de Comisia respectivă; această funcție fiind preluată de la Comisia Națională pentru Populație și Dezvoltare, care a coordonat întreg procesul de elaborare și aprobare a PME până în anul 2013.

Mecanismul de monitorizare și coordonare a implementării **Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova–Uniunea Europeană** este compus din mai multe instrumente, inclusiv Reuniunea la Nivel Înalt, Platforma Locală de Cooperare și Platforma Locală de Cooperare în format extins.

A fost decis ca cele două Platforme de Cooperare să fie organizate concomitent, reunind reprezentanți din partea autorităților moldovenești, statelor-membre UE, Comisiei Europene, Serviciului european pentru acțiune externă, organizațiilor internaționale, societății civile și mediului academic. Scopul unor astfel de reuniuni este de a aprecia nivelul implementării obiectivelor stipulate în cadrul Declarației Comune privind PM; a prezenta activitățile implementate, curente sau cele planificate în cadrul PM; a evalua mecanismul actual de implementare, cooperare și monitorizare în cadrul PM pentru consolidarea și îmbunătățirea acestuia; a stabili perspectivele și oportunitățile pentru cooperarea pe viitor între parteneri; a identifica prioritățile pentru cooperarea în cadrul altor platforme bi- și multilaterale din domeniul migrației și mobilității la nivel regional și global; și de a prezenta primele rezultate ale procesului de evaluare a PM. În acest context, începând cu anul 2012, au fost organizate două reuniuni în format extins a Platformei Locale de Cooperare a Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova–Uniunea Europeană, respectiv în iunie 2012 și în iunie 2013. În cadrul acestor reuniuni, au fost discutate așa subiecte precum: progresul implementării PM RM-UE, mobilitate, migrație legală și integrare, creșterea impactului migrației și mobilității asupra dezvoltării, Managementul frontierei, readmisia, documentele de identitate și călătorie, combaterea migrației ilegale și a traficului de ființe umane, precum și aspecte privind monitorizarea și evaluarea PM RM–UE. De asemenea, în noiembrie 2012, la Bruxelles, a avut loc a cincea Reuniune la Nivel Înalt a Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova-

Uniunea Europeană, unde au fost discutate rezultatele activităților desfășurate pe parcursul anului și examinate posibilitățile de lansare a unor noi inițiative. Promovarea migrației legale, susținerea mobilității academice, integrarea migrației în dezvoltare și combaterea migrației ilegale au fost unele dintre domeniile de interes prioritar identificate de către parteneri. Ulterior, pe 10 decembrie 2013, la Bruxelles a avut loc cea de-a șasea Reuniune de Nivel Înalt a Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova-Uniunea Europeană, unde părțile PM au luat notă de rezultatele și activitățile desfășurate pe parcursul anului din diverse domenii: migrația legală, mobilitatea academică, integrarea migrației în dezvoltare, consolidarea relațiilor cu diaspora și combaterea migrației iregulare și au fost examinate noi inițiative de viitor. De asemenea, la Reuniune au fost prezentate rezultatele post-Exercițiului pilot de Evaluare a Parteneriatului de Mobilitate RM-UE ca instrument al Abordării Globale a Migrației și Mobilității și a fost aprobată baza on-line de date electronice Scoreboard a Parteneriatului de Mobilitate.

Grupul Tehnic de Lucru (GTL), creat în iunie 2010 în cadrul proiectului OIM „Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE-Moldova”, care coordonează activitățile ce țin de elaborarea PME al RM continuă să fie lucrativ, membrii acestui grup fiind activ implicați în elaborarea și implementarea acestei, celei de-a doua ediții a PME. La moment, activitatea GTL este coordonată de BMA, acest rol fiind preluat de la OIM Moldova, după finalizarea proiectului sus-numit.

Consiliul coordonator al persoanelor origine din Republica Moldova domiciliate peste hotare, constituit în februarie 2005, activează drept organ de consiliere a Guvernului. Scopul acestui consiliu este de a promova, menține, dezvolta și exprima identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă a moldovenilor domiciliați peste hotare. Consiliul cuprinde oficiali din RM și reprezentanți ai asociațiilor diasporei moldovenești. Ultima dată acest Consiliu s-a reunit în octombrie 2012, în cadrul Congresului V al Diasporei. La ședință au participat 36 de reprezentanți ai diasporei moldovenești, din 16 țări străine, 34 fiind membri ai Consiliului Coordonator (conform Hotărârii Guvernului nr. 834 din 10 noiembrie 2011) și 5 persoane din cadrul altor instituții. Pe ordinea de zi a ședinței au fost incluse subiecte precum: aprobarea componentei nominale a CCD și rolul membrilor CCD, conform HG 2011; modalitatea de activitate și comunicare a Consiliului Coordonator; discutarea propunerilor privind planul de acțiuni al CCD pentru anii 2013–2014; și discutarea propunerii privind instituirea grupurilor de lucru în cadrul CCD. Urmare a acestei sesiuni au fost create cinci grupuri tematice în următoarele domenii: protecție socială; cultură, tineret, educație, știință; justiție și drepturile omului; reîntoarcerea și reintegrarea moldovenilor migranți; economie și mediu antreprenorial. Membrii grupurilor respective, din rândurile diasporei au fost activ consultați și implicați în elaborarea proiectelor de acte normative și a documentelor de politici care vizează diaspora.

Cu toate acestea, în pofida aranjamentului instituțional solid deja existent, RM necesită îmbunătățirea în continuare a mecanismului de coordonare inter-instituțional (care ar putea să fie edificat eventual prin intermediul unei asistențe bine organizate și ajustate), pentru a elabora un cadru instituțional și politici mai eficiente de gestionare a migrației.

C.4. Cadrul de programe

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 12 din 19 ianuarie 2010, Cancelaria de Stat este Autoritatea națională de coordonare a asistenței, responsabilă de coordonarea procesului de programare, monitorizare și evaluare a asistenței externe acordate Republicii Moldova de către partenerii de dezvoltare. În particular, Direcția generală coordonarea politicilor, a asistenței externe și reforma administrației publice centrale (unitatea națională de coordonare) asigură inter alia: acordarea, autorităților administrației publice, a suportului necesar în eficientizarea mecanismului de coordonare sectorială a asistenței externe; monitorizarea și evaluarea asistenței externe în vederea maximizării impactului acesteia asupra dezvoltării economice a țării; asigurarea transparenței asistenței externe și implementarea politicii de comunicare cu comunitatea donatorilor și societatea civilă (CS, 2013).

Pentru realizarea acestor sarcini, Cancelaria de Stat utilizează (CS, 2013):

- (a) Sistemul informațional de management al asistenței pentru a înregistra și procesa informația privind inițiativele de asistență și fluxurile de asistență acordată țării și
- (b) Consiliile sectoriale de coordonare pentru gestionarea și monitorizarea eficacității asistenței externe.

Autoritatea Națională de Coordonare a Asistenței Externe utilizează informația oferită de Consiliile de coordonare sectoriale pentru a defini prioritățile pentru asistență externă care urmează să fie aprobate de Comitetul interministerial pentru planificare strategică. Cancelaria de Stat dispune de o platformă AMP (Aid Management Platform), care oferă date complete și actualizate privind asistența tehnică oferită Moldovei, mai cu seamă include lista proiectelor de asistență tehnică implementate în țară în diferite domenii. În descrierea proiectelor incluse în AMP se va indica obligator: titlul proiectului (în limbile română și engleză), datele de facto ale începerii și finalizării proiectului, statutul proiectului, nivelele de implementare, informația despre finanțare, rolurile instituțiilor, criteriile de clasificare. Opțional mai pot fi introduse date despre obiectivul și rezultatele proiectului, memorandumul semnat, bugetul proiectului și cazurile speciale. Proiectele noi trebuie să fie incluse în AMP de către instituțiile responsabile, imediat după semnarea și aprobarea proiectului. Donatorii trebuie să actualizeze AMP cu informații noi trimestrial. Cancelaria de Stat este autoritatea responsabilă pentru validarea oricăror modificări efectuate în AMP.

Dacă e să ne referim la suportul prin asistență externă oferit Moldovei în anul 2012, cea mai mare pondere în cheltuielile Bugetului public național (circa 35%) o are sectorul protecției sociale, iar pentru a realiza obiectivul de dezvoltare a unei protecții sociale echitabile, pe durata anului 2012, activitățile comune ale autorităților publice și ale donatorilor au fost orientate preponderent spre: accesul cetățenilor la servicii sociale de calitate și susținerea persoanelor vulnerabile; continuarea procesului de dezvoltare și implementare a programelor sociale ce vor cuprinde măsuri și instrumente menite să asigure creșterea nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții; protecția populației de fenomene negative precum șomajul, sărăcia, exodul forței de muncă. UE, BM, Agenția Cehă pentru Dezvoltare, UNICEF, USAID, OIM sunt partenerii externi activi ce susțin asigurarea protecției sociale. În acest sens, în derulare sunt 16 proiecte, în sumă totală de circa 46 mil. de euro (CS, 2013).

Pe parcursul anului 2012 a continuat implementarea componentei de migrație și de dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE–Moldova, prin intermediul acesteia fiind realizată o informare amplă a populației cu privire la modalitățile migrației, precum și sporirea competențelor funcționarilor consulari ai MAEIE în domeniul diasporei. Totodată, BM a oferit suportul la lansarea primei etape de dezvoltare a unui sistem informațional de vize, la finele anului 2012 fiind selectată compania care urmează să implementeze acest sistem (CS, 2013).

Domeniul migrației forței de muncă s-a axat pe perfecționarea cadrului legislativ și aducerea în concordanță cu normele legale a altor acte legislative în domeniu. Astfel, au fost operate modificări la Legea cu privire la migrația de muncă și la Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova. Modificările în cauză – care prevăd și excluderea cotei de imigrare în scop de muncă – vor contribui la crearea unui cadru normativ mai eficient de reglementare a relațiilor între subiecții implicați în procesul de migrație de muncă și la stabilirea unui climat prielnic investitorilor străini. Totodată, prin intermediul Proiectului-pilot privind mobilitatea forței de muncă, au fost realizate servicii în domeniul instruirii și ocupării forței de muncă, și al îmbunătățirii managementului fluxurilor de migrație a forței de muncă calificate între Italia și Republica Moldova. Activitățile de bază s-au axat pe organizarea și desfășurarea cursurilor lingvistico-vocaționale (CS, 2013).

Proiectul „Reîntoarcerea și Reintegrarea Voluntară Asistată a Minorilor și Tinerilor Adulți”, cu accent pe prevenirea traficării, implementat de Guvernul Austriei și Fondul European de Returnare, a contribuit la asistarea mai multor beneficiari și la crearea Comitetului Inter-Instituțional pentru monitorizarea implementării activităților proiectului (CS, 2013).

Guvernele Regatului Norvegiei, Regatului Danemarcei și Confederației Elvețiene au contribuit la combaterea traficului de ființe umane, la prevenirea riscurilor și identificarea victimelor și potențialelor victime, prin elaborarea planurilor individuale de reabilitare, reintegrarea și asistența complexă a victimelor traficului prin SNR (CS, 2013).

Începând cu anul 2007 până în prezent, un număr de circa 200 de acțiuni aferente migrației au fost implementate sau sunt în curs de implementare. Aceste proiecte variază de la guvernare eficientă la migrația de muncă și dimensiunea de abilități a acesteia până la protecția și abilitarea victimelor violenței domestice și traficul de ființe umane. O parte considerabilă dintre acțiunile ce țin de migrație au fost sau sunt implementate sub egida Parteneriatului de Mobilitate, 85 inițiative care au tangență cu migrația au fost sau sunt în proces de implementare în diferite domenii, de la profilul migrațional până la scheme/proiecte de promovare a migrației circulare.⁴³

Printre donatorii-cheie rămân a fi: Comisia Europeană, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), Fondul Fiduciar de Securitate Umană al ONU, USAID, Fundația SOROS, Agenția de Dezvoltare a Republicii Cehe, Agenția Austriacă de Dezvoltare, Agenția Suedeză de Dezvoltare Internațională, Guvernul Japoniei, Guvernul României, Guvernul Finlandei, Guvernul Italiei, Guvernul Ciprului, Guvernul Germaniei, Guvernul Greciei, Guvernul Danemarcei, Guvernul Norvegiei, Guvernul Elveției, Soroptimist International (Norvegia),

⁴³ Pentru mai multe informații despre Parteneriatul de Mobilitate, accesați: www.mfa.gov.md/mobility-partnership-en

Lakarmissionen (Suedia). Cei mai importanți partenerii de implementare a proiectelor și programelor care țin de domeniul migrației sunt: OIM Moldova, ILO, ICNUR, PNUD, UNFPA Moldova, OSCE Moldova, FEI și CIDPM.

Printre proiectele din domeniul migrației care sunt derulate în perioada de raportare pot fi menționate inițiative precum:

- (a) Consolidarea Capacităților Guvernului Republicii Moldova de Gestionare a Relațiilor cu Diaspora, finanțat din Fondul de Dezvoltare al OIM, implementat de OIM Moldova.
- (b) Consolidarea Legăturii dintre Migrație și Dezvoltare: Testarea Platformei de Servicii Integrate pentru Migranții Moldoveni și Comunitățile acestora, finanțat de UE și implementat de IASCI.
- (c) Consolidarea Capacităților Secretariatului Permanent al Comitetului Național Pentru Combaterea Traficului de Persoane în Republica Moldova, finanțat de SUA și implementat de OIM Moldova.
- (d) Programul Pilot Comun PNUD/OIM/UN Women Privind Integrarea Migrației în Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova, finanțat de SDC.
- (e) Susținerea Republicii Moldova în implementarea Planului UE-RM de liberalizare a regimului de vize (FIRMM), finanțat de UE, implementat de către ICMPD.
- (f) Consolidarea capacităților de management a migrației în Republica Moldova, finanțat de UE, implementat de SPES.

În urma evaluării performanței asistenței externe prin prisma proiectelor gestionate, în anul 2012, în sectoarele de competență ale autorităților publice centrale și de specialitate, s-a stabilit că cel mai mare număr de proiecte a fost raportat de Ministerul Afacerilor Interne (27), fiind urmat de Ministerul Mediului (22) și de Ministerul Sănătății (20). Majoritatea proiectelor evaluate de instituțiile publice au fost considerate drept foarte bune sau bune. Aproape 94 procente dintre respondenți au declarat că proiectele lor și-au atins obiectivele în conformitate cu rezultatele planificate. Majoritatea instituțiilor publice au declarat că proiectele lor au contribuit la dezvoltarea sectorului în conformitate cu priorităților naționale. La fel, 94 procente dintre respondenți au participat în designul proiectului (CS, 2013).

Mecanismele de coordonare a donatorilor. Spre finele anului 2009, au fost constituite un șir de mecanisme de coordonare a donatorilor pentru a îmbunătăți coordonarea între partenerii de dezvoltare și guvern. La nivel național, mecanismul-cheie de coordonare a partenerilor de dezvoltare este ședința lunară a donatorilor, organizată pentru a îmbunătăți coordonarea și armonizarea între Guvernul Moldovei și partenerii săi.

Planul de implementare a principiilor de parteneriat (PIPP), semnat în martie 2010 între Guvern, Banca Mondială și alți donatori relevanți (UE, ONU, cât și mulți alți donatori bilaterali), prevede un proces mai formal de constituire a Consiliilor de asistență externă

sectorială (numite și Consilii de coordonare sectorială), un organ consultativ – Consiliul Comun de Parteneriat – care reflectă parteneriatul între Guvern, societatea civilă (inclusiv sectorul privat) și partenerii de dezvoltare. Consiliul este co-prezidat de Prim-ministrul Moldovei și un reprezentant al partenerilor externi de dezvoltare. În contextul fenomenului migrației, merită să fie menționat Consiliul sectorial de coordonare a asistenței externe în domeniul muncii și protecției sociale, care este prezidat de MMPSF. Co-președinția Consiliului este asigurată de un reprezentant al organizațiilor donatoare active în domeniu, așa cum este DFID, Sida, SDC, OIM, BM, USAID, OSCE, ADC/ADA, GTY, TICA, Oficiul ONU în Moldova, Agențiile ONU etc.⁴⁴

În scopul îmbunătățirii procesului de coordonare a activității comune a MMPSF și a organizațiilor donatoare în domeniu, în 2012, și-a început activitatea Consiliul de coordonare a asistenței externe în domeniul asigurării egalității între femei și bărbați. MMPSF, în colaborare cu UN Women și CPD, a organizat sesiuni de instruire despre problemele politicii de gen, a elaborat un set de amendamente legislative cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și a inițiat procesul de aprobare a acestora. Cu suportul UE, specialiștii de la Centrul de asistență și protecție și cei de la MMPSF au efectuat vizite la Echipele Multi-Disciplinare (EMD) și viceversa, pentru monitorizarea cazurilor concrete, precum și extinderea SNR pentru protecția și asistenta victimelor și a potențialelor victime ale traficului de ființe umane la nivel comunitar (CS, 2013).

În luna iulie 2011, liderii, participanți ai Întrunirii Ministeriale a Comunității Democrațiilor de la Vilnius au inaugurat un nou mecanism pentru a susține democrațiile în curs de dezvoltare – „Parteneriatul pentru Provocările Democratice” (PPD). În urma participării Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene, la această Conferință, Republica Moldova a fost selectată, alături de Tunisia, drept „model regional de democrație” și inclusă în proiectul de asistență al Comunității Democrațiilor–PPD (MFAEI, 2011). Pe parcursul anilor 2012–2013, în Moldova, au fost create Grupuri de Lucru tematice, formate din reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale, societatea civilă și sectorul privat, care desfășoară lucru în comun în vederea oferirii suportului și expertizei în domeniile-cheie identificate de Guvernul Republicii Moldova. Deoarece una dintre cele cinci priorități stipulate în formularul RM de aplicare pentru PPD se referă la migrație și managementul frontierei, în Moldova a fost creat Grupul de Lucru în domeniul migrației al donatorilor pentru Republica Moldova care este co-prezidat de Ambasada României în Moldova și de Ambasada Republicii Slovace în Moldova, și este găzduit de Ambasada SUA în Moldova. În perioada 2012–2013, au avut loc cinci sesiuni ale acestui grup de lucru, în cadrul cărora au fost identificate și discutate prioritățile în domeniul migrației, managementului de frontieră și combaterii traficului de persoane; aceste domenii fiind subiectele pe care se vor axa eforturile partenerilor de dezvoltare ale Moldovei în cadrul PPD. Deși activitatea acestui Grup de Lucru pe alocuri dublează activitatea Consiliul sectorial de coordonare a asistenței externe prezidat de MAI, aceste întrevederi permit o discuție mai aprofundată pe diferite arii de suport extern, care oferă posibilitatea de participare a unor țări (prin intermediul teleconferinței) care nu sunt prezente în Consiliul sectorial sus-numit. În final, scopul acestui Grup de Lucru al donatorilor în cadrul PPD este de a discuta în detaliu inițiativele curente de asistență a Moldovei, în vederea evitării dublării asistenței externe oferite și identificării unor noi domenii de intervenție, dacă este cazul.

⁴⁴ Ordinul MMPSF nr. 060 din 17 februarie 2010 cu privire la crearea Consiliului de coordonare a asistenței externe în domeniul muncii și protecției sociale (cu anexele respective)

În anul 2013, Guvernul (CS, 2013) va continua acțiunile comune de planificare a asistenței externe, de implementare și de evaluare a indicatorilor de performanță stabiliți de Parteneriatul Global, precum și de îmbunătățire a procesului de schimb de informație prin noua platformă de gestionare a datelor AMP. Pentru a continua perfecționarea și îmbunătățirea eforturilor de eficientizare a asistenței pentru dezvoltare, în perioada următoare Cancelaria de Stat are în vizor mai multe angajamente inter alia, cum ar fi:

- (a) Alinierea asistenței externe la prioritățile naționale de dezvoltare și armonizarea ciclului de programare a acestora cu ciclul bugetar și de planificare a politicilor;
- (b) Asigurarea transparenței și publicarea informației relevante gestionării asistenței externe. Platforma informațională privind asistența externă va fi revizuită și ajustată;
- (c) Coordonarea interministerială necesită a fi regândită, fiind asigurate platforme de dialog unificate și eficiente;
- (d) Capacitățile instituționale ale ministerelor vor fi în continuare susținute și stimulate în funcție de performanța demonstrată.

Partea D. Principalele constatări, Implicații asupra Politicilor și Recomandări

Secțiunea D1 rezumă principalele constatări din Părțile A, B și C relevante în contextul datelor disponibile cu privire la situația curentă în domeniul migrației și dezvoltării.

În Secțiunea D2, în baza evaluării situației curente, sunt prezentate unele recomandări-cheie pentru elaboratorii de politici întru îmbunătățirea managementului curent al migrației.

Secțiunea D3 continuă secțiunea anterioară, prezentând un set de recomandări cu privire la integrarea migrației în politicile de dezvoltare ale țării.

Secțiunea D4 indică lacunele existente de date și oferă recomandări și strategii posibile pentru a îmbunătăți statisticile cu privire la migrație și baza generală de evidență a migrației.

D.1. Principalele constatări cu privire la legătura dintre migrație și dezvoltare

Această secțiune rezumă principalele constatări relevate de datele disponibile cu privire la situația curentă în domeniul migrației și dezvoltării.

Context. Fenomenul migrației în Moldova continuă să fie caracterizat preponderent de emigrarea peste hotare a populației, mai puțin de imigrarea persoanelor de peste hotare. Eforturile statului în perioada curentă sunt direcționate spre gestionarea fenomenului, inclusiv desfășurarea reformelor instituționale direcționate în acest scop, cooperarea mai strânsă cu Uniunea Europeană.

Odată cu declanșarea crizei economice în Europa și înăsprirea condițiilor de ședere a migranților în Federația Rusă, una dintre principalele țări de destinație a moldovenilor, a devenit deosebit de actuală necesitatea abordării problemelor migranților reveniți în țară. La întoarcere migranții pot contribui la dezvoltarea țării de baștină atât prin implicarea lor în activitatea de muncă, cât și prin lansarea afacerilor proprii, crearea legăturilor de afaceri între țara de origine și cele de destinație, transferul de abilități și cunoștințe acumulate peste hotare, de tehnologii, precum și prin transfer de idei, convingeri, standarde de viață etc.

Studiile realizate în domeniu denotă că principalii factori de impulsionare a migranților moldoveni continuă să fie cei de ordin economic: lipsa locurilor de muncă și/sau salariile neatractive oferite pe piața muncii din Moldova.

Modele actuale de migrație. Analiza situației în domeniul migrației s-a realizat în baza unei serii de date administrative și statistice, oferite de către diferiți producători de date.

O serie de date administrative ale ÎS CRIS „Registru” permite analiza situației privind Emigrarea autorizată cu retragerea vizei de reședință înainte de plecarea din țară. În baza acestor date a fost estimat un număr de circa 99,3 mii persoane care în 2012 locuiau peste

hotare. Emigrarea autorizată înregistrează tendințe stabile spre diminuare, în 2012 rata de descreștere a fluxului emigrării autorizate față de 2007 a constituit –56 procente. Fenomenul este mai pronunțat în mediul urban față de cel rural, emigrează autorizat mai multe femei decât bărbați. Preponderent pleacă din țară persoane tinere, instruite, cu studii medii de specialitate sau mai sus. Țările principale de destinație sunt Ucraina și Federația Rusă care cumulează aproape 70 procente dintre emigranți. Printre alte țări cu ponderi semnificative ale emigranților sunt menționate SUA, Germania, Israel, Belarus, Republica Cehă.

O sursă importantă, care oferă posibilitatea estimării volumului emigrării internaționale este informația DPF despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării frontierei de stat. Conform acestei surse la sfârșitul anului 2012 un număr de 330 mii persoane se aflau în afara țării mai mult de 12 luni, circa 65 procente dintre aceștia au vârstă de 15–44 ani, femeile constituind cu 14 procente mai mult decât bărbații. S-a înregistrat o tendință de creștere în 2012 în comparație cu 2008 a numărului copiilor care locuiesc peste hotare timp de 12 luni și mai mult.

Datele MAEIE obținute de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM peste hotare relatează că la finele anului 2012 peste hotare se aflau circa 756 mii persoane, indiferent de durata aflării acestora în țările de destinație. Conform datelor menționate peste 60 procente se aflau în Federația Rusă iar circa 20 procente – în Italia.

Migrarea temporară/circulară în scop de muncă, cu intenția de a reveni acasă, este estimată în baza datelor AFM. Datele cercetării relatează asupra unui număr de circa 300 mii persoane care într-un anumit timp s-au aflat la muncă în afara țării în perioada 2007–2012. Profilul Migrării temporare este diferit în comparație cu a Emigrării autorizate. Preponderent migrează la muncă populația din mediul rural care constituie circa 73 procente, iar caracterul masculin al acestui tip de migrație este deosebit de pronunțat. Numărul bărbaților depășește numărul femeilor cu circa 80%. În general, principalele țări de destinație au continuat să fie Rusia și Italia, însă distribuția pe sexe este diferită. Pentru circa 80 procente dintre bărbați țara de destinație este Federația Rusă, pentru 7 procente – Italia, în cazul femeilor distribuția este mai uniformă cu 44 procente – pentru Federația Rusă și 36 procente – pentru Italia.

În ceea ce privește structura pe vârste a migrației se observă prevalența semnificativă a celor de 15–44 ani, care cumulează circa 78 procente din totalul migranților temporari. Jumătate dintre migranți sunt persoane cu studii medii (liceu, gimnaziu), încă circa 40 procente constituie cei cu studii medii specializate și studii profesionale.

ANOFM declară tendințe spre creștere a numărului persoanelor care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, totuși, numărul acestora rămâne a fi destul de mic. Principalele țări de destinație unde migranții pleacă în baza contractelor de muncă sunt Israel și Emiratele Arabe Unite.

Cu referire la migrația pentru studii, datele denotă că numărul de moldoveni care s-au aflat la studii peste hotare pe parcursul anilor 2007–2012 a crescut de 2,2 ori. Circa 93 procente își făceau studiile în România, iar aproximativ câte 2 procente – în Bulgaria, Ucraina și Federația Rusă. Din cauza numărului limitat de locuri de studii peste hotare care sunt oferite Moldovei sub egida tratatelor internaționale, numărul de persoane care studiază

peste hotare, prezentat de Ministerul Educației, este relativ mic. Nu se cunoaște numărul celor care pleacă pentru a-și face studiile peste hotare în afara acordurilor internaționale și fără notificarea Ministerului, care, probabil, este mai mare.

Emigrarea involuntară a înregistrat tendințe spre diminuare în 2012 în comparație cu 2007. Numărul solicitanților de azil din Moldova peste hotare a fost de 909 în 2007, reducându-se treptat până la 441 persoane în 2012. Totodată, s-a înregistrat o creștere a numărului persoanelor care au obținut statut de refugiat peste hotare. Totuși, tendințe spre diminuare au fost atestate și sunt confirmate de rata de creștere atât a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare, cât și a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare, indicatori, care s-au redus în perioada respectivă.

Repatrierea: pe parcursul anilor 2007–2012, numărul anual de persoane repatriate a evoluat diferit. Totuși, acest număr s-a redus semnificativ în 2012, înregistrând o creștere negativă de aproximativ –8 procente. De asemenea, s-a redus în perioada studiată și numărul copiilor repatriați, care în 2012 a constituit 4,6 procente în comparație cu 10,3 procente înregistrat în 2007.

O dinamică pozitivă este înregistrată pentru domeniul readmisiilor în Moldova. După o creștere în perioada 2007–2011 de circa 9 ori a numărului persoanelor readmise, în 2012 se atestă o reducere majoră a numărului acestora, fapt ce denotă fie legalizarea cetățenilor moldoveni, fie respectarea regimului de ședere al țării în care se află aceștia.

De menționat că, începând cu anul 2011, datele privind repatrierea persoanelor sunt prezentate de două instituții: BMA (evidența repatrierii străinilor), ÎS CRIS Registru (evidența repatrierii cetățenilor moldoveni).

Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane (TFU): Sistemul Național de Referire⁴⁵ este cadrul principal de cooperare și coordonare a eforturilor actorilor activi în domeniul combaterii TFU, iar activitățile în cadrul SNR se realizează prin intermediul Echipelor Multidisciplinare (EMD) care au atins o acoperire națională. Eficiența sistemului respectiv este confirmată de creșterea numărului persoanelor identificate prin intermediul acestuia. Datele statistice arată că în 2012 au fost identificate 189 victime ale TFU, care este de 5,5 ori mai mare decât numărul identificat în anul 2007, numărul victimelor potențiale ale TFU raportat de ONG-uri pentru 2012 este de 1214 persoane, față de doar 52 persoane raportate în 2007. Femeile constituie circa 73 procente, copiii – peste 10 procente din totalul persoanelor identificate drept victime ale TFU.

Populația rezidentă de origine străină. Către finele anului 2012, numărul total de străini (inclusiv apatrizii) care se află pe teritoriul Moldovei a fost de 20.191 persoane (0,6% din totalul populației). Majoritatea străinilor sunt originari din Ucraina, Federația Rusă, Israel, România, Turcia, alte țări sunt reprezentate cu mai puțin de 2 procente fiecare. Numărul anual de imigrări a străinilor în Moldova este în creștere, respectiv de la 2.074 persoane în

⁴⁵ SNR a fost lansat în Republica Moldova în anul 2006 cu suportul OIM, a donatorilor externi și societății civile.

2007 la 3.116 persoane în 2012. E de menționat că rata de creștere în 2012 față de 2011 a constituit 14,6 procente.

Prevalența emigrării asupra imigrării influențează dezvoltarea demografică a republicii, care în perioada de amploare a fenomenului a condus la descreșterea continuă a numărului populației și amplificarea procesului de îmbătrânire a populației. E de menționat că în ultimii doi ani s-a observat o stabilitate în ceea ce ține de numărul total al populației, estimat de BNS. De asemenea, s-a atestat o stabilitate a altor indicatori demografici, spre exemplu, sporul natural, rata netă a migrației. Fenomenul migrației este mai pronunțat în mediul rural în comparație cu cel urban, totodată, se observă tendințe stabile spre creștere a populației urbane în contextul reducerii/stabilizării populației totale a țării, ceea ce relatează asupra existenței migrației interne, de la sate spre orașe, în special a populației economic active.

Migrația forței de muncă din țară are un rol important și semnificativ și în termeni economici. Creșterea numărului persoanelor plecate la muncă peste hotare a rezultat în creșterea semnificativă a cuantumului transferurilor de peste hotare a persoanelor fizice, cu o influență înregistrată asupra principalilor indicatori macroeconomici. Creșterea constantă a Produsului Intern Brut în mare parte se atribuie veniturilor remise în țară de către migranții moldoveni care lucrează peste hotare.

Remitențele reprezintă o sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populație. Circa 22 procente de gospodării casnice din țară în 2012 beneficiau de surse bănești provenite din remitențe, în mediul rural ponderea acestora a fost de 29,5 procente. Conform datelor AFM/MFM (2012), peste 80 procente dintre migranți trimit lunar bani familiei, jumătate dintre ei – sume de peste 500 dolari SUA.

Veniturile gospodăriilor sunt influențate considerabil de remitențe, în cazul gospodăriilor beneficiare de mijloacele respective ponderea constituie 56,9 procente, iar în cazul gospodăriilor beneficiare de remitențe din mediul rural – peste 60 procente. Astfel, dacă nu ar primi remitențe, proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei în 2012 ar constitui 27,6 procente, în mediul rural indicatorul ar fi de 35,3 procente.

Este atestată o deteriorare continuă a indicatorilor care caracterizează piața forței de muncă. În perioada 2007–2012 numărul populației economic active s-a redus constant cu 99 mii persoane, ceea ce constituie 7,5 procente, rata de activitate s-a redus cu 4,1 p.p. S-a redus ponderea populației sub VAM de la 19 procente la 17 procente, a crescut ponderea persoanelor peste VAM de la 15 procente la 17 procente. În condițiile migrației populației tinere peste hotare poate fi așteptată o reducere în continuare a populației în vârstă aptă de muncă cu toate efectele negative ale acestui fenomen.

Studiile în domeniu denotă unele tendințe spre reîntoarcere în țară a migranților în scop de muncă. Totodată, migranții reveniți se confruntă cu probleme de reintegrare, care sunt generate de lipsa locurilor de muncă și cuantumul mic al salariilor oferite. Lansarea propriei afaceri rămâne a fi dificilă din diverse motive, inclusiv insuficiența de resurse financiare și lipsa de informare. În aceste condiții o parte considerabilă dintre migranți aleg să re-emigreze.

Impactul negativ social generat de fenomenul migrației este confirmat de o serie de studii în domeniu. Acesta este exprimat prin deficiența de cadre în astfel de domenii ca educația și sănătatea, ca rezultat al emigrării personalului calificat care a lucrat în aceste sectoare. A fost constatat că migrația reduce sărăcia, însă generează efecte sociale negative asupra copiilor și vârstnicilor lăsați fără îngrijire în urma migrației persoanelor tinere. Studiul realizat în 2012 de MMPSF a relatat că s-au înregistrat 21,6 mii copii cu ambii părinți aflați la muncă peste hotare, iar 83,6 mii aveau cel puțin un părinte plecat în afara țării.

Migrația forței de muncă afectează **durabilitatea sistemului național de asigurare socială**. Astfel, fiind în afara țării, o parte semnificativă a populației economic active nu participa la sistem, ceea ce conduce la creșterea poverii asupra populației economic active în economia națională. Aceasta deja a condus la un deficit al bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), care pe parcursul ultimilor ani este compensat de către bugetul de stat (BS). De asemenea, lipsa pilonului cumulativ al sistemului de asigurări sociale și pachetul îngust de beneficii oferit de către actualul mecanism de asigurare individuală fac puțin atractivă participarea migranților la sistem. Prin urmare, neparticiparea actualilor migranți la sistem, la întoarcerea acestora pe termen mediu și lung se va reflecta în imposibilitatea obținerii unor beneficii din cadrul sistemului, ceea ce direct va contribui la creșterea poverii asupra sistemului de asistență socială. Prin urmare, asigurarea garanțiilor sociale minime a lucrătorilor migranți moldoveni aflați peste hotarele țării și găsirea unor soluții adecvate la întoarcerea acestora, reprezintă o preocupare curentă pentru stat. În acest context, pe parcursul ultimilor ani o serie de acorduri privind securitatea socială au fost semnate sau sunt în proces de negociere cu mai multe țări de destinație a acestora, ale căror principii se bazează pe contributivitate.

Cadrul instituțional. O serie de instituții de stat sunt implicate în procesele de gestionare a migrației, direct sau indirect, în corespundere cu domeniile de activitate și de competență a acestora. În scopul eficientizării activităților privind comunicarea și conlucrarea cu migrații moldoveni aflați peste hotare, coordonarea politicilor în domeniu a fost creat Biroul pentru Relații cu Diaspora. În cadrul ministerelor și altor autorități administrative centrale au fost desemnate persoane responsabile pentru promovarea și realizarea politicii statului în domeniul diasporii, la nivel de viceministri sau vicedirectori, care își exercită atribuțiile în domeniul cooperării cu diaspora în coordonare cu Biroul pentru Relații cu Diaspora.

Biroului Migrație și Azil i-au fost atribuite noi competențe prin desemnarea acestuia drept instituție responsabilă pentru elaborarea ulterioară a Raportului PME.

Cadrul național legislativ și regulator a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește constituirea unei baze comprehensive pentru un sistem eficient de gestionare a migrației. Conform opiniilor experților CE cadrul legislativ și de politici cu privire la prevenirea și contracararea traficului de ființe umane este consolidat și aliniat standardelor internaționale.

Continuă activitățile privind semnarea acordurilor bilaterale în domeniul migrației forței de muncă în scopul asigurării securității sociale și de muncă a migranților din Moldova.

Cadrul de politici este în continuă dezvoltare. Au fost elaborate și puse în aplicare strategii și politici de stat în diverse domenii conexe migrației: mobilitatea la frontieră,

reintegrarea la reîntoarcere a migranților, investirea remitențelor în dezvoltare, dezvoltarea ÎMM, combaterea migrației iregulare și TFU. Coordonarea și asigurarea coerenței politicilor și strategiilor ce țin de fenomenul migrației se realizează în cadrul unui aranjament instituțional impresionant. Cu toate acestea, este necesară îmbunătățirea în continuare a mecanismului de coordonare inter-instituțional pentru o gestionare mai eficientă a fenomenului migrației.

D.2. Recomandări cu privire la gestionarea migrației

În această secțiune, în baza evaluării situației curente, vor fi prezentate unele recomandări-cheie pentru elaboratorii de politici în scopul îmbunătățirii managementul curent al migrației.

Între anii 2008–2012 tema migrației, fiind recunoscută politic ca fenomen, inclusiv prin efectele sale pozitive și negative, a devenit un element-cheie la elaborarea politicilor naționale, sectoriale și intersectoriale.

În mod special, au devenit vizibile mecanismele ce țin de imigrarea străinilor. În mare parte acestea au asigurat transpunerea mai multor directive comunitare în domeniu. Acest fapt a contribuit la eficientizarea dialogului bilateral cu statele comunitare în domeniile conexe migrației (ocupațional, social, educațional etc.).

Totodată, rămân a fi necesare:

- (1) consolidarea capacităților autorităților competente din țară în corelarea și promovarea principiilor și procedurilor de admitere în țară și de documentare a străinilor (migranților economici și non-economi) cu realitățile economice ale țării, fiind aplicată o abordare utilitaristă pentru țară;
- (2) perfectarea continuă a cadrului normativ privind admiterea selectivă a străinilor în scop de muncă pentru suplinirea deficitului de personal înalt calificat:
 - (a) în domeniile care duc lipsa forței de muncă calificată autonomă;
 - (b) în ramurile economiei prioritare pentru dezvoltarea durabilă a țării care nu dispun de resurse autohtone de calificare necesară și
 - (c) facilitarea admiterii și șederii în Republica Moldova a investitorilor străini precum și a persoanelor care gestionează investițiile străine în domeniile economice cu efect multiplicativ.

De remarcat, că promovarea pro-activă de atragere a investițiilor străine prin politicile migraționiste cunoaște mai multe exemple internaționale. Astfel, practica statelor europene sau nord-americane prevede în acest sens mecanisme de facilitare a admiterii și documentării străinilor care investesc în afaceri în zone economice prestabilite (mediul rural, și/sau dezvoltarea economiei multiplicative în raport cu condițiile generale ca ex.) sau creează locuri noi de muncă;

- (3) dezvoltarea mecanismelor de recunoaștere a competențelor și calificărilor profesionale a străinilor în domeniile care necesită personal calificat;
- (4) promovarea instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova în scopul atragerii străinilor la studii și promovarea imaginii instituțiilor de învățământ superior din țară;
- (5) perfecționarea instrumentelor legale și instituționale ce asigură principiul non-discriminării străinilor aflați în țară, evitării oricăror restricții nejustificate de natură discriminatorie bazate pe orice motiv cum ar fi sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice sau starea de sănătate, limba, religia sau convingerile etc.;
- (6) promovarea unui climat de legalitate în admiterea și șederea străinilor în Republica Moldova prin sporirea gradului de informare a potențialilor migranți care doresc să vină în Republica Moldova pentru perioade scurte de timp (la studii, muncă etc.).

Un domeniu deosebit în gestionarea migrației revine politicilor de integrare a străinilor promovate în stat. Deși cadrul regulatoriu în domeniu adoptat în Republica Moldova este recunoscut drept unul novator atât în zona CSI, cât și pentru un șir de state vest-europene, implementarea acestuia se află în faza inițială și necesită mai multă atenție pentru asigurarea corelării cu necesitățile evidențiate.

Dezvoltarea rapidă a proceselor de imigrare a străinilor în țară nu a permis preselecția lor din statele terțe, similare sau apropiate ca identitate culturală, civilizațională sau religioasă etc., fapt ce ar exclude deficiențele în integrare. Datele PME indică că în Republica Moldova se află cu drept de ședere provizorie sau de ședere permanentă peste 20 mii de străini.

Astfel, este important de a dezvolta în cadrul politicilor de gestionare a migrației unele politici pe termen lung ce țin de acomodarea reciprocă între toți străinii (beneficiarii unei forme de protecție, imigranții, persoanele născute în afara țării și alte categorii de persoane) și locuitorii Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2012 au fost dezvoltate mecanismele necesare de cooperare între entitățile statale responsabile de acomodarea și integrarea străinilor, a fost garantat accesul străinilor la programele de acomodare socioculturală și lingvistică prin asigurarea cheltuielilor necesare din contul Bugetului de Stat.

Totodată, având în vedere importanța deosebită a integrării străinilor pentru coeziunea socială și civică în țară, este necesară susținerea activă a străinilor și apatrizilor cu statut de ședere legală în Republica Moldova, asigurarea participării lor la viața economică, socială și culturală a țării.

Acest obiectiv urmează a fi susținut prin sporirea gradului de conștientizare de către persoanele publice, societatea civilă, străinii înșiși a importanței procesului de integrare.

Deși autoritățile publice au recunoscut importanța politicilor de integrare prin definirea fondurilor publice necesare pentru implementarea lor, acestea nu sunt suficiente pentru acoperirea întregului spectru de necesități posibile și pentru toate categoriile de străini. Astfel, este necesar să se determine categoriile de străini care pot beneficia de un tratament facilitat în domeniul dat, spre exemplu, categoriile de persoane vulnerabile, beneficiarii unor forme de protecție, minorii neînsoțiți, femeile etc.

Implementarea politicilor de integrare necesită o monitorizare obiectivă prin stabilirea unor seturi de indicatori în toate domeniile relevante, culegerea, sinteza și analiza datelor obținute.

Rămâne ca deziderat elaborarea și implementarea mecanismelor de implementare practică a programelor de integrare cu participarea reprezentanților autorităților publice locale, mediului de afaceri, societății civile.

În domeniul emigrării, domeniu care a beneficiat de cea mai mare atenție în cadrul cercetărilor și abordării comprehensive la elaborarea politicilor de stat, rămân a fi prioritare aspectele ce țin de situația membrilor de familie lăsați fără grija celor plecați peste hotare, în special, a bătrânilor și a copiilor.

În mod special, este deranjantă creșterea numărului copiilor minori rămași fără îngrijirea părinților în legătură cu plecarea acestora la muncă peste hotare. Datele obținute din cercetări indică gradul redus de socializare a copiilor respectivi, abandonul sistemului școlar, reducerea nivelului de instruire, creșterea delincvenței juvenile pentru categoria respectivă de copii.

Problemele menționate solicită implicarea proactivă a statului și a întregii societăți, crearea unor mecanisme stabile de parteneriat comunitar sau social pentru prevenirea fenomenului, consolidarea mecanismului preventiv pe țară, precum și dezvoltarea mecanismelor de resocializare pentru categoria respectivă de populație. Este regretabilă lipsa coerenței între eforturile diferitelor autorități care sunt responsabile pentru diferite aspecte ale problemei date (APL, MMPSF, ME, MAI ș. a.). În acest sens, este necesar să se dezvolte parteneriate durabile, eficiente și diligente între toți actorii implicați, completarea deficienței existente în serviciile necesare la nivel comunitar, care ar răspunde necesităților copiilor și tinerilor din familiile migranților. Este importantă redimensionarea atitudinii autorităților publice față de problema dată.

Își mențin importanța inițiativele comune cu statele de destinație, inclusiv Federația Rusă și Ucraina, preconizate pentru asigurarea migrației circulare, reîntoarcerea lucrătorilor migranți și reintegrarea lor pe piața muncii din Moldova.

Rămâne o necesitate stringentă asigurarea transferului de calificări și inovații în anumite sectoare, prin intensificarea reîntoarcerii temporare a conaționalilor înalt calificați care ar facilita circulația de creiere.

O atenție deosebită autoritățile moldovenești au acordat stabilirii relațiilor între organizațiile Diasporei din diferite țări cu țara, inclusiv instituirea autorității speciale

în domeniul Biroul pentru Relațiile cu Diaspora din cadrul Cancelariei de Stat a Republicii Moldova. Este importantă susținerea și coordonarea în continuare de către BRD a activității în domeniul, organizării diferitelor activități cu comunitățile de moldoveni și organizațiile diasporale de peste hotarele Republicii Moldova.

Deși Moldova a creat deja un cadru instituțional solid în domeniul gestionării migrației, este necesar să se dezvolte capacitățile de gestionare a migrației și în continuare. Astfel, elaborarea politicilor ulterioare trebuie să se bazeze pe date comprehensive și bine structurate, să țină cont de interesele și obiectivele specifice ale țării, să se refere la diferitele aspecte ale politicii publice generale cum ar fi cele ocupaționale, demografice, promovarea migrației circulare, de reîntoarcere și de reintegrare a migranților etc.

Acest deziderat necesită susținerea și dezvoltarea capacităților instituțiilor publice care asigură elaborarea și implementarea politicilor ce țin de problemele migraționale (mai multe resurse materiale, ateliere de instruire, eliminarea impedimentelor birocratice, mai multă luare în considerație a practicii și expertizei locale, evitând bizuirea excesivă pe intervențiile experților externi etc.).

În acest context, crește rolul structurilor care urmează să asigure coordonarea, acestea urmează să dispună de suficiente resurse umane instruite, inclusiv în domeniile moderne de activitate și comunicare.

D.3. Recomandări cu privire la integrarea migrației în politicile de dezvoltare

Această secțiune prezintă un set de recomandări cu privire la integrarea migrației în politicile de dezvoltare ale țării.

Integrarea migrației în procesele de dezvoltare este prevăzută în cadrul unor politici de durată.

Obiectivele de bază au fost stabilite în Strategia Națională a Moldovei în domeniul migrației și azilului (2011–2020) și în Planul Național de Acțiuni pentru 2011–2015 cu privire la implementarea Strategiei Naționale în domeniul migrației și azilului. Acestea fac o legătură între domeniul migrației și azil cu cadrul general al politicilor de dezvoltare a țării.

Noua strategie de dezvoltare a Moldovei – „Strategia de Dezvoltare Națională: Moldova 2020: 7 soluții pentru Republica Moldova” la fel contribuie la corelarea cu strategiile sectoriale, implementate de diferite ministere de resort.

Merită de a fi menționate în acest context și politica externă a Guvernului Moldovei, precum și angajamentele țării reflectate în documente precum: Declarația comună cu privire la Parteneriatul de Mobilitate Republica Moldova – UE și Programul Național de implementare a Planului de Acțiuni Republica Moldova – UE în domeniul liberalizării regimului de vize (aprobat în 2011). Ultimul, grație abordării comprehensive a modului de gestionare a migrației în corespundere cu directivele comunitare, a dictat reformarea cardinală legislativă și instituțională în domeniul gestionării migrației.

Totodată, dinamica și amploarea proceselor migraționale din perioada examinată necesită corectarea și includerea unor elemente specifice în politicile de dezvoltare.

Având în vedere procesele continue de reducere a numărului populației și sporirea coeficientului de îmbătrânire a acesteia, este necesar:

- (a) de asigurat o mai bună gestionare a proceselor migrației circulare;
- (b) de asigurat monitorizarea migranților reveniți, în special a persoanelor care se confruntă cu probleme, cunoașterea problemelor care apar la reintegrarea lor socială, psihologică, ocupațională, educațională de altă natură; în această ordine de idei, trebuie să fie dezvoltată în continuare colectarea datelor privind persoanele plecate provizoriu peste hotare (informația despre emigrarea temporară, la muncă, studii, pe vârste și nivel de instruire în dinamică), asigurarea corelării informației și analiza datelor pre- și post- emigrare și elaborarea politicilor adecvate;
- (c) de dezvoltat în continuare aspectele ce țin de securitatea demografică a țării; aceasta necesită includerea în politicile de durată a aspectelor ce țin de protecția socială a familiei și a copiilor lăsați fără grija părinților plecați peste hotare, dezvoltarea politicilor de securitate demografică în baza monitorizării indicatorilor selectați, inclusiv a celor constatați în Raportului analitic PME;
- (d) de ameliorat calitatea datelor statistice și administrative care se referă la emigrarea autorizată, având în vedere indicatorii ce țin de vârsta, sexul și mediul de reședință ale persoanelor plecate.

În scopul asigurării mecanismelor necesare pentru implementarea politicilor necesare pentru protecția copilului și familiei pentru perioada migrației părinților este necesar de asigurat colectarea periodică a datelor despre numărul copiilor cu părinți plecați peste hotare la muncă, numărul căsătoriilor și divorțurilor în familiile migranților în dinamică, numărul copiilor născuți în familiile migranților peste hotarele Republicii Moldova.

Deoarece Republica Moldova a optat pentru procesele integraționiste și liberalizarea regimului de vize cu UE, un accent deosebit pentru îmbunătățirea gestionării proceselor migraționale se pune pe existența și dezvoltarea instrumentelor de control al migrației. În această ordine de idei, prioritară devine dezvoltarea instrumentelor de colectare a informației statistice și nominale privind migrația, corelarea unității noțiunilor și definițiilor utilizate în legislația națională cu cele din legislația comunitară, în special, cele din Regulamentul 862 al Parlamentului European, al Consiliului din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare în domeniul migrației și protecției internaționale.

D.4. Recomandări vizând îmbunătățirea statisticilor migraționale și a elaborării politicilor bazate pe probe

Această secțiune indică lacunele existente de date și oferă recomandări și strategii posibile pentru a îmbunătăți statisticile cu privire la migrație și întreaga bază de evidență a acestui fenomen.

Gestionarea eficientă a migrației poate fi realizată doar dacă politicile și strategiile se bazează pe informații actualizate privind fluxurile migraționale. Astfel, colectarea datelor de încredere, inclusiv în scopuri de prognozare, trebuie să facă parte dintr-o politică națională comprehensivă în domeniul migrației. De asemenea, există prea puțină informație disponibilă cu privire la asemenea subiecte importante precum remitențele, conștientizarea de către migranții reali și potențiali a migrației legale și a posibilităților de revenire, sau magnitudinea exodului de creieri din Moldova.

Sunt observate unele subestimări/lacune cu privire la evidența migrației după domenii. De exemplu, Ministerul Educației deține date oficiale cu privire la numărul de cetățeni moldoveni care își fac studiile peste hotare în baza tratatelor internaționale, însă nu se duce evidența celor care aplică și obțin de sine stătător posibilități de a studia peste hotare. O problemă se referă la ducerea evidenței copiilor lăsați fără grija părinților migrați – este o sarcină divizată între câteva ministere, care raportează diverse date, deseori necorelate.

Printre acțiunile/strategiile recomandate pentru îmbunătățirea și generarea datelor vizând migrația, putem menționa următoarele:

Profilul Migrațional Extins (PME), perceput mai degrabă drept un proces decât doar un produs, reprezintă un potențial înalt de sinergie cu procesele de integrare a migrației, în ceea ce privește realizarea obiectivului de a înțelege și utiliza datele pentru niște decizii pertinente și evaluarea progresului obținut. Guvernul Moldovei a aprobat „Lista de indicatori și șablonul Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova” la 25 august 2012. Conform Hotărârii Guvernului, BMA în cooperare cu alte ministere și autorități publice centrale relevante va asigura producerea și actualizarea anuală a indicatorilor PME, cât și a proiectului raportului anual analitic în baza Listei de indicatori și șablonului PME pentru RM.

Pentru a realiza aceste obiective, se propun următoarele:

- (a) Compilarea și actualizarea unui PME urmează să fie efectuată în mod durabil, canalizând constatările PME în elaborarea de politici. În ordinea dată de idei, se recomandă elaborarea unui plan de acțiuni/strategii pentru actualizarea regulată a PM și dezvoltarea în continuare a exercițiului PM;
- (b) Soluționarea problemei cu privire la datele inadecvate necesită dezvoltarea capacităților instituțiilor de stat (BNS, ÎS CRIS „Registru”, MAI etc.), care sunt implicate în colectarea datelor la nivel național;
- (c) Este stringentă necesitatea unei colaborări constructive și mai active între principalii producători de date statistice, care sunt ÎS CRIS „Registru” și BNS. Aici trebuie de menționat și necesitatea unei cooperări mai active în domeniul statisticii cu Departamentul Poliției de Frontieră în ceea ce privește înregistrarea migranților la trecerea frontierei;
- (d) Problema lipsei de metodologii unificate pentru evaluarea și cuantificarea procesului migrațional ar putea fi atenuată prin adoptarea unor anumite acte guvernamentale care ar crea și introduce o aplicare unificată a unor norme și

definiții, clase, segregate și dezagregate, de rând cu toate criteriile existente, în conformitate cu abordările metodologice convenite pe plan internațional, cât și conform indicatorilor statistici comparativi care acoperă un șir vast de probleme ce țin de migrație;

- (e) Schimbul de date cu țările de destinație a migranților din Moldova oferă o posibilitate concretă pentru verificarea exactității datelor din Moldova privind emigrarea. Aceste date deseori nu sunt incluse în statisticile anuale privind migrația; prin urmare o cerere regulată de date de la țările respective ar putea fi necesară;
- (f) Instruirea bine orientată și cooperarea tehnică pentru instituția și experții naționali responsabili de actualizarea PME, inclusiv prin intermediul unor proiecte twinning.

În contextul menționat este necesară dezvoltarea în continuare a asistenței informaționale pentru autoritățile publice centrale și locale drept suport în scopul asigurării managementului eficient în domeniul migrației și azilului.

Trebuie continuate activitățile ce țin de consolidarea capacităților instituționale în colectarea, agregarea, sistematizarea de către beneficiari a datelor pentru elaborarea și implementarea politicilor în domeniul migrației și azilului, integrării străinilor.

În acest scop se va menține activitatea de asigurare informațională interinstituțională, atât pe verticală, cât și pe orizontală, la toate nivelurile (național, regional, local), pentru toate autoritățile competente în scopul asigurării managementului complex al migrației, coordonării activităților comune, reducerii riscurilor.

Dezvoltarea mecanismelor de cooperare privind analiza riscurilor, cooperarea în culegerea și prelucrarea informației, instituirea, după caz, a unor grupe comune de investigații pe domenii noi de activitate, asigurarea accesului la bazele de date existente sau nou-create, crearea unor baze de date comune sau a unor sisteme de schimb rapid a informației pentru autoritățile publice.

Urmează a fi dezvoltate mecanismele de planificare (în baza protocoalelor de cooperare) comună a cooperării interinstituționale în baza unor înțelegeri comune a riscurilor și amenințărilor, în special între instituțiile ce țin de schimbul de informație între autorități, de medierea conflictelor de competențe ș.a.

Anexe

Anexa I. Glosar de termeni

1. *Populație* – toți locuitorii unei țări sau ai unui teritoriu (provincie, oraș, mediu urban etc.); numărul locuitorilor unei țări sau ai unui teritoriu; de facto, populația dintr-un stat, teritoriu sau regiune (în baza glosarului ONU cu privire la populație). Eurostat se referă la conceputul de populație obișnuit rezidentă și include toți locuitorii dintr-un areal anumit la 1 ianuarie al anului de referință (sau, în unele cazuri, la 31 decembrie al anului precedent).
2. *Reședință obișnuită* – locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaj religios, sau, în absența informațiilor, locul de reședință legal sau înregistrat (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației).
3. *Imigrant* – persoana care imigrează (implicată în procesul de imigrație) (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).
4. *Imigrație* – acțiunea prin care o persoană își stabilește reședința obișnuită pe teritoriul unui alt stat pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni, după ce, în prealabil, a avut reședința obișnuită într-un alt stat (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației).
5. *Emigrant* – persoana care emigrează (implicată în procesul de emigrație) (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).
6. *Emigrație* – acțiunea prin care o persoană care a avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul unui stat încetează să mai aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului în cauză pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).
7. *Migrație netă* – diferența dintre numărul persoanelor care intră pe teritoriul unui stat și numărul persoanelor care părăsesc teritoriul statului respectiv în aceeași perioadă. Este denumită și „bilanț migratoriu” (IOM. International Migration Law 25, Glossary on Migration).
8. *Cetățenie* – legătură juridică specială între o persoană și statul său, dobândită prin naștere sau prin naturalizare, indiferent că este prin declarație, opțiune, căsătorie ori alte mijloace, în conformitate cu legislația națională.
9. *Străin* – persoană dintr-o anumită țară care nu este cetățean/nu deține cetățenia acestei țări (UE).

10. *Oraș* – unitate administrativ-teritorială mai dezvoltată decât satul din punct de vedere economic și social-cultural, care cuprinde populația urbană, cu structuri edilitar-gospodărești, industriale și comerciale corespunzătoare, a cărei populație în mare parte este încadrată în industrie, în sfera deservirii publice și în diferite domenii de activitate intelectuală, în viața culturală și politică (Legea nr.764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova).
11. *Pragul sărăciei absolute* se calculează în baza cheltuielilor alimentare ale decililor 2-4, ajustate la 2282 kcal/persoană/zi și adăugarea la acestea a cheltuielilor nealimentare (ponderea pentru toate gospodăriile din CBGC).
12. *Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute* – numărul persoanelor care trăiesc în gospodării cu cheltuieli pe adult echivalent (scala 1:0.7:0.5) sub pragul sărăciei, raportat la numărul total al populației.
13. *Venitul echivalat* este definit drept venitul total al gospodăriei raportat la „mărimea echivalentă” a acestuia, considerând mărimea și compoziția gospodăriei, și este atribuit fiecărui membru al gospodăriei (venitul total al gospodăriei este raportat la mărimea echivalentă a acestuia, utilizând așa-numita scară de echivalență „modificată OECD”).
14. *Copil* – orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă (Convenția ONU privind drepturile copilului).
15. *Longevitatea* este evaluată prin speranța de viață la naștere.
16. *Nivelul de studii* este calculat ca medie aritmetică ponderată a ratei alfabetizării (cu o pondere de două treimi) și a ratei brute de înrolare la toate nivelurile de învățământ (cu o pondere de o treime).
17. *Standardele de viață* sunt evaluate prin PIB pe cap de locuitor, exprimat în dolari SUA la paritatea puterii de cumpărare.
18. *Remiterile migranților* reprezintă transferuri de peste hotare de mijloace bănești și de bunuri, ce au impact asupra veniturilor gospodăriilor. Ele rezultă din circulația temporară sau permanentă a oamenilor pentru muncă în alte economii, stabilirea cu traiul permanent, precum și din relații interumane: cadouri, donații, moșteniri. Ele pot fi în numerar și nonnumerar, expediate prin canale oficiale (cum ar fi transferuri prin rețele electronice) sau prin canale informale (cum ar fi banii sau bunurile transportate peste frontiere) (Ediția a șasea a *Manualului FMI referitor la balanța de plăți și situația investițiilor Internaționale*, anexa 5. Remiterile).
19. *Mic trafic de frontieră* – trecerea frecventă a frontierei comune a statelor contractante de către rezidenții din zona de frontieră, care intenționează să rămână în zona de frontieră a celeilalte părți contractante, în special din motive de ordin social, cultural, familial sau întemeiate economic, pentru o perioadă care nu depășește 3 luni de ședere neîntreruptă de la data trecerii frontierei (Regulamentul CE nr.1931/2006).

20. *Solicitant de azil* – un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid care a depus o cerere de azil cu privire la care nu a fost adoptată încă o hotărâre finală (Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat).
21. *Refugiat* – orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, opiniilor politice sau apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară (în baza art. 1 al Convenției ONU din 51 privind statutul refugiaților, precum și Directivei 2004/83/CE).
22. *Statut de refugiat* – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, a străinului sau apatridului care întrunește condițiile prevăzute în Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum și în Protocolul privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967 (Legea nr. 270-XVI din 18 decembrie 2008).
23. *Repatriere* – dreptul personal al refugiatului, prizonier de război sau reținut civil, să se întoarcă în țara de naționalitate, în condiții specifice definite în diferite instrumente internaționale (Convenția de la Geneva, 1949 și Protocoalele Adiționale, 1977, Regulamentele de respectare a legilor și obiceiurile războiului pe uscat, anexate la a patra Convenție de la Haga, 1907, instrumente ale drepturilor omului, precum și dreptul internațional cutumiar).
24. *Confirmare de repatriere* – act oficial eliberat de autoritatea competentă pentru străini, care confirmă dreptul la repatriere (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
25. *Readmisie* – acțiune a unui stat de acceptare a reintrării unui individ (național, național al țărilor terțe sau apatrid).
26. *Acord de readmisie* – acord internațional care prevede proceduri, pe bază reciprocă, pentru returnarea nenaționalilor aflați într-o situație ilegală în țara lor de origine sau în țara prin care aceștia au tranzitat.
27. *Apatrid* – persoană care nu este cetățean al Republicii Moldova și nici cetățean al unui alt stat (Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000).
28. *Apatridia* poate rezulta din mai multe cauze, inclusiv conflict de legi, transfer de teritoriu, legi care reglementează căsătoria, practici administrative, discriminare, lipsa înregistrării nașterii, denaționalizare (atunci când un stat anulează naționalitatea unui individ) și renunțare (atunci când un individ renunță la protecția statului).

29. *Naturalizare* – acordarea cetățeniei la cererea persoanei care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024 din 2 iunie 2000.
30. *Persoană născută în străinătate* – o persoană născută în afara țării de reședință obișnuită curentă, indiferent de cetățenia persoanei. Îndrumări pentru colectarea datelor privind migrația internațională conform articolului al Regulamentului 862/2007 și pentru colectarea datelor adiționale pe bază voluntară: imigrare, emigrare, populația obișnuit rezidentă și obținerea și pierderea cetățeniei.
31. *Țara de naștere* – țara de reședință (în cadrul frontierelor actuale, dacă informația este disponibilă) a mamei la data nașterii sau, dacă nu este posibil, țara (în cadrul frontierelor actuale, dacă informația este disponibilă) în care a avut loc nașterea.
32. *Permis de ședere/buletin de identitate pentru apatrizi* – act de identitate care atestă dreptul de ședere legală pe teritoriul Republicii Moldova (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
33. *Protecție umanitară* – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, acordată străinului sau apatridului din alte motive decât cele prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 (Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul în Republica Moldova).
34. *Ședere ilegală* – prezența pe teritoriul Republicii Moldova a unui străin care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile privind intrarea, aflarea sau șederea în Republica Moldova (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
35. *Migrant ilegal* – persoană care, din cauza unei intrări neautorizate, încălcării condițiilor de intrare sau expirării vizei nu deține statut legal într-o țară de tranzit sau gazdă (IOM International Migration Law 25, Glossary on Migration).
36. *Expulzare* – acțiune a autorității unui stat cu intenția și efectul securizării transportării persoanei sau persoanelor (nenaționali sau apatrizi) împotriva voinței lui/ei de pe teritoriul acestui stat (IOM International Migration Law 25, Glossary on Migration).
37. *Anulare* – decizie luată de autoritatea competentă pentru străini împotriva străinului dacă acesta nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege ori s-a stabilit că unele acte care au stat la baza acordării dreptului de ședere sunt falsificate (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
38. *Revocare* – decizie luată de autoritatea pentru străini dacă se constată că străinul nu mai întrunește condițiile de prelungire a dreptului de ședere ori nu mai respectă scopul pentru care i s-a acordat acest drept, ori a încălcat reglementările vamale sau reglementările privind frontiera de stat (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

39. *Returnare* – proces de întoarcere a unui străin prin executare voluntară a deciziei de returnare sau prin executare forțată a acesteia: în țara de origine, în o țară de tranzit, în conformitate cu acordurile de readmisie, sau în o țară terță în care străinul decide în mod voluntar să se întoarcă și în care acesta va fi acceptat.
40. *Decizie de returnare* – act administrativ al autorității competente pentru străini, prin care șederea unui străin este stabilită ca fiind ilegală și care obligă străinul să părăsească teritoriul Republicii Moldova într-un termen stabilit (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
41. *Declararea străinului persoană indezirabilă* este o măsură asiguratorie de autoritate, dispusă împotriva unui străin care a desfășurat, desfășoară ori în a cărui privință există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
42. *Custodie publică* – măsură de restrângere a libertății de mișcare (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
43. *Luarea în custodie publică* – măsură de restrângere a libertății de mișcare dispusă de instanța de judecată împotriva străinului care nu a putut fi returnat în termenul prevăzut de prezenta lege, precum și împotriva străinului care a fost declarat indezirabil sau în a cărui privință instanța de judecată a dispus expulzarea (Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).
44. *Populație stabilă* – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar.
- N.B. Noua definiție va intra în vigoare după desfășurarea Recensământului populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014. Până în anul 2014 se va utiliza noțiunea „populație stabilă”, conform definiției utilizate de Biroul Național de Statistică: numărul populației stabile (populația rezidentă).*
45. *Stoc* – reprezintă datele statistice măsurate la sfârșitul perioadei de referință (OECD Glosarul de noțiuni statistice).
46. *Flux* – reprezintă datele statistice acumulate pe parcursul perioadei de referință (OECD Glosarul de noțiuni statistice).

Anexa 2. Tabele statistice

Partea A: Tendințe migraționiste

Tabelul 1a. Numărul anual de emigrări internaționale autorizate după mediul de reședință anterior, sexe, grupuri de vârstă și țări de destinație*

	Numărul persoanelor					
	2007	2008 ¹	2009	2010	2011	2012
Total au emigrat	7.172	6.988	6.663	4.714	4.039	3.129
<i>Medii de reședință înainte de plecare din Moldova</i>						
Urban	4.402	4.195	3.955	3.139	2.722	2.152
Rural	2.770	2.793	2.708	1.575	1.317	977
<i>Sexe</i>						
Bărbați	3.276	3.237	3.138	2.193	1.813	1.425
Femei	3.896	3.751	3.525	2.521	2.226	1.704
<i>Grupuri de vârstă, ani</i>						
0–4	1	1	281	199	219	138
5–9	1	4	319	232	200	146
10–14	45	75	303	229	161	130
15–19	401	414	413	276	236	212
20–24	939	910	775	481	374	252
25–29	1.246	1.228	966	600	475	300
30–34	1.008	947	818	517	389	303
35–39	665	692	570	386	342	265
40–44	495	510	398	306	233	204
45–49	479	489	402	270	203	164
50–54	497	438	404	277	275	182
55–59	536	453	365	296	300	223
60–64	249	235	244	230	223	232
65–69	264	201	138	121	109	116
70–74	169	194	126	126	127	107
75–79	100	106	82	78	91	85
80–84	50	67	39	61	52	38
85 și mai mult	27	24	20	29	30	32
<i>Țări de destinație</i>						
Ucraina	2.663	3.163	2.952	2.227	1.827	1.360
Federația Rusă	3.110	2.663	1.866	1.162	858	772
S.U.A	695	588	899	523	538	245
Germania	253	195	264	220	179	218
Israel	140	137	278	232	204	198
Republica Cehă	24	40	77	57	43	56
Belarus	187	122	125	100	74	48

	Numărul persoanelor					
	2007	2008 ¹	2009	2010	2011	2012
Kazahstan	20	14	31	33	27	29
Bulgaria	4	14	26	19	9	8
Italia	1	1	23	27	0	0
Alte țări	75	51	122	114	280	195

Sursa: MTIC (ÎS CRIS „Registru”).

- Această formă include retragerea vizei de reședință și declararea emigrării pe termen lung sau pentru totdeauna din țară, cunoscută în țară și sub termenul de emigrare permanentă. În PME (versiunea 2005–2010) a fost utilizată noțiunea de emigrare internațională „documentată”. Evidența emigrării autorizate a cetățenilor moldoveni este dusă de ÎS CRIS Registru.
1. Datele pentru 2007 și 2008 nu includ numărul total al copiilor emigrați împreună cu părinții (și anume acei incluși în pașaportul unuia dintre părinți).

Tabelul 1b. Numărul cetățenilor moldoveni plecați peste hotare, după durata aflării, sexe și grupe mari de vârstă la sfârșitul anilor 2011 și 2012*

Durata		Total	Numărul de persoane, pe grupe de vârstă, ani :				
			0–14	15–29	30–44	45–59	60 și peste
2011							
Total	Ambele sexe	780.735	43.601	250.779	276.485	166.696	43.174
	Bărbați	366.461	22.118	126.198	132.212	69.854	16.079
	Femei	414.274	21.483	124.581	144.273	96.842	27.095
dintre care:							
Până la 3 luni	Ambele sexe	207.342	8.259	70.711	69.708	49.014	9.650
	Bărbați	106.681	4.186	39.021	38.096	22.213	3.165
	Femei	100.661	4.073	31.690	31.612	26.801	6.485
De la 3 luni până la 1 an	Ambele sexe	265.914	21.664	91.309	91.404	53.221	8.316
	Bărbați	144.759	10.960	44.572	38.790	17.859	2.578
	Femei	151.155	10.704	46.737	52.614	35.362	5.738
De la 1 an până la 3 ani	Ambele sexe	151.839	9.851	51.804	54.351	28.166	7.667
	Bărbați	68.204	5.027	24.304	24.689	11.381	2.803
	Femei	83.635	4.824	27.500	29.662	16.785	4.864
De la 3 ani și mai mult	Ambele sexe	155.640	3.827	36.955	61.022	36.295	17.541
	Bărbați	76.817	1.945	18.301	30.637	18.401	7.533
	Femei	78.823	1.882	18.654	30.385	17.894	10.008

Durata		Total	Numărul de persoane, pe grupe de vârstă, ani :				
			0-14	15-29	30-44	45-59	60 și peste
2012							
Total	Ambele sexe	820.222	53.137	253.293	289.465	174.616	49.711
	Bărbați	384.169	27.024	126.936	138.608	73.154	18.447
	Femei	436.053	26.113	126.357	150.857	101.462	31.264
dintre care:							
Până la 3 luni	Ambele sexe	207.340	9.650	69.631	67.777	49.367	10.915
	Bărbați	105.579	4.939	38.115	36.966	21.968	3.591
	Femei	101.761	4.711	35.516	30.811	27.399	7.324
De la 3 luni până la 1 an	Ambele sexe	282.715	26.430	93.902	95.953	56.711	9.719
	Bărbați	124.308	13.350	46.299	42.037	19.691	2.931
	Femei	158.407	13.080	47.603	53.916	37.020	6.788
De la 1 an până la 3 ani	Ambele sexe	153.115	11.914	51.263	54.808	27.307	7.823
	Bărbați	67.823	6.067	23.893	24.495	10.603	2.765
	Femei	85.292	5.847	27.370	30.313	16.704	5.058
De la 3 ani și mai mult	Ambele sexe	177.052	5.143	38.497	70.927	41.231	21.254
	Bărbați	86.459	2.668	18.629	35.110	20.892	9.160
	Femei	90.593	2.475	19.868	35.817	20.339	12.094

Sursa: SIIAMA, estimate de DPF.

* Informația este prezentată conform datelor acumulate de la Punctele de trecere a Frontierei de Stat controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova

Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a populației, în procente

2.1. EMIGRAREA Internațională	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor autorizate ale populației	107,28	97,43	95,35	70,75	85,68	77,47
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării autorizate a populației (femei/bărbați)	118,93	110,31	111,36	115,00	122,78	119,58
2.1.6. Proporția relativă a emigranților autorizați din mediul rural versus urban	62,94	66,58	68,47	50,19	48,38	45,39

Sursa: MTIC (ÎS CRIS „Registru”).

* Cifrele au fost calculate în baza emigrării autorizate a persoanelor care au emigrat autorizat din Moldova, număr raportat la același indicator pentru anul precedent.

Tabelul 3. Numărul anual de emigrări internaționale autorizate după nivelul de instruire și sexe

Persoane

	2011			2012		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total emigranți	4.039	1.813	2.226	3.129	1.425	1.704
din care cu nivel de instruire:						
Universitar	421	178	243	355	135	220
Superior incomplet	222	104	118	190	79	111
Mediu de specialitate	551	228	323	409	173	236
Mediu	1.195	513	682	983	443	540

Sursa: MTIC (ÎS CRIS „Registru”).

Tabelul 4. Numărul anual de copii plecați peste hotare împreună cu părinții (emigrarea internațională autorizată)

Persoane

2.1. Emigrarea Internațională	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2.1.8. Numărul copiilor luați peste hotare de către părinți	1.088	1.575	1.206	869	728	567

Sursa: MTIC /ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 5. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare, după sexe

Persoane

	Sex	2007 ^c	2008	2009	2010	2011	2012
2.3.1. Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare (emigrarea autorizată – stoc) ^a	Total	73.431	82.337	87.933	92.184	96.223	99.352
	Bărbați	32.959	37.268	39.888	41.829	43.642	45.067
	Femei	40.472	45.069	48.045	50.355	52.581	54.285
Numărul de cetățeni moldoveni care locuiesc peste hotare conform datelor traversării frontierei (persoane plecate din țară de 1 an și mai mult) ^b	Total	–	23.7650	272.479	284.304	307.479	330.167
	Bărbați	–	110.470	128.443	135.690	145.021	154.282
	Femei	–	127.180	144.036	148.614	162.458	175.885

Sursa:

- MTIC (ÎS CRIS „Registru”).
- SIAMA, estimate de DPF.
- Nu sunt date de la DPF pentru 2007.

Tabelul 6. Repartiția numărului de cetățeni moldoveni plecați peste hotare pentru a se stabili cu domiciliul permanent după sexe și țara de destinație (stoc la sfârșitul anului)

Persoane

Țările de destinație	Total						Bărbați						Femei					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	73.431	82.337	87.933	92.184	96.223	99.352	32.959	37.268	39.888	41.829	43.642	45.067	40.472	45.069	48.045	50.355	52.581	54.285
Federația Rusă	25.167	28.811	30.236	31.038	31.896	32.668	11.336	13.139	13.810	14.119	14.498	14.833	13.831	15.672	16.426	16.919	17.398	17.835
Ucraina	16.352	20.236	22.730	24.601	26.428	27.788	6.834	8.667	9.857	10.753	11.573	12.191	9.518	11.569	12.873	13.848	14.855	15.597
S.U.A.	11.815	12.543	13.391	14.034	14.572	14.817	5.786	6.129	6.551	6.869	7.147	7.272	6.029	6.414	6.840	7.165	7.425	7.545
Germania	10.403	10.453	10.711	11.036	11.215	11.433	4.666	4.688	4.762	4.891	4.953	5.045	5.737	5.765	5.949	6.145	6.262	6.388
Israel	5.981	6.214	6.411	6.677	6.881	7.079	2.782	2.916	3.002	3.120	3.211	3.306	3.199	3.298	3.409	3.557	3.670	3.773
Belarus	1.728	1.891	2.008	2.101	2.175	2.223	816	903	944	986	1.021	1.045	912	988	1.064	1.115	1.154	1.178
Canada	559	566	576	582	588	594	249	250	253	257	260	263	310	316	323	325	328	331
Republica Cehă	101	160	234	290	333	389	50	79	118	144	162	191	51	81	116	146	171	198
Italia	159	182	205	236	255	255	83	93	108	132	143	143	76	89	97	104	104	112
Alte țări	1.166	1.281	1.431	1.589	1.880	2.106	374	426	504	560	674	778	792	855	927	1.029	1.214	1.328

Sursa: MTIC (ÎS CRIS „Registru”).

Tabelul 7. Emigrarea cetățenilor moldoveni estimată conform definiției internaționale (persoane aflate în afara țării de 12 luni și mai mult), după sexe și grupe de vârstă, în 2008–2012

Persoane

	2008	2009	2010	2011	2012
Total	237.650	272.479	284.304	307.479	330.167
Bărbați	110.470	128.443	135.690	145.021	154.282
Femei	127.180	144.036	148.614	162.458	175.885
<i>Grupa de vârstă, ani</i>	237.650	272.479	284.304	307.479	330.167
0–4	767	976	1.399	1.664	2.728
5–9	2.181	3.030	4.091	4.908	6.084
10–14	4.045	5.252	6.209	7.106	8.245
15–19	9.354	11.331	11.656	12.671	13.383
20–24	30.191	32.543	29.288	27.834	27.083
25–29	41.419	46.696	46.643	48.254	49.294
30–34	36.283	42.268	44.135	48.162	51.620
35–39	26.530	31.252	34.805	39.103	43.087
40–44	21.590	24.497	25.563	28.108	31.028
45–49	21.770	23.463	23.159	24.578	25.446
50–54	17.203	20.024	21.480	23.773	25.177
55–59	11.982	13.621	14.587	16.110	17.915
60–64	4.841	6.414	8.588	10.576	12.326
65–69	3.787	4.009	4.090	4.381	4.881
70–74	2.916	3.536	4.089	4.675	4.943
75–79	1.515	1.851	2.258	2.717	3.411
80–84	900	1.156	1.496	1.763	2.046
85 și mai mulți	376	560	768	1.096	1.470

Sursa: SIIAMA, DPF.

* Acest tabel include plecarea la muncă sau în căutare de lucru peste hotare, dar cu intenția de a reveni în țară, cunoscută în țară și sub termenul de emigrare circulară

Tabelul 8. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și consulare ale RM din țările-gazdă la finele anilor 2011 și 2012

Persoane

Țara-gazdă	2011	2012
Total	505.139*	755.983*
dintre care locuiesc în:		
Federația Rusă	211.000	459.700
Italia	130.948	147.519
Spania	16.014	17.515
Israel	15.000	15.000
Canada	13.490	13.861

Țara-gazdă	2011	2012
România	11.058	13.254
Germania	11.872	11.872
Grecia	11.502	11.717
Portugalia	13.586	11.503
Cehia	7.605	6.764
Bulgaria	4.023	3.925
Austria	304	805
Elveția	710	783
Estonia	–	502
Slovenia	–	305
Belgia	913	1.480
Qatar	–	242
Ungaria	–	238
Ucraina	1.547	1.610
Belarus	–	2.371
Marea Britanie	16.000	20.000
Irlanda	–	1.515
Suedia	208	245
Norvegia	198	215
Alte țări	39.161	13.000

Sursa: MAEIE.

* Date estimative, în baza informației primite de la misiunile diplomatice și consulare.

Tabelul 9. Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă
Persoane

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2.3.6. Numărul persoanelor plecate la muncă cu contracte legale	390	281	236	332	297	603

Sursa: MMPSF/ANOFM.

Tabelul 10. Numărul cetățenilor moldoveni care lucrează peste hotare cu contracte legale de muncă, după țara de angajare și sexe, în 2012

	2012
Total	603
dintre care în:	
Israel	348
Emiratele Arabe Unite	150
Thailanda	32

	2012
Federația Rusă	55
Altele (Cipru, Japonia și Kuwait)	18
din numărul total:	
Bărbați	483
Femei	120

Sursa: MMPSF/ANOFM.

Tabelul 11. Numărul cetățenilor moldoveni care își fac studiile peste hotare, după țări

Persoane

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	2.341	2.371	2.408	4.009	4.270	5.356
dintre care în:						
România	2.000	2.000	2.000	3.600	3.800	5.000
Bulgaria	70	90	95	110	194	131
Ucraina	105	105	105	105	105	105
Federația Rusă	110	110	160	110	110	97
Republica Cehă	8	13	13	15	13	13
China	3	3	3	10	6	6
Slovacia	–	–	–	–	2	4
Turcia	40	40	30	40	40	–
Republica Elenă	5	10	2	10	–	–
Regatul Suediei	–	–	–	9	–	–

Sursa: MEEd.

Tabelul 12. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Numarul de persoane						
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	909	888	739	633	460	441
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	4.918	5.555	5.929	6.200	6.264	6.148
Rata de creștere în raport cu anul precedent						
2.3.7. Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	-28,9	-2,3	-16,8	-14,3	-27,3	-4,1
2.3.8. Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	-57,9	13,0	6,7	4,6	1,0	-1,9

Sursa: ICNUR.

Tabelul 13. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație mii persoane

Persoane

Țările de destinație	Total						Bărbați						Femei					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total plecați	335,6	309,7	294,9	311,0	316,9	328,3	219,3	201,5	185,8	198,0	204,4	218,6	116,3	108,3	109,1	113,0	112,5	109,7
Federația Rusia	210,8	191,1	177,2	191,9	204,8	223,4	161,8	147,5	133,8	147,2	158,0	175,0	49,0	43,6	43,4	44,7	46,8	48,4
Italia	62,4	55,4	54,8	58,6	58,4	54,9	19,2	17,2	17,5	18,5	17,2	15,6	43,2	38,2	37,4	40,1	41,2	39,3
Turcia	10,7	7,9	8,4	9	7,4	5,8	2,5	1,6	1,1	1,5	1,8	1,7	8,2	6,2	7,4	7,5	5,5	4,0
Israel	4,9	8	8,4	8,2	6,4	7,9	0,8	1,4	1	0,8	0,5	1,0	4,1	6,6	7,4	7,4	5,9	6,9
Ucraina	10,2	10,9	8,6	6,5	5,1	3,9	8,8	8,4	6,7	5,3	4,3	3,4	1,4	2,5	1,9	1,3	0,8	0,5
Portugalia	7,4	5,6	6,4	5,1	4,4	3,2	5,8	4,4	4,8	3,8	3,5	2,4	1,6	1,2	1,6	1,2	0,9	0,8
Grecia	5,2	2,5	3	2,5	2,4	2,1	2,5	0,9	0,7	0,8	0,5	0,6	2,7	1,5	2,3	1,8	1,9	1,5
România	3,6	2,1	2,4	2,3	2,4	3,0	2,4	1	1,8	1,8	1,9	2,3	1,2	1,1	0,6	0,5	0,5	0,7
Alte țări	20,3	26,3	25,6	26,9	25,6	24,1	15,4	19	18,4	18,4	16,6	16,4	4,9	7,3	7,2	8,5	9,0	7,7

Sursa: BNS (AFM).

* Populația de 15 ani și peste, aflată la lucru sau în căutare de lucru, în străinătate.

Tabelul 14. Distribuția migranților temporari/circulari după medii de reședință și grupe de vârstă în anii 2007, 2011, 2012

Numărul de persoane (în mii)	Grupa de vârstă, ani								
	2007			2011			2012		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Total	335,6	103,0	232,6	316,9	92,7	224,2	328,3	90,2	238,1
15–24 ani	82,6	18,4	64,3	71,2	15,1	56,1	72,1	11,9	60,2
25–34 ani	99,2	29,7	69,6	105,9	31,6	74,3	111,3	33,1	78,2
35–44 ani	82,8	27,0	55,8	65,8	18,2	47,6	72,5	20,2	52,3
45–54 ani	63,7	24,7	38,9	58,7	20,1	38,6	59,4	19,1	40,3
55–64 ani	7,3	3,2	4,1	15,1	7,6	7,5	12,9	5,8	7,1
65 ani și peste	–	–	–	0,2	0,2	–	0,2	0,2	0,1

Sursa: BNS (AFM).

Tabelul 15. Distribuția migranților temporari/circulari după sexe și grupe de vârstă în anii 2007, 2011, 2012

Grupa de vârstă, ani	Numărul de persoane (în mii)								
	2007			2011			2012		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	335,6	219,3	116,3	316,9	204,4	112,5	328,3	218,6	109,7
15–24 ani	82,6	59,4	23,3	71,2	51,8	19,2	72,1	53,8	18,2
25–34 ani	99,2	69,3	29,9	105,9	77,0	28,9	111,3	82,6	28,7
35–44 ani	82,8	50,3	32,5	65,8	37,1	28,7	72,5	45,0	27,6
45–54 ani	63,7	36,1	27,6	58,7	31,8	26,9	59,4	31,2	28,2
55–64 ani	7,3	4,3	3,0	15,1	6,6	8,5	12,9	5,9	7,0
65 ani și peste	–	–	–	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1

Sursa: BNS (AFM).

Tabelul 16. Distribuția migranților temporari/circulari după nivelul de instruire și sexe în anii 2007, 2011, 2012

Nivelul de instruire	Numărul de persoane (în mii)								
	2007			2011			2012		
	Total	Bărbăți	Femei	Total	Bărbăți	Femei	Total	Bărbăți	Femei
Total	335,6	219,3	116,3	316,9	204,4	112,5	328,3	218,6	109,7
Superior	28,0	15,0	13,0	33,6	17,6	16,1	34,1	19,3	14,8
Mediu de specialitate	46,0	24,5	21,5	40,3	18,7	21,5	39,8	19,8	20,0
Secundar profesional	92,3	68,8	23,4	78,3	58,3	19,9	86,8	66,2	20,6
Liceal, mediu general	93,8	57,3	36,4	82,2	50,7	31,5	79,7	47,8	31,9
Gimnazial	74,0	52,4	21,6	80,9	57,7	23,2	85,5	63,6	21,9
Primar sau fără școală	1,7	1,3	0,3	1,6	1,3	0,3	2,4	1,7	0,7

Sursa: BNS (AFM, 2012).

Tabelul 17. Distribuția migranților după motivul plecării peste hotare pe grupe de vârstă și sexe

Motivul plecării peste hotare	Numărul de persoane (în mii)					
	Total	Grupe de vârstă, ani				
		15–24	25–39	35–44	45–54	55–64
Total	426,9	83,0	139,8	103,5	80,4	20,3
Lipsa locurilor de muncă conform competențelor/calificării	37,5	7,3	9,0	8,6	10,2	2,4
Salarii mici	326,7	55,9	113,1	79,9	61,4	16,5
Condiții de muncă proaste	25,4	6,1	6,9	7,5	3,9	1,0
Alt motiv	37,3	13,7	10,7	7,4	5,0	0,4
Bărbăți	288,7	64,0	102,7	67,5	44,4	10,1
Lipsa locurilor de muncă conform competențelor/calificării	28,2	5,3	7,3	7,0	6,9	1,6
Salarii mici	221,0	44,9	83,2	51,5	33,9	7,5
Condiții de muncă proaste	17,5	3,9	4,8	6,3	1,7	0,8
Alt motiv	21,9	9,9	7,4	2,6	1,8	0,2
Femei	138,2	19,0	37,1	36,0	36,0	10,2
Lipsa locurilor de muncă conform competențelor/calificării	9,2	1,9	1,7	1,6	3,3	0,8
Salarii mici	105,7	11,0	29,9	28,4	27,4	9,0
Condiții de muncă proaste	7,9	2,2	2,1	1,1	2,1	0,2
Alt motiv	15,3	3,8	3,3	4,8	3,2	0,2

Sursa: BNS (conform datelor Studiului MFM, 2012).

Tabelul 18. Distribuția migranților după domeniul de instruire* înainte de plecare peste hotare pe grupe de vârstă și sexe

Sexe, domeniul de instruire înainte de plecare peste hotare	Numărul de persoane (în mii)					
	Total	Grupe de vârstă, ani				
		15–24	25–39	35–44	45–54	55–64
Total	217,5*	27,9	62,9	58,5	55,5	12,7
Educație	13,8	0,9	3,8	3,0	4,8	1,3
Științe umaniste și arte	4,4	–	2,6	1,1	0,6	0,2
Științe sociale, afaceri și drept	25,8	2,2	9,7	5,4	6,9	1,7
Știință	2,3	1,1	0,2	0,4	0,6	–
Inginerie, prelucrare și construcții	86,5	15,9	24,9	23,0	18,4	4,3
Agricultura	10,4	–	2,8	1,9	4,1	1,7
Sănătate și asistență socială	9,1	0,6	2,0	3,7	2,4	0,4
Servicii	64,9	7,3	17,0	19,7	17,8	3,2
Necunoscute	0,3	–	–	–	–	–
Bărbați	146,6	21,7	46,5	40,1	31,3	6,9
Educație	3,6	0,2	1,1	0,5	1,4	0,2
Științe umaniste și arte	2,4	–	0,9	1,0	0,6	–
Științe sociale, afaceri și drept	8,6	0,4	5,6	1,2	0,7	0,6
Știință	2,2	1,1	0,2	0,4	0,5	–
Inginerie, prelucrare și construcții	68,8	14,9	21,6	18,1	11,7	2,6
Agricultura	5,2	–	1,8	1,3	1,5	0,6
Sănătate și asistență socială	1,5	–	0,5	0,6	0,4	–
Servicii	54,1	5,2	14,8	16,8	14,6	2,8
Necunoscute	0,3	–	–	0,3	–	–
Femei	70,9	6,1	16,4	18,4	24,1	5,8
Educație	10,3	0,7	2,6	2,5	3,4	1,1
Științe umaniste și arte	2,0	–	1,7	0,2	–	0,2
Științe sociale, afaceri și drept	17,2	1,7	4,1	4,1	6,2	1,1
Știință	0,1	–	–	–	0,1	–
Inginerie, prelucrare și construcții	17,7	1,0	3,3	4,9	6,7	1,7
Agricultura	5,2	–	1,0	0,6	2,6	1,0
Sănătate și asistență socială	7,6	0,6	1,5	3,1	2,0	0,4
Servicii	10,8	2,1	2,3	2,9	3,2	0,3
Necunoscute	–	–	–	–	–	–

Sursa: BNS (conform datelor Studiului MFM, 2012).

* Persoane care au avut nivel de instruire superior, mediu de specialitate și secundar profesional.

Tabelul 19. Repatrierea și readmisia*

Indicatorul	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2.4.1. Numărul anual de persoane repatriate	1.764	2.023	2.152	1.679	1.730	1.488
2.4.2. Rata de creștere a numărului de persoane repatriate (%)	18,31	14,68	6,38	-21,98	3,04	-14,00
2.4.3. Proporția copiilor repatriați în rândul persoanelor repatriate (%)	10,32	6,43	1,07	3,39	4,62	4,57
2.4.4. Numărul cetățenilor moldoveni readmiși în cadrul Acordurilor de readmisie, persoane	14	45	88	110	126	54

Sursa: MAI/BMA, MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

* Începând cu anul 2011, datele privind repatrierea persoanelor sunt prezentate de două instituții: BMA (evidența repatrierii străinilor), IS CRIS Registru (evidența repatrierii cetățenilor moldoveni).

Tabelul 20. Traficul de Ființe Umane

Indicatorul	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2.5.1. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale TFU, identificate și asistate în cadrul SNR (persoane)	34	84	131	132	109	189
2.5.3. Raportul de feminitate în rândul victimelor traficului de persoane	–	–	–	–	251,6	243,6
2.5.4. Numărul de potențiale victime ale TFU identificate și asistate în cadrul SNR	52	203	308	328	651	1.214

Sursa: MMPSF.

Tabelul 21. Populația rezidentă de proveniență străină, la sfârșitul anului. Indicatori de bază

Indicatorul	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în Moldova, persoane	14.853	16.955	18.563	20.099	19.678	20.191
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor (%)	115,5	114,2	109,5	108,3	104,0	102,6
3.2.3. Proporția străinilor în numărul total de populație (%)	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6
3.2.5. Proporția apatrizilor în rândul străinilor (%)	12,6	11,8	11,5	10,3	10,1	9,2
3.2.6. Proporția străinilor care locuiesc în mediul urban (%)	81,4	79,8	78,2	78,5	78,5	77,9
3.2.7. Numărul anual de naturalizări, persoane	5	9	14	14	18	9

Indicatorul	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.2.10. Numărul de persoane născute în străinătate (ne-nativi), persoane (stoc)	230.096	235.877	244.530	253.847	262.572	268.836
3.2.11. Rata de creștere a numărului de persoane născute în străinătate (ne-nativi) (%)	103,5	102,5	103,7	103,8	103,3	102,4
3.2.12. Proporția persoanelor născute în străinătate (ne-nativi) în numărul total al populației (%)	6,2	6,2	6,3	6,5	7,4	7,6
3.2.13. Proporția persoanelor născute în străinătate (ne-nativi) care locuiesc în zona urbană (%)	75,1	74,6	73,8	72,9	74,5	72,6

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 22. Numărul populației de proveniență străină pe vârste și sexe (stoc la sfârșitul anului) 2011, 2012

Persoane

Grupa de vârstă, ani	2011			2012		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	19.678	9.960	9.718	20.191	10.593	9.598
0–4	17	8	9	24	15	9
5–9	25	15	10	29	21	8
10–14	46	24	22	44	25	19
15–19	1.153	647	506	1.300	785	515
20–24	2.402	1.284	1.118	2.436	1.407	1.029
25–29	2.403	1.103	1.300	2.440	1.132	1.308
30–34	2.394	1.167	1.227	2.384	1.188	1.196
35–39	2.249	1.155	1.094	2.257	1.189	1.068
40–44	1.863	1.003	860	1.902	1.050	852
45–49	1.897	1.045	852	1.930	1.088	842
50–54	1.634	830	804	1.718	911	807
55–59	1.319	628	691	1.331	650	681
60–64	860	451	409	963	525	438
65–69	576	280	296	563	280	283
70–74	393	186	207	384	181	203
75–79	243	82	161	270	90	180
80–84	139	38	101	146	42	104
85 și peste	65	14	51	70	14	56

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 23. Populația rezidentă de proveniență străină după țările de cetățenie, 2007–2012

Țara de cetățenie	Numărul de persoane					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	14.853	16.955	18.563	20.099	19.678	20.191
Ucraina	4.669	5.630	6.552	7.114	7.392	7.171
Federația Rusă	3.246	3.854	4.430	5.001	5.032	4.736
Israel	300	420	637	957	1.096	1.527
Apatrid (art. 1 al convenției din 1954)*	1.065	1.180	1.350	1.360	1.312	1.262
România	460	595	557	691	714	865
Persoană cu cetățenie nedeterminată	468	450	403	357	352	331
Italia	181	221	233	250	273	328
S.U.A.	223	139	143	164	175	326
Belarus	226	265	270	296	299	300
Azerbaidjan	223	234	196	201	216	223
Republica Arabă Siriană	305	262	214	177	167	199
Germania	74	100	106	121	107	123
Republica Moldova (foști cetățeni)	795	964	995	804	–	–
Turcia	1.005	941	779	792	711	810
Alte țări	1.613	1.700	1.698	1.814	1.832	1.990

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

* Conform definiției din Articolul 1 al Convenției din 1954 privind Statutul de Apatrid.

Tabelul 24. Numărul persoanelor naturalizate după țara anterioară de cetățenie (stoc la sfârșitul anului), 2007–2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	608	614	630	645	663	672
Afganistan	3	3	3	3	3	3
Armenia	1	1	1	2	3	4
Azerbaidjan	3	3	3	3	3	3
China	–	–	1	1	1	1
Etiopia	2	2	2	2	2	2
Georgia	–	–	–	–	–	1
Iran	–	–	–	–	–	1
Irac	–	–	–	–	–	1
Kazahstan	2	2	2	2	2	2
Palestina	–	–	–	1	1	1
Federația Rusă	4	4	4	4	4	4
Sudan	1	1	1	2	3	3
Republica Arabă Siriană	–	–	–	3	3	3
Turkmenistan	2	2	2	2	2	2

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ucraina	7	7	7	7	7	7
Vietnam	1	1	1	1	2	2
Yemen	1	1	2	2	2	2
Iugoslavia	–	–	–	–	–	1
Apatrid ^a	430	436	447	453	464	468
Persoană cu cetățenie nedeterminată	151	151	151	152	152	152
Beneficiar de protecție umanitară	–	–	–	1	1	1
Refugiat ^b	–	–	3	4	5	5

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

- a. Conform Articolului 1 al Convenției din 1951 privind Statutul apatrizilor.
b. Conform Articolului 1 al Convenției din 1951 privind Statutul refugiaților.

Tabelul 25. Numărul persoanelor născute în străinătate, indiferent de cetățenie (stoc la sfârșitul anului), 2007–2012

Țara de naștere	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	230.096	235.877	244.530	253.847	262.572	268.836
Ucraina	100.947	102.759	104.342	105.949	107.159	105.601
Federația Rusă	91.660	93.574	95.774	98.280	100.669	101.104
Kazahstan	12.523	12.714	12.924	13.088	13.180	13.139
Belarus	4.750	4.831	4.896	4.969	5.017	4.926
Italia	720	1.106	2.554	4.427	6.549	10.590
România	1.894	2.054	2.876	3.338	3.652	4.050
Germania	1.975	2.044	2.114	2.205	2.289	2.357
Azerbaidjan	1.852	1.893	1.936	1.992	2.004	1.998
Uzbekistan	1.870	1.913	1.939	1.971	1.994	1.991
Georgia	1.777	1.808	1.832	1.850	1.871	1.866
Turcia	–	–	–	–	1.793	2.294
Spania	–	–	–	–	1.196	1.628
Alte țări	10.128	11.181	13.343	15.778	15.199	17.292

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 26. Imigrarea străinilor. Indicatori de bază

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.1.1. Numărul anual de imigrări ale străinilor, persoane	2.074	2.744	2.009	2.510	2.719	3.116
3.1.2. Rata de creștere a imigrărilor străinilor	100,83	132,30	73,21	124,94	108,33	114,60
3.1.3. Decalajul de gen pentru imigrarea străinilor	44,06	46,58	52,47	44,44	38,94	41,69

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.1.5. Numărul anual de imigrări ale străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice	1.281	1.775	1.186	1.291	1.750	2.008
3.1.6. Rata de creștere a numărului străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice	103,81	138,56	66,82	108,85	135,55	114,75
3.1.7. Proporția persoanelor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice în rândul străinilor imigrați	61,76	64,69	59,03	51,43	64,36	64,71

Sursa: MAI/BMA.

Tabelul 27. Distribuția imigranților după nivelul de instruire, 2007–2012

Nivel de studii	Numarul persoanelor					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	2.074	2.744	2.009	2.510	2.719	3.116
superioare	724	903	707	812	1.022	1.257
medii de specialitate	557	872	479	479	728	751
medii generale	673	810	740	956	697	874
medii incomplete	75	100	53	136	154	74
primare, sau fără studii	45	59	30	48	17	22

Sursa: MAI/BMA.

Tabelul 28. Distribuția imigranților după țările de cetățenie ale acestora*, 2007–2012

Tara de cetatenie	Numarul persoanelor					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	2.074	2.744	2.009	2.510	2.719	3.116
Turcia	462	514	224	287	266	337
Ucraina	394	579	436	375	384	403
Federația Rusă	256	300	230	294	240	305
România	197	353	186	309	360	445
S.U.A	90	56	39	59	75	173
Israel	56	183	278	482	455	407
Bulgaria	48	45	28	43	21	25
Republica Arabă Siriană	31	36	34	34	34	65
China	13	16	8	23	21	23
Iordania	9	13	7	3	8	6
Alte țări	518	649	539	601	855	927

Sursa: MAI/BMA.

* Datele furnizate repetat de BMA/MAI pentru anii 2007–2010, au fost verificate și actualizate suplimentar.

Tabelul 29. Distribuția imigranților după scopul sosirii

	Numarul persoanelor					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	2.074	2.744	2.009	2.510	2.719	3.103
La muncă	1.002	1.128	591	777	865	968
La studii	222	522	516	753	720	617
Integrarea familiei	849	1.094	902	905	865	1.060
Alt scop	1	0	0	75	269	458

Sursa: MAI/BMA.

Tabelul 30. Migrația temporară a populației de proveniență străină

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.4.1. Numărul de străini care dețin permis de ședere permanentă, persoane	11.387	13.165	14.781	15.546	13.342	12.240
3.4.2. Rata de creștere a numărului de deținători ai permiselor de ședere permanentă, procente	113,1	115,6	112,3	105,2	85,8	91,7
3.4.3. Proporția străinilor în vârstă aptă de muncă (15–64 ani) cu permise de ședere permanentă, procente	74,1	75,9	77,0	79,2	62,1	55,5
3.4.4. Proporția străinilor care locuiesc în țară de cel puțin 5 ani, procente	–	–	–	–	17,9	19,8
3.4.5. Numărul de străini care au obținut pentru prima dată permis de ședere provizorie, persoane	2.073	2.743	2.008	2.232	1.971	2.490
3.4.6. Numărul de străini care dețin permis de ședere provizorie valabil , persoane	3.466	3.790	3.782	4.553	4.757	6.148
3.4.7. Proporția de străini care au obținut permis de ședere pentru reîntregirea familiei, procente	41,0	39,9	44,9	36,1	37,8	38,1
3.4.8. Proporția străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de muncă și afaceri, procente	48,3	41,1	29,4	30,6	28,3	27,5
3.4.9. Proporția străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități de studii sau instruire, procente	10,7	19,0	25,7	33,3	29,3	19,6
3.4.10. Proporția străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru activități umanitare și religioase, procente	0	0	3,0	0	4,2	4,4
3.4.11. Proporția străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru tratament, procente	0	0	0	0	0	0,0
3.4.12. Proporția străinilor care au obținut permis de ședere provizorie pentru alte scopuri, procente	0	0	0	0	0,3	5,4
3.4.13. Numărul de străini care au obținut permis de trafic mic de frontiera, persoane	0	0	0	0	10	10

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 31. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de origine

	Numarul persoanelor					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	1.383	1.219	1.300	1.372	1.632	2.028
Belarus	–	15	13	15	11	10
Bulgaria	66	53	44	47	24	16
China	4	4	7	2	3	1
Iordania	45	9	5	6	7	8
Israel	207	300	525	764	1.068	1.384
România	100	78	48	36	80	155
Federația Rusă	166	140	141	118	113	102
Republica Arabă Siriană	159	103	62	23	10	14
Sudan	28	24	14	7	1	3
Turcia	163	149	146	76	57	60
Ucraina	354	271	235	202	157	165
Alte	91	88	73	91	112	110

Sursa: BNS.

Tabelul 32. Migrația involuntară a populației de proveniență străină. Indicatori de bază

Indicatorul	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.7.1. Numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare), persoane	75	57	42	90	72	177
3.7.3. Raportul de feminitate în rândul solicitanților de azil (%)	23,0	23,9	68,0	32,4	28,6	29,2
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, inclusiv apatrizii, persoane	20	20	12	25	20	45
3.7.5. Numărul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare, persoane	41	53	34	35	74	55
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol, unități	79	33	52	81	49	79
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid, persoane	0	0	0	0	0	6
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova, persoane	0	0	0	0	4	15
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol (%)	101,3	41,8	157,6	155,8	60,5	161,2
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova, persoane	89	84	80	70	56	72
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați (%)	104,7	94,4	95,2	87,5	80,0	128,6

Sursa: MAI/BMA.

Tabelul 33. Mobilitatea de trecere a frontierei de stat. Indicatori de baza*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.1.12. Numărul de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat, unități	4.276.573	5.195.698	4.965.142	4.916.233	5.124.750	5.176.251
1.1.14. Rata creșterii numărului de plecări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat, procente	119,82	121,49	95,56	99,01	104,24	101,00
1.1.9. Numărul de intrări ale cetățenilor moldoveni înregistrate la frontiera de stat, unități	4.160.945	5.089.623	5.062.475	4.825.359	5.011.442	5.056.087
Rata creșterii numărului de intrări ale cetățenilor moldoveni la frontiera de stat, procente	119,35	122,32	99,47	95,32	103,86	100,89
1.1.10. Numărul de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat, unități	1.306.370	1.717.789	1.478.383	1.885.841	2.194.315	2.273.840
1.1.11. Rata creșterii a numărului de intrări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat, procente	187,04	131,49	86,06	127,56	116,36	103,62
1.1.13. Numărul de plecări ale străinilor înregistrate la frontiera de stat, unități	1.295.397	1.728.592	1.675.474	1.898.272	2.207.326	2.275.847
Rata creșterii numărului de plecări ale cetățenilor străini înregistrate la frontiera de stat, procente	189,18	133,44	96,93	113,30	116,28	103,10

Sursa: DPF.

* Datele furnizate repetat de DPF pentru anii 2007–2010, au fost verificate și actualizate suplimentar.

Tabelul 34. Numărul anual de vize acordate străinilor, 2007–2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.1.8. Numărul anual de vize oferite de Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM, unități	17.351	23.068	23.000	16.772	14.954	15.541
3.1.9. Rata de creștere a numărului de vize oferite (%)	227,9	132,95	99,71	72,92	89,16	103,92

Sursa: MAEIE.

Tabelul 35. Șederea ilegală a străinilor. Indicatori de bază

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.8.1. Numărul de imigranți nereglementați (migranți ilegali)	2.961	3.245	1.961	2.298	1.711	1.452
3.8.2. Numărul de străini expulzați	305	310	83	58	70	101
3.8.4. Numărul de străini cărora li s-a revocat dreptul de ședere în Republica Moldova	0	0	0	0	0	201
3.8.5. Numărul de străini cărora li s-a refuzat dreptul de ședere în Republica Moldova	–	–	–	–	–	–
3.8.6. Numărul de străini în privința cărora a fost dispusă măsura returnării de pe teritoriul Republicii Moldova	0	0	0	0	54	380
3.8.7. Numărul de străini declarați indezirabili pe teritoriul Republicii Moldova	0	0	0	0	6	2
3.8.8. Numărul de străini luați în custodie publică	0	0	71	80	103	88

Sursa: MAI/BMA.

Partea B: Impactul migrației

Tabelul 36. Indicatori demografici generali

Indicatorul	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.1.1. Numărul total de populație, mii persoane	3.572,7	3.567,5	3.563,6	3.560,4	3.559,5	3.559,5
1.1.2. Rata de creștere a populației, (%)	-0,24	-0,15	-0,11	-0,09	-0,03	-0,0
1.1.3. Rata de natalitate, (%)	10,62	10,93	11,44	11,36	11,00	11,08
1.1.4. Rata de mortalitate, (%)	12,04	11,75	11,82	12,25	11,02	11,11
1.1.5. Sporul natural, (%)	-1,42	-0,82	-0,38	-0,89	-0,02	-0,03
1.1.6. Rata brută de imigrare, (%)	1,07	1,34	1,19	1,18	0,76	0,87
1.1.7. Rata brută de emigrare, (%)	2,01	1,96	1,87	1,32	1,11	0,88
1.1.8. Rata netă a migrației, p.p.	-0,93	-0,62	-0,68	-0,15	-0,35	-0,01
Rata nupțialității, (%)	8,2	7,5	7,5	7,4	7,3	6,8
Rata divorțialității, (%)	3,9	3,5	3,3	3,2	3,1	3,0
Coeficientul îmbătrânirii populației, femei și bărbați	13,7	13,7	14,0	14,4	14,8	15,3
Bărbați	11,2	11,2	11,5	11,8	12,2	12,6
Femei	16,0	16,0	16,4	16,8	17,3	17,8
Speranța de viață la naștere (ani) femei și bărbați	68,8	69,4	69,3	69,1	70,9	71,1
Bărbați	65,0	65,5	65,3	65,0	66,8	67,2
Femei	72,6	73,2	73,4	73,4	74,9	75,0

Sursa: BNS.

Tabelul 37. Componența demografică a populației, procente

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.2.1. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani (%)	17,57	17,08	16,71	16,45	16,22	16,09
1.2.2. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste (%)	10,33	10,25	10,12	9,98	9,93	9,95
1.2.3. Raportul de dependență demografică						
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	51,68	50,87	50,29	49,93	50,22	50,07
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)	38,70	37,61	36,68	35,92	35,41	35,21
1.2.4. Raportul de vârstă înaintată	17,52	18,61	19,40	20,30	20,78	21,68
1.2.5. Proporția bărbaților în vârstă de 65 de ani și peste	8,10	8,03	7,89	7,77	7,74	7,76
1.2.6. Proporția femeilor în vârstă de 65 de ani și peste	12,39	12,30	12,19	12,03	11,97	11,98
1.2.7. Raportul de feminitate pentru cei în vârstă de 65 de ani și peste	165,09	165,52	166,73	167,05	166,93	166,50

Sursa: BNS.

Tabelul 38. Numărul populației stabile pe sexe și grupe de vârstă (la sfârșitul anului) 2007, 2012

Persoane

Grupa de vârstă, ani	2007			2012		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	3.572.703	1.717.459	1.855.244	3.559.497	1.712.346	1.847.151
0–4	186.033	95.879	90.154	195.059	100.738	94.321
5–9	191.792	98.446	93.346	186.135	95.818	90.137
10–14	250.035	127.383	122.652	191.594	98.471	93.123
15–19	327.472	166.383	161.089	249.709	127.274	122.435
20–24	352.983	179.330	173.653	326.413	165.963	160.450
25–29	296.669	150.473	146.196	350.072	178.263	171.809
30–34	258.136	128.727	129.409	292.582	148.549	144.033
35–39	231.013	113.608	117.405	254.093	126.114	127.979
40–44	239.429	115.240	124.189	226.987	110.629	116.358
45–49	284.708	135.133	149.575	232.677	110.340	122.337
50–54	253.117	118.349	134.768	272.821	126.909	145.912
55–59	212.879	96.683	116.196	236.976	107.415	129.561
60–64	119.442	52.627	66.815	190.219	82.968	107.251
65–69	125.242	51.231	74.011	104.565	44.335	60.230
70–74	100.880	39.228	61.652	100.563	38.254	62.309
75–79	78.219	28.657	49.562	72.254	25.752	46.502

Grupa de vârstă, ani	2007			2012		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
80–84	42.582	13.450	29.132	48.452	16.212	32.240
85 și peste	22.072	6.632	15.440	28.326	8.342	19.984
din total populație:						
persoane sub VAM (0–15 ani)	687.095	351.918	335.177	615.910	316.995	298.915
persoane de VAM (16–56/61ani)	2.355.459	1.197.080	1.158.379	2.361.913	1.217.746	1.144.167
persoane peste VAM (57/62 +ani)	530.149	168.461	361.688	581.674	177.605	404.069

Sursa: BNS.

Tabelul 39. Populația urbană versus cea rurală

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.3.1. Numărul total al populației urbane, mii persoane	1.476,1	1.476,1	1.476,7	1.481,7	1.485,8	1.492,2
1.3.2. Rata de urbanizare, (%)	41,32	41,38	41,44	41,62	41,74	41,92
1.3.3. Rata de creștere a populației urbane, (%)	99,87	100,00	100,04	100,34	100,27	100,43
1.3.4. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani în mediul urban, (%)	14,81	14,41	14,17	13,99	13,85	13,80
1.3.5. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste în mediul urban, (%)	8,50	8,53	8,57	8,65	8,81	9,01
1.3.6. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani în mediul rural, (%)	19,52	18,97	18,51	18,20	17,91	17,75
1.3.7. Proporția de persoane în vârstă de 65 de ani și peste în mediul rural, (%)	11,62	11,46	11,23	10,93	10,74	10,63
1.3.8. Raportul de dependență în mediul urban (definiție internațională), (%)	30,40	29,77	29,42	29,26	29,31	29,54
1.3.9. Raportul de vârstă înaintată în mediul urban, (%)	16,34	17,23	17,97	18,57	18,77	19,31
1.3.10. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 65 de ani și peste în mediul urban, (%)	167,84	166,76	166,81	165,66	164,03	162,49
1.3.11. Raportul de dependență în mediul rural (definiție internațională), (%)	45,21	43,73	42,32	41,10	40,15	39,62
1.3.12. Raportul de vârstă înaintată în mediul rural, (%)	18,13	19,34	20,18	21,28	21,86	23,13
1.3.13. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 65 de ani și peste în mediul rural, (%)	163,69	164,87	166,69	167,83	168,66	169,01

Sursa: BNS.

Tabelul 40. Componenta demografică a populației de proveniență străină, procente

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
3.3.1. Proporția străinilor în totalul populației în vârstă sub 15 ani	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02
3.3.2. Proporția străinilor în totalul populației cu vârsta de 65 de ani și peste	0,23	0,28	0,33	0,36	0,39	0,40
3.3.3. Raportul de sex pentru străini	109,23	105,07	100,12	101,78	102,49	110,36

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 41. Indicatori economici globali

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.6.1. PIB, mii lei	53.429,6	62.921,6	60.429,8	71.849,2	82.349,0	87.847,0
1.6.2. Rata de creștere a PIB, (%)	103,0	107,8	94,0	107,1	106,8	99,2
1.6.3. PIB per capita, lei	14.937	17.625	16.948	20.171	23.132	24.680
1.6.4. Rata de creștere a PIB, per capita, (%)	103,2	108,0	94,1	107,2	106,9	99,2
1.6.7. Indicele dezvoltării umane	0,638	0,644	0,638	0,644	0,638	0,660

Sursa: BNS.

Tabelul 42. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice*

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.7.5. Proporția gospodăriilor care primesc remitențe	Total	23,1	26,4	23,1	24,5	23,1	22,4
	Urban	19,9	22,6	20,7	20,6	20,4	20,0
	Rural	25,6	29,5	25,1	27,6	25,2	24,4
1.7.6. Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe	Total	55,2	55,7	55,2	54,3	52,9	56,9
	Urban	52,2	48,4	49,4	47,7	49,1	52,1
	Rural	57,1	60,7	59,8	58,7	55,7	60,4
1.7.7. Proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe	Total	11,3	14	11,6	12,9	30,9	27,6
	Urban	8,2	10,4	8,6	8,9	18,5	18,2
	Rural	13,5	16,7	13,8	15,7	40,8	35,3

Sursa: BNS.

* Date extrase din Rapoartele anuale de Dezvoltare Umană. Disponibile pe: www.undp.md

Tabelul 43. Distribuția migranților după suma medie trimisă/adusă lunar familiei pe grupe de vârstă și sexe

Mii persoane

Suma medie trimisă/adusă lunar familiei	Total	Grupe de vârstă, ani				
		15–24	25–39	35–44	45–54	55–64
Total	410,4	79,0	132,3	100,3	79,3	19,6
0 USD	99,0	31,3	34,8	18,6	11,7	2,6
Până la 500 USD	146,8	23,3	49,4	37,3	31,5	5,2
501–800 USD	50,8	7,5	15,4	13,6	10,5	3,9
801–1000 USD	20,7	3,9	5,9	6,2	3,6	1,1
1001 USD și peste	11,0	1,3	2,1	2,9	4,0	0,7
Nedeclarată	82,1	11,8	24,6	21,7	17,9	6,0
Bărbați	277,9	52,5	82,2	52,0	33,6	6,0
0 USD	70,8	22,2	29,3	12,6	5,9	0,8
Până la 500 USD	94,9	19,0	35,0	23,3	15,8	1,8
501–800 USD	36,5	7,0	12,2	8,6	6,5	2,2
801–1000 USD	15,9	3,3	4,7	5,1	2,3	0,4
1001 USD și peste	8,2	1,0	1,0	2,4	3,1	0,7
Nedeclarată	51,6	8,9	15,4	13,8	10,1	3,4
Femei	132,6	17,7	34,6	34,5	35,7	10,2
0 USD	28,2	9,2	5,5	6,0	5,8	1,8
Până la 500 USD	51,9	4,3	14,4	14,0	15,7	3,4
501–800 USD	14,3	0,5	3,2	5,0	4,1	1,7
801–1000 USD	4,9	0,6	1,3	1,1	1,2	0,7
1001 USD și peste	2,8	0,2	1,1	0,5	1,0	–
Nedeclarată	30,5	2,9	9,2	7,9	7,9	2,6

Sursa: BNS (conform datelor Studiului MFM, 2012).

Tabelul 44. Dinamica indicatorilor sărăciei

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.6.5.1. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute, total	25,8	26,4	26,3	21,9	17,5	16,6
1.6.6. Proporția copiilor sub 18 ani care trăiesc în gospodării sub pragul sărăciei	27,3	27,2	28,2	24,2	19,8	18,9
1.6.5.2. Ponderea populației sub pragul sărăciei relative	31,2	32,1	32,9	30,4	20,2	18,2

Sursa: BNS.

Tabelul 45. Populația economic activă

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Populația economic activă, mii persoane	1.314	1.303	1.265	1.235	1.258	1.215
Rata de creștere a populației economice active, (%)	96,83	99,16	97,08	97,63	101,86	96,58
Rata de activitate	44,8	44,3	42,8	41,6	42,3	40,7

Sursa: BNS.

Tabelul 46. Populația în vârstă aptă de muncă. Indicatori de bază, 2011 și 2012

	2011	2012
1.4.1.1. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	66,57	66,36
1.4.1.2. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	73,85	73,96
1.4.2.1. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	99,78	99,68
1.4.2.2. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	100,35	100,15
1.4.3. Indicele presiunii demografice de muncă	94,32	88,42
1.4.4. Indicele structurii de vârstă pentru populația aptă de muncă	77,66	78,74
1.4.5. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 15–39 ani	97,73	97,39
1.4.6. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 40–64 ani	115,20	115,45

Sursa: BNS.

Tabelul 47. Populația străină în vârstă aptă de muncă, 2011, 2012

	2011	2012
3.5.1. Numărul de străini în vârstă aptă de muncă (15–64 ani), persoane	18.174	18.661
3.5.2. Rata de creștere a numărului de străini în vârstă aptă de muncă (15–64 ani)	103,93	102,68
3.5.3. Proporția străinilor în vârstă aptă de muncă	0,63	0,64
3.5.4. Indicele structurii pe vârstă pentru străinii în vârstă aptă de muncă (40–64 ani raportat la 15–39 ani)	71,44	72,52
3.5.5. Raportul de feminitate pentru străinii în vârstă de 15–39 de ani	97,93	89,74
3.5.6. Raportul de feminitate pentru străinii în vârstă de 40–64 de ani	91,48	85,70

Sursa: MTIC/ ÎS CRIS „Registru”.

Tabelul 48. Indicatorii forței de muncă, 2011 și 2012

	2011	2012
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)	49,7	47,0
1.5.1.2 Rata de participare la forța de muncă (definiția internațională)	47,0	40,7
1.5.2.1. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (definiția națională)	39,4	38,4
1.5.2.2. Rata de ocupare a populației de 15–64 ani (definiția internațională)	43,8	42,7
1.5.3. Rata șomajului	6,7	5,6
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor	14,9	13,1
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	5,6	4,3
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj	-2,1	-2,5

Sursa: BNS.

Tabelul 49. Numărul de copii lăsați în Republica Moldova de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă în 2009 și 2012

	MMPSF			MEd		
	2009	2012*	+/-, %	2009	2012	+/-, %
Total copii	54.586	105.270	192,8	54.592	42.886	-21,4
Un părinte plecat	36.930	83.645	226,5	34.145	32.258	-5,5
Ambii părinți plecați	17.656	21.625	122,5	20.447	10.628	-48,0

* Datele studiului cantitativ pentru identificarea copiilor în dificultate, inclusiv a celor lăsați fără îngrijirea membrilor de familie plecați peste hotare.

Tabelul 50. Evoluția ratelor brute de înrolare în învățământul general obligatoriu

		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Primar	Total	94,0	93,6	93,5	93,6	93,8	93,8
	Urban	100,9	101,6	102,4	104,0	105,0	107,0
	Rural	90,5	89,4	88,9	88,0	87,5	86,1
Gimnazial	Total	90,1	89,3	88,8	88,1	87,5	86,7
	Urban	95,4	95,1	95,8	95,6	96,0	96,2
	Rural	87,3	86,3	85,3	84,3	83,2	81,8

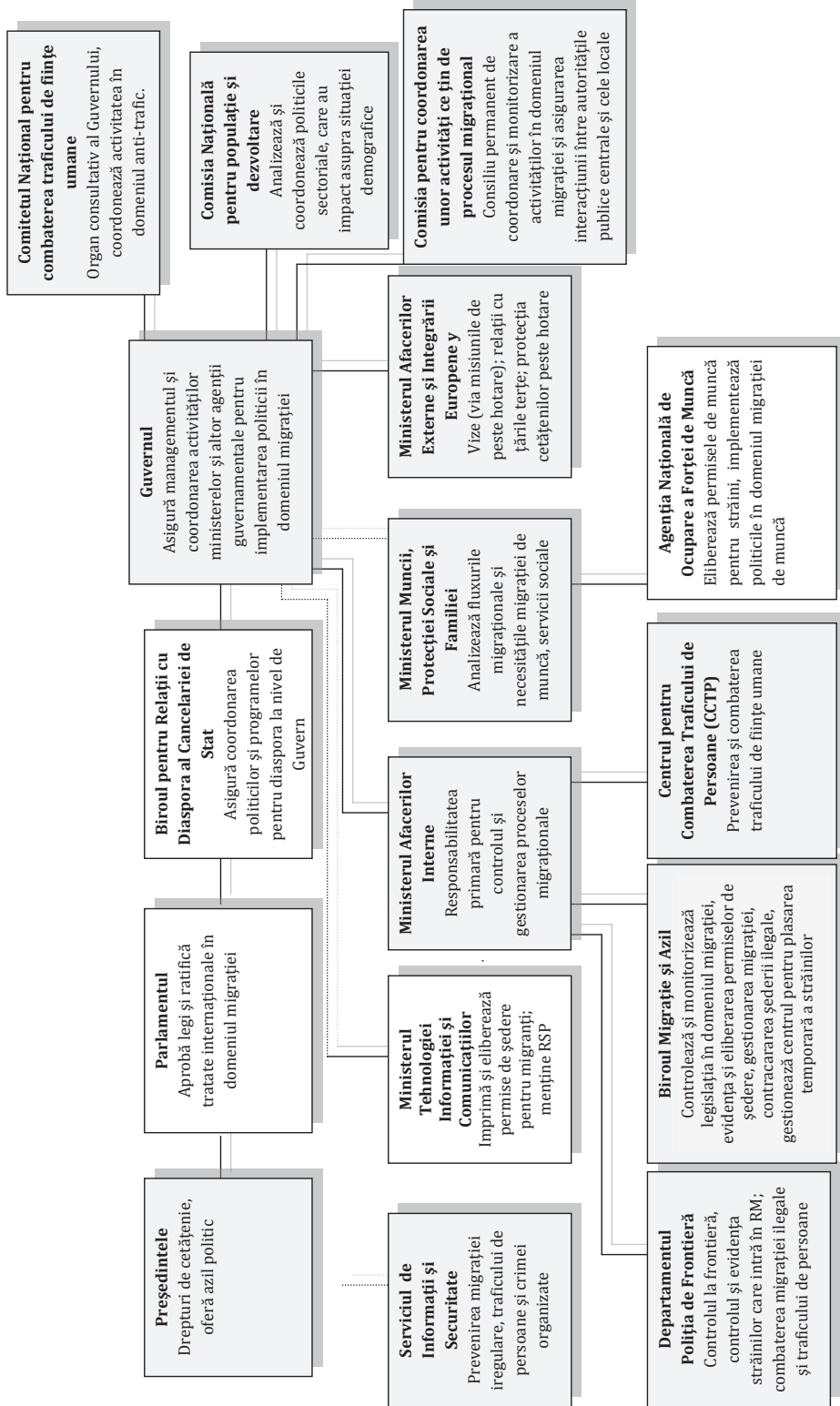
Sursa: BNS.

Tabelul 51. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Medici, total persoane	10.646	10.757	10.761	10.619	10.657	10.570
Personal medical mediu, total persoane	22.648	22.658	23.141	23.003	22.885	22.788
Gradul de asigurare cu medici la 10.000 locuitori	29,8	30,1	30,3	29,8	29,9	29,7
Urban	63,8	64,4	65	63,7	63,8	63,0
Rural	5,9	5,8	5,7	5,7	5,7	5,7
Gradul de asigurare cu personal medical mediu la 10.000 locuitori	63,4	63,5	65	64,6	64,2	64,0
Urban	116,6	117,8	121,3	125,6	119,3	119,0
Rural	25,9	25,2	25,1	24,7	24,7	24,3

Sursa: MS.

Anexa 3. Cadrul instituțional pentru politici vizând migrația și azilul

BIBLIOGRAFIE

Biroul Migrație și Azil (BMA), Republica Moldova

2013 „Repartizarea refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară și solicitanților de azil conform țărilor de origine, pe sexe și grupe de vârstă, la 1 ianuarie 2014.” Tabele statistice, BMA, Chisinau. Poate fi accesat la: www.statistica.md/public/files/serii_de_timp/populatie/miscarea_migratorie/2.3.5.xls.

Comisia Europeană (CE)

2008 Migration Trends and Policies in the Black Sea Region: Cases of Moldova, Romania and Ukraine. IDIS, Chisinau.

2012 Second progress report on the implementation by the Republic of Moldova of the Action Plan on Visa Liberalisation. Joint staff working document, High Representative of the EU for Foreign Affairs and Security Policy, Brussels. Poate fi accesat la: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/news/intro/docs/20120209/md_2nd_pr_vlap_swd_2012_12_final.pdf. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS).

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

2011 *Raportul de Analiză a Datelor pentru Republica Moldova*. OIM, Chisinau. Poate fi accesat la: www.iom.md/attachments/110_data_assess_rep_eng.pdf.

2012 *Profilul Migrațional Extins al Republicii Moldova (2005–2010)*. OIM, Chisinau. Poate fi accesat la: http://iom.md/attachments/110_emp_report.pdf.

Ministerul Afacerilor Externe și Integrare Europeană (MAEIE), Republica Moldova

2011 Comunicat de presă. Poate fi accesat la: www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/490059.

Biroul Național de Statistică (BNA), Republica Moldova

2012 *Moldova în Cifre 2012*. BNS, Chisinau, p. 5. Poate fi accesat la: www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2012/Moldova_in_cifre_2012_rom_rus.pdf.

2013 *Migrația Forței de Muncă*. BNS, Chisinau. Poate fi accesat la: www.statistica.md/pageview.php?l=en&idc=350&id=2570

- 2014 Dinamica principalilor indicatori macroeconomici. Tabele statistice, BNA, Chisinau. Poate fi accesat la: www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=191&, accesat la 18 aprilie 2013.

Oprunenco, A.

- 2012 *National Strategy for Migration and Asylum: An Attempt of Holistic and Integrated Approach towards Migration Issues in Moldova*. Consortium for Applied Research on International Migration (CARIM East) Explanatory Note 12/10, Socio-political Module. CARIM East, Florence. Poate fi accesat la: [www.carim-east.eu/media/sociopol_module/Explanatory Notes Template Moldova - 10.pdf](http://www.carim-east.eu/media/sociopol_module/Explanatory_Notes_Template_Moldova_-_10.pdf).

G. Paladi, O. Gagauz și O. Penina

- 2009 Îmbătrânirea populației în Republica Moldova: consecințe economice și sociale. Teză de cercetare prezentată Academiei de Științe a Moldovei, Institutul pentru Integrare Europeană și Știință Politică (Sectorul Demografic), Chisinau.

Cancelaria de Stat (CS), Republica Moldova

- 2013 Raportul anual privind asistența externă (proiect). CS, Chisinau. Poate fi accesat la: www.ncu.moldova.md/public/files/2201423_md_ae_raport_2012.pdf.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

- 2013 *Raportul de Dezvoltare Umană 2013*. PNUD, New York, p. 145. Poate fi accesat la: http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/14/hdr2013_en_complete.pdf.

Diviziunea Națiunilor Unite pentru Populație

- 2014 World Population Prospects: The 2010 Revision. Pagina web UN DATA. Poate fi accesat la: <http://data.un.org/Data.aspx?d=PopDiv&f=variableID%3A85>.

36/1 Ciuflea St. Chisinau MD-2001, Republic of Moldova
Tel: + 373 22 23-29-40; +373 22 23-29-41 • Fax: + 373 22 23-28-62
E-mail: iomchisinau@iom.int • Internet: <http://www.iom.md>